

Diarienummer: REV 2023-00061

### **Revisionsberättelse 2023 för arkivnämnden**

Vi, revisorer utsedda av regionfullmäktige i Västra Götalandsregionen, har granskat nämndens verksamhet under 2023.

Nämnden ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Den ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till regionfullmäktige.

Vårt ansvar är att granska verksamheten, den interna kontrollen och räkenskaperna samt att pröva om verksamheten bedrivs enligt regionfullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och regionens reglemente för revisionen. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för vår bedömning och ansvarsprövning.

Vi bedömer att verksamheten har bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Vi har vid granskningen av nämndens redovisning funnit att den uppfyller kraven enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Vi tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas för nämnden och dess enskilda ledamöter.

Årets granskning redovisas i den revisionsrapport som bifogas.

Vänerns borg den 20 mars 2024

Krister Stensson

Vivi-Ann Nilsson

Sven Liljegren

Björn Brogren

Carina Gustavsson

Per Waborg

Marie Engström Rosengren

Anne-Lie Sundling

Elving Andersson

Gun Alexandersson Malm

Bo-Lennart Bäcklund



Revisionsrapport  
2024-03-20

# Arkivnämnden

## – granskning av verksamhetsåret 2023

Datum: 2024-03-20

Rapport: Arkivnämnden – granskning av verksamhetsåret 2023

Diarienummer: REV 2023-00061

Granskningarna har genomförts av yrkesrevisorer på revisionsenheten i Västra Götalandsregionen, Stadsrevisionen i Göteborgs Stad och revisionsbyrån EY.

[www.vgregion.se/revision](http://www.vgregion.se/revision)

# Innehåll

Läsanvisning.....	3
Sammanfattande bedömning .....	4
Granskning av nämndens uppdrag .....	5
Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin.....	6
Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll .....	7
Granskning av räkenskaper och bokslut .....	8
Det kommunala ansvarssystemet.....	9
Om revisionen .....	10
Regionen i korthet .....	11

## Läsanvisning

I den här revisionsrapporten redovisar vi den granskning som revisionen har genomfört under 2023 avseende nämnden.

Vi som skriver rapporten är sakkunniga biträden till de förtroendevalda revisorerna som är politiker. Det är även vi som har genomfört granskningarna. Vi är yrkesrevisorer och medlemmar i branschorganisationen Skyrev, som är ett nationellt forum för yrkesrevision.

Rapporten riktar sig i första hand till ledamöterna i nämnden och tjänstepersonerna i förvaltningen, men även till region- och kommunfullmäktige, övriga tjänstepersoner i regionen och staden, regionens och stadens invånare, journalister med flera.

Rapporten är indelad i tre delar. Vi hoppas att den ska ge dig som läsare en god bild av hur vi anser att nämnden har genomfört och tagit ansvar för sitt uppdrag under 2023.

\*

*I den första delen* av rapporten hittar du vår sammanfattande bedömning. Där får du snabbt en bild av hur nämnden har skött sitt uppdrag under året som gått. Där hittar du också de rekommendationer som vi lämnar med anledning av granskningen.

Sedan kommer vi till *den andra delen*: resultatet. Där går vi igenom de viktigaste iakttagelserna och bedömningarna i de granskningar som vi har genomfört.

*I den sista delen* av rapporten hittar du information om det kommunala ansvarssystemet, revisionens uppdrag och Västra Götalandsregionen.

## Sammanfattande bedömning

Revisionens uppdrag är att granska och pröva om nämnden sköter verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen är tillräcklig.

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att

- verksamhetens resultat lever upp till region- och kommunfullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och andra föreskrifter som gäller för verksamheten
- verksamheten klarar att genomföra sitt uppdrag med de resurser som finns
- nämnden har en styrning och uppföljning mot de mål och beslut som finns.

Att den interna kontrollen är tillräcklig innebär att

- det finns systematiskt ordnade kontroller i organisationen, systemen, processerna och rutinerna, som på en rimlig nivå säkerställer att verksamheten lever upp till målen och är kostnadseffektiv
- informationen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig – både om verksamheten och den ekonomiska rapporteringen
- de regler och riktlinjer som finns för verksamheten följs.

Vi bedömer att nämnden har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer även att den interna kontrollen har varit tillräcklig inom de områden som vi har granskat.

## Granskning av nämndens uppdrag

Revisionen granskar varje år om nämnden har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt. Med ändamålsenligt sätt menas om nämnden har

- genomfört uppdraget utifrån det reglemente som gäller för nämnden samt de lagar som styr nämndens uppdrag
- styrt verksamheten utifrån region- och kommunfullmäktiges prioriterade mål
- agerat vid bristande måluppfyllelse
- sett till att processer av olika slag finns för planering, genomförande, organisering, uppföljning och förbättring

## Resultat

Vi bedömer att nämnden har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt.

## **Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin**

Revisionen granskar varje år om nämnden har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi. Med det menas om nämnden har

- styrt verksamheten så att den bedrivs inom de ekonomiska ramarna
- en ekonomi i balans
- en heltäckande och kontinuerlig ekonomisk uppföljning
- vidtagit åtgärder om de ekonomiska målen inte uppnås
- ett eget kapital som motsvarar nivån som framgår av regionens regelverk

### **Resultat**

Vi bedömer att nämnden har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi.

## **Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll**

Revisionen granskar varje år om styrningen, uppföljningen och den interna kontrollen är tillräcklig. Granskningen omfattar om

- det finns ett systematiskt arbete med styrning och intern kontroll
- det finns en riskhantering och kontroller inom väsentliga områden
- arbetet med den interna kontrollen är en integrerad del av organisationen, systemen och det löpande arbetet
- det finns en uppföljning av styrningen och den interna kontrollen

### **Resultat**

Vi bedömer att styrningen, uppföljningen och den interna kontrollen har varit tillräcklig.

## **Granskning av räkenskaper och bokslut**

Revisionskontoret i Göteborgs Stad ansvarar för genomförandet av granskningen av nämndens räkenskaper och bokslut. Granskningen har på uppdrag av revisionskontoret genomförts av revisionsföretaget EY. Den har genomförts i enlighet med International Standard on Related Services ISRS 4400.

Ingenting i den genomförda granskningen har framkommit som föranleder revisionskontoret att ifrågasätta riktigheten i arkivnämndens bokslut.

## Det kommunala ansvarssystemet

Det finns tre grundfunktioner i det kommunala ansvarssystemet – beslutande (fullmäktige), beredande och verkställande (styrelse, nämnder, bolag och beredningar) och granskande (revisionen).

Fullmäktige fattar principiella och övergripande beslut. Fullmäktiges mål, riktlinjer och ekonomi utgör grunden för verksamheten i styrelse och nämnder. Fullmäktige är också uppdragsgivare för revisorerna och beslutar om revisionens organisation och resurser.

Styrelse, nämnder och beredningar förvaltar och genomför verksamheten enligt regionfullmäktiges uppdrag samt lagar och andra föreskrifter. Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen och ha uppsikt över den verksamhet som bedrivs av övriga nämnder. Styrelsen ska också ha uppsikt över bolag och kommunalförbund.

Fullmäktige utser förtroendevalda revisorer för att granska de beredande och verkställande organen. Revisorerna granskar, med stöd av sakkunniga, verksamheten och prövar ansvarstagandet samt lämnar ett uttalande om det till fullmäktige i en så kallad revisionsberättelse.

En viktig del i den lokala demokratin är möjligheten till insyn och kontroll och att kunna utkräva ansvar. När ansvarsfulla samhällsuppdrag utförs är det viktigt att kunna följa upp och försäkra sig om att verksamheten utförs på ett önskat och säkert sätt och att kunna ställa någon till ansvar om det finns brister. Granskning och ansvarsprövning är därför väsentliga delar i den demokratiska kontrollen. De bidrar till att skapa legitimitet och förtroende hos medborgarna, men också till styrning och säkerhet i verksamheterna.

Det är de förtroendevalda som fullmäktige har utsett i styrelser, nämnder och beredningar som har det ansvar som nämns ovan och som då även är de som prövas. Det främsta underlaget till fullmäktiges ansvarsprövning är revisorernas granskning och bedömning.

## Om revisionen

Enkelt uttryckt kan man säga att revisionens uppdrag är att granska och pröva om regionens nämnder, styrelser och bolag gör det som förväntas av dem utifrån lagar, uppdrag, mål och andra riktlinjer.

Regionfullmäktige utser elva förtroendevalda revisorer (politiker). Bland de valda revisorerna utser fullmäktige även lekmannarevisorer, vilka har ett självständigt uppdrag att granska de bolag som helt eller till viss del ägs av regionen.

Genom att utse förtroendevalda revisorer som arbetar oberoende på uppdrag av regionfullmäktige, markeras en demokratisk vilja att tillförsäkra fullmäktige – och därigenom även medborgarna – insyn i och kontroll över det som sker i regionens verksamheter. I regionens bolag har lekmannarevisorerna motsvarande uppdrag.

Uppdraget regleras bland annat av kommunallagen och aktiebolagslagen, men även av det som kallas för god revisions sed i kommunal verksamhet. God revisions sed formas och utvecklas löpande i revisorernas arbete och det är Sveriges Kommuner och Regioner som fastställer seden. Utöver lagar och god revisions sed har regionfullmäktige även beslutat om ett reglemente som styr revisionens arbete.

Revision förutsätter oberoende och oberoendet är centralt för revisionens trovärdighet och legitimitet. Oberoende innebär att stå fri gentemot den som granskas och att självständigt och objektivt – alltså sakligt och opartiskt – granska och pröva. Oberoendet skyddas av ett antal formella regler.

Revisorerna ska biträdas av sakkunniga som de själva väljer och anlitar. Sakkunniga är i regel yrkesrevisorer, men det kan även vara andra specialister (exempelvis jurister). Att det ska vara så framgår av kommunallagen, aktiebolagslagen och god revisions sed i kommunal verksamhet.

Mer information om kommunal revision hittar du på Sveriges Kommuner och Regioners hemsida: [www.skr.se](http://www.skr.se).

## Regionen i korthet

Västra Götalandsregionen ansvarar för hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, kultur och regional utveckling i Västra Götaland.

Regionens verksamheter styrs av politiska beslut. Det är regionfullmäktige som beslutar om övergripande mål och prioriteringar. Regionfullmäktige har 149 ledamöter.

Den politiska organisationen omfattar regionfullmäktige samt alla nämnder, styrelser, kommittéer, utskott och beredningar. Det är regionfullmäktige som utser ledamöterna i nämnder och styrelser och ger dem de uppdrag som behövs för att verksamheterna ska fungera. I Västra Götalandsregionen finns cirka 1100 politiska uppdrag. Politikerna kommer från hela Västra Götaland och de flesta sköter sina politiska uppdrag på fritiden.

Det är politikernas uppgift att besluta om verksamheternas inriktning, ekonomi, mål och prioriteringar. Sedan är det tjänstepersonernas uppgift att driva och utveckla verksamheterna utifrån de politiska besluten.

Västra Götalandsregionens verksamheter leds av en regiondirektör. Regiondirektörens uppdrag är att genomföra de politiska besluten tillsammans med regionens drygt 56 000 anställda.

Verksamheterna är organiserade i förvaltningar och bolag som alla har en politisk styrelse. Exempel på förvaltningar är regionens sjukhus, Närhälsan och Folk tandvården. Exempel på bolag är GöteborgsOperan och Västtrafik.

Inom förvaltningarna och bolagen utförs olika typer av verksamheter. Den operativa verksamheten leds av en förvaltningschef eller vd, som arbetar utifrån de politiska beslut som fattats i respektive nämnd, styrelse eller bolag. Verksamhetens ledning har också ansvar för att ta fram underlag till sin nämnd eller styrelse.

Västra Götalandsregionens vision – Det goda livet – är regionens övergripande uppdrag. Den har tagits fram i samarbete mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland samt med medverkan från en lång rad parter i övrigt – näringslivets och arbetsmarknadens organisationer, universitet och högskolor, statliga organ med flera.

Diarienummer: REV 2023-00043

### **Revisionsberättelse 2023 för delregional nämnd Göteborg**

Vi, revisorer utsedda av regionfullmäktige i Västra Götalandsregionen, har granskat nämndens verksamhet under 2023.

Nämnden ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Den ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till regionfullmäktige.

Vårt ansvar är att granska verksamheten, den interna kontrollen och räkenskaperna samt att pröva om verksamheten bedrivs enligt regionfullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och regionens reglemente för revisionen. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för vår bedömning och ansvarsprövning.

Vi bedömer att verksamheten har bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Vi har vid granskningen av nämndens redovisning funnit att den uppfyller kraven enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Vi tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas för nämnden och dess enskilda ledamöter.

Årets granskning redovisas i den revisionsrapport som bifogas.

Vänersborg den 20 mars 2024

Krister Stensson

Vivi-Ann Nilsson

Sven Liljegren

Björn Brogren

Carina Gustavsson

Per Waborg

Marie Engström Rosengren

Anne-Lie Sundling

Elving Andersson

Gun Alexandersson Malm

Bo-Lennart Bäcklund



Revisionsrapport  
2024-03-20

# **Delregional nämnd Göteborg**

## **– granskning av verksamhetsåret 2023**

Datum: 2024-03-20

Revisionsrapport: Delregional nämnd Göteborg – granskning av verksamhetsåret 2023

Diarienummer: REV 2023-00043

Granskningarna har genomförts av yrkesrevisorer på revisionsenheten i Västra Götalandsregionen och revisionsbyrån PwC.

[www.vgregion.se/revision](http://www.vgregion.se/revision)

# Innehåll

Läsanvisning.....	3
Sammanfattande bedömning.....	4
Granskning av nämndens uppdrag .....	5
Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin.....	7
Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll .....	8
Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner .....	9
Granskning av delårsbokslutet.....	9
Granskning av årsbokslutet.....	10
Det kommunala ansvarssystemet.....	11
Om revisionen .....	12
Regionen i korthet .....	13

## Läsanvisning

I den här revisionsrapporten redovisar vi den granskning som revisionen har genomfört under 2023 avseende delregional nämnd Göteborg.

Vi som har genomfört granskningen och skrivit rapporten är sakkunniga biträden (tjänstepersoner) till de förtroendevalda revisorerna (politiker). Vi är yrkesrevisorer och medlemmar i branschorganisationen Skyrev, ett nationellt forum för yrkesrevision.

Rapporten riktar sig i första hand till ledamöter i de nämnder och styrelser som vi har granskat samt tjänstepersoner i berörda förvaltningar, men även till regionfullmäktige, övriga tjänstepersoner i regionen, regionens invånare, media med flera.

Rapporten är indelad i tre delar. Vi hoppas att den ska ge dig som läsare en god bild av hur vi anser att nämnden har genomfört och tagit ansvar för sitt uppdrag under 2023.

\*

*I den första delen* av rapporten hittar du vår sammanfattande bedömning. Där får du snabbt en bild av hur nämnden har skött sitt uppdrag under året som gått.

Sedan kommer vi till *den andra delen*: resultatet. Där går vi igenom de viktigaste iakttagelserna och bedömningarna i de granskningar vi genomfört.

*I den sista delen* av rapporten hittar du information om det kommunala ansvarssystemet, revisionens uppdrag och Västra Götalandsregionen.

## Sammanfattande bedömning

Revisionens uppdrag är att granska och pröva om delregional nämnd Göteborg skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, samt om den interna kontrollen varit tillräcklig.

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att

- verksamhetens resultat lever upp till regionfullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och andra föreskrifter som gäller för verksamheten
- verksamheten klarar att genomföra sitt uppdrag med de resurser som finns
- nämnden har en styrning och uppföljning mot de mål och beslut som finns.

Att den interna kontrollen är tillräcklig innebär att

- det finns systematiskt ordnade kontroller i organisationen, systemen, processerna och rutinerna, som på en rimlig nivå säkerställer att verksamheten lever upp till målen och är kostnadseffektiv
- informationen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig – både om verksamheten och den ekonomiska rapporteringen
- de regler och riktlinjer som finns för verksamheten följs.

Revisionen bedömer att delregional nämnd Göteborg har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer även att den interna kontrollen har varit tillräcklig inom de områden vi har granskat.

## Granskning av nämndens uppdrag

Revisionen granskar varje år om delregional nämnd Göteborg har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt. Med ändamålsenligt sätt menas om nämnden har

- genomfört uppdraget utifrån det reglemente som gäller för nämnden samt de lagar som styr nämndens uppdrag
- styrt verksamheten utifrån regionfullmäktiges prioriterade mål
- agerat vid bristande måluppfyllelse
- sett till att processer av olika slag finns för planering, genomförande, organisering, uppföljning och förbättring.

## Resultat

Revisionen bedömer att delregional nämnd Göteborg har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt.

### Nämndens uppdrag

Delregional nämnd Göteborg ska verka för att realisera Västra Götalandsregionens måldokument och strategiska planer inom hälso- och sjukvård och folkhälsa i sitt geografiska område<sup>1</sup>. Centrala uppgifter är att föra dialog med kommuner och lokala intressenter, och att driva lokalt förebyggande och främjande folkhälsoarbete.

Delregional nämnd Göteborg ägnade de inledande månaderna åt att fatta nödvändiga formaliabeslut – exempelvis om detaljbudget, delegeringsordning, attestförteckning och instruktion för ansvarig tjänsteperson – liksom en rad informationspunkter (bland annat om nulägesbeskrivning inför framtagande av regional plan för regionövergripande folkhälsoarbete, strategiska hälso- och sjukvårdsnämndens inventering av strategier och måldokument samt den nya politiska organisationen).

### Nämndens interna arbete

Delregional nämnd Göteborg har för sitt interna arbete fastställt en riktlinje för ärendeberedning, inrättat arbetsgrupper inom fem verksamhetsområden och fastställt en riktlinje med syfte och arbetssätt för dessa grupper. Efter sommaren fastställde nämnden dessutom barn och ungas psykiska hälsa som fokusområde för nämndens kommande dialoger.

---

<sup>1</sup> För delregional nämnd Göteborg omfattar detta område Göteborgs Stad.

Enligt den ursprungliga planeringen, fastställd av regionstyrelsen i september 2022<sup>2</sup>, skulle delregional nämnd Göteborg sammanträda vid fem tillfällen under 2023 – tre före sommaren och två efter. För att kunna fatta beslut om de två obligatoriska delårsrapporterna i tid fick nämnden besluta om ett extra sammanträde i mitten av maj och ett i mitten av september. Revisionen bedömer att detta hade kunnat undvikas om regionstyrelsen i grundplaneringen tagit hänsyn till de fasta rapporteringsdatum som fastställdes av ekonomidirektören i början av juli 2022.<sup>3</sup>

Delregional nämnd Göteborg har enligt revisionens bedömning genomfört relevanta dialoger med berörd kommun och lokala intressenter, och drivit folkhälsoarbetet genom bland annat beslut om samverkansavtal för ungdomsmottagningar.

### **Otydligheter kring regionfullmäktiges mål**

Under 2023 har de delregionala nämnderna exkluderats från obligatorisk rapportering av mål i regionfullmäktiges budget. Revisionen bedömer att hanteringen av denna fråga bidragit till en osäkerhet kring nämndernas roll i regionens hälso- och sjukvårdssystem, ett ansvar som enligt revisionen ligger på regionstyrelsen.

Enligt ekonomidirektörens beslut i juli 2022 om anvisningar för bland annat detaljbudget och återrapportering (se fotnot 3) skulle de delregionala nämnderna, i likhet med övriga nämnder och styrelser i regionen, inkludera de mål och fokusområden som berör deras verksamhet och rapportera utfallet av dessa under året. I underlag inför delregional nämnd Göteborgs beslut om detaljbudget i januari<sup>4</sup> angav Koncernkontoret att de delregionala nämnderna enbart skulle redovisa planering för miljö, social hållbarhet och intern kontroll samt ekonomi – underförstått att de inte behövde redovisa planering för sitt arbete med regionfullmäktiges mål.

Anvisningarna justerades först den 10 mars, genom beslut av chefen för avdelning budget och uppföljning.<sup>5</sup> I beslutet exkluderades regionstyrelsen och de delregionala nämnderna från obligatorisk rapportering av mål i regionfullmäktiges budget; däremot nämndes inte de fokusområden som fullmäktige i budgeten definierat som uppdrag till nämnder och styrelser.

---

<sup>2</sup> Regionstyrelsen 2022-09-20, § 250, Sammanträdestider för övergripande styrelser och nämnder (RS 2022-01739).

<sup>3</sup> Rubrikstruktur och anvisningar för detaljbudget, månadskommentarer, delårsrapporter och årsredovisning 2023, fastställd 2022-07-07 av ekonomidirektören (RS 2022-03180).

<sup>4</sup> Delregional nämnd Göteborg 2023-01-20, § 1, Detaljbudget 2023 för delregionala nämnden Göteborg (DRNG 2023-00057).

<sup>5</sup> Revidering av Rubrikstruktur och anvisningar för detaljbudget, månadskommentarer, delårsrapporter och årsredovisning 2023, fastställd 2023-03-10 av chefen för avdelning budget och uppföljning på delegation av ekonomidirektören (RS 2023-01581).

För regionstyrelsens del angavs en förklaring till beslutet, vilket inte var fallet för de delregionala nämnderna.

Inför 2024 förändrades motsvarande anvisningar<sup>6</sup> igen, och regionstyrelsen har fastställt att de delregionala nämnderna ska rapportera på två av fullmäktiges mål och tre fokusområden.

Eftersom beslutet att exkludera de delregionala nämnderna från kravet att planera sitt arbete och rapportera utifrån regionfullmäktiges mål saknade motivering, har revisionen svårt att bedöma rimligheten i åtgärden. Det faktum att nämnderna under 2024 förväntas planera och rapportera utifrån utpekade mål och fokusområden indikerar dock att regionstyrelsen bedömt att förvaltningens beslut avseende 2023 var omotiverat.

## Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin

Revisionen granskar varje år om delregional nämnd Göteborg haft en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi. Med det menas om nämnden har

- styrt verksamheten så att den bedrivs inom de ekonomiska ramarna
- en ekonomi i balans
- en heltäckande och kontinuerlig ekonomisk uppföljning
- vidtagit åtgärder om de ekonomiska målen inte uppnås
- ett eget kapital som motsvarar nivån som framgår av regionens regelverk.

## Resultat

Revisionen bedömer att delregional nämnd Göteborg haft en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi.

Delregional nämnd Göteborg har i båda delårsrapporterna redovisat ett positivt resultat (1,6 miljoner kronor per april och 3,0 miljoner kronor per augusti) och prognostiserat ett positivt helårsresultat på 1,2 respektive 1,5 miljoner kronor. I årsbokslutet redovisade nämnden ett positivt resultat för 2023 på 4,2 miljoner kronor.

Avvikelsena under året har i huvudsak uppkommit i budgetposterna projekt, övriga kostnader och nämndkostnader. Nämnden har uppfattat en

---

<sup>6</sup> Regionstyrelsen 2023-08-29, § 167, Regiongemensamma riktlinjer för detaljbudgetarbetet 2024, 2025 och 2026 (RS 2023-002388).

otydlighet kring ansvaret för posten nämndkostnader, och har upprepat efterfrågat regionstyrelsens förtydligande kring hantering och redovisning.

## Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll

Revisionen granskar varje år om styrningen, uppföljningen och den interna kontrollen varit tillräcklig. Granskningen omfattar om

- det finns ett systematiskt arbete med styrning och intern kontroll
- det finns en riskhantering och kontroller inom väsentliga områden
- arbetet med den interna kontrollen är en integrerad del av organisationen, systemen och det löpande arbetet
- det finns en uppföljning av styrningen och den interna kontrollen.

## Resultat

Revisionen bedömer att delregional nämnd Göteborgs styrning, uppföljning och interna kontroll har varit tillräcklig.

Enligt Policy Styrning i Västra Götalandsregionen<sup>7</sup> ska alla nämnder och styrelser årligen

- beskriva sin kontrollmiljö
- identifiera och värdera risker som underlag för kontroller
- besluta om en plan för intern kontroll
- följa upp genomförda kontroller och vid behov besluta om åtgärder.

Beslut om plan för intern kontroll ska fattas i anslutning till beslut om detaljbudget. Delregional nämnd Göteborg fattade beslut om detaljbudget vid sitt första sammanträde i januari och plan för intern kontroll vid det andra i mars (med en revidering vid sammanträdet i maj). Inför beslutet i mars gjordes förarbetet med riskidentifiering och -värdering av nämndens presidium.

Revisionen påminner om att beslut om plan för intern kontroll ska fattas i anslutning till beslut om detaljbudget samt att beredningen tydligare bör involvera hela nämnden. Vi gör samtidigt bedömningen att delregional nämnd Göteborgs

---

<sup>7</sup> Regionfullmäktige 2019-05-28, § 104, Policy Styrning i Västra Götalandsregionen (RS 2019-02491). Policyn gällde när delregional nämnd Göteborg fattade beslut om detaljbudget och plan för intern kontroll för 2023, men löpte ut den 30 juni. Nytt beslut av regionfullmäktige 2023-11-28, § 246, Policy för styrning i Västra Götalandsregionen 2023-2026 (RS 2022-03751).

hantering var rimlig, med hänsyn till att nämnden tillträdde den 1 januari och att sammanträdena under våren låg med ungefär två månaders mellanrum.

Delregional nämnd Göteborg har i enlighet med sin plan följt upp genomförda kontroller i samband med årets sista sammanträde, i november. För de fyra risker som följdes upp redovisades möjliga åtgärder, och i tre fall konkreta åtgärder som redan vidtagits eller skulle vidtas.

Under hösten arbetade delregional nämnd Göteborg på ett annat sätt med plan för intern kontroll 2024. Vid sammanträdet i september identifierade hela nämnden risker för det kommande verksamhetsåret och utsåg en arbetsgrupp med fem ledamöter som tog fram ett förslag som samtliga ledamöter fick möjlighet att lämna synpunkter på innan presidiet lade fram det slutliga förslaget. Plan för intern kontroll 2024 fastställdes vid samma sammanträde som Detaljbudget 2024.

## Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner

Granskningen av intern kontroll i nämndens redovisningsrutiner omfattar

- bokslutsprocessen
- inköpsprocessen
- löneprocessen.

Revisionen bedömer att den interna kontrollen varit tillräcklig inom de granskade områdena.

Revisionen rekommenderar delregional nämnd Göteborg att

- se över möjligheten att införa dualitetsprincip i ekonomisystemet vid upprättande av manuella bokningar.

*Kommentar från förvaltningen:* Från och med 1 januari 2024 kommer dubbel attest att krävas för manuella bokningar i ekonomisystemet.

I slutet av 2023 skickade revisionen en lägesrapport till förvaltningen med resultatet av granskningen. Lägesrapporten innehöll revisionens iakttagelser tillsammans med förvaltningens kommentarer.

## Granskning av delårsbokslutet

Revisionen granskar delårsbokslutet översiktligt, vilket innebär att granskningen är inriktad på en övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen.

Revisionen bedömer att delårsbokslutet är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommunal verksamhet. Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

## **Granskning av årsbokslutet**

Granskningen av nämndens bokslut för verksamhetsåret 2023 omfattar resultaträkningar och balansräkningar.

Revisionen bedömer att nämndens årsbokslut är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed. Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

## Det kommunala ansvarssystemet

Det finns tre grundfunktioner i det kommunala ansvarssystemet – beslutande (fullmäktige), beredande och verkställande (styrelse, nämnder, bolag och beredningar) och granskande (revisionen).

Fullmäktige fattar principiella och övergripande beslut. Fullmäktiges mål, riktlinjer och ekonomi utgör grunden för verksamheten i styrelse och nämnder. Fullmäktige är också uppdragsgivare för revisorerna och beslutar om revisionens organisation och resurser.

Styrelse, nämnder och beredningar förvaltar och genomför verksamheten enligt regionfullmäktiges uppdrag samt lagar och andra föreskrifter. Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen och ha uppsikt över den verksamhet som bedrivs av övriga nämnder. Styrelsen ska också ha uppsikt över bolag och kommunalförbund.

Fullmäktige utser förtroendevalda revisorer för att granska de beredande och verkställande organen. Revisorerna granskar, med stöd av sakkunniga, verksamheten och prövar ansvarstagandet samt lämnar ett uttalande om det till fullmäktige i en så kallad revisionsberättelse.

En viktig del i den lokala demokratin är möjligheten till insyn och kontroll och att kunna utkräva ansvar. När ansvarsfulla samhällsuppdrag utförs är det viktigt att kunna följa upp och försäkra sig om att verksamheten utförs på ett önskat och säkert sätt och att kunna ställa någon till ansvar om det finns brister. Granskning och ansvarsprövning är därför väsentliga delar i den demokratiska kontrollen. De bidrar till att skapa legitimitet och förtroende hos medborgarna, men också till styrning och säkerhet i verksamheterna.

Det är de förtroendevalda som fullmäktige har utsett i styrelser, nämnder och beredningar som har det ansvar som nämns ovan och som då även är de som prövas. Det främsta underlaget till fullmäktiges ansvarsprövning är revisorernas granskning och bedömning.

## Om revisionen

Enkelt uttryckt kan man säga att revisionens uppdrag är att granska och pröva om regionens nämnder, styrelser och bolag gör det som förväntas av dem utifrån lagar, uppdrag, mål och andra riktlinjer.

Regionfullmäktige utser elva förtroendevalda revisorer (politiker). Bland de valda revisorerna utser fullmäktige även lekmannarevisorer, vilka har ett självständigt uppdrag att granska de bolag som helt eller till viss del ägs av regionen.

Genom att utse förtroendevalda revisorer som arbetar oberoende på uppdrag av regionfullmäktige, markeras en demokratisk vilja att tillförsäkra fullmäktige – och därigenom även medborgarna – insyn i och kontroll över det som sker i regionens verksamheter. I regionens bolag har lekmannarevisorerna motsvarande uppdrag.

Uppdraget regleras bland annat av kommunallagen och aktiebolagslagen, men även av det som kallas för god revisions sed i kommunal verksamhet. God revisions sed formas och utvecklas löpande i revisorernas arbete och det är Sveriges Kommuner och Regioner som fastställer seden. Utöver lagar och god revisions sed har regionfullmäktige även beslutat om ett reglemente som styr revisionens arbete.

Revision förutsätter oberoende och oberoendet är centralt för revisionens trovärdighet och legitimitet. Oberoende innebär att stå fri gentemot den som granskas och att självständigt och objektivt – alltså sakligt och opartiskt – granska och pröva. Oberoendet skyddas av ett antal formella regler.

Revisorerna ska biträdas av sakkunniga som de själva väljer och anlitar. Sakkunniga är i regel yrkesrevisorer, men det kan även vara andra specialister (exempelvis jurister). Att det ska vara så framgår av kommunallagen, aktiebolagslagen och god revisions sed i kommunal verksamhet.

Mer information om kommunal revision hittar du på Sveriges Kommuner och Regioners hemsida: [www.skr.se](http://www.skr.se).

## Regionen i korthet

Västra Götalandsregionen ansvarar för hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, kultur och regional utveckling i Västra Götaland.

Regionens verksamheter styrs av politiska beslut. Det är regionfullmäktige som beslutar om övergripande mål och prioriteringar. Regionfullmäktige har 149 ledamöter.

Den politiska organisationen omfattar regionfullmäktige samt alla nämnder, styrelser, kommittéer, utskott och beredningar. Det är regionfullmäktige som utser ledamöterna i nämnder och styrelser och ger dem de uppdrag som behövs för att verksamheterna ska fungera. I Västra Götalandsregionen finns cirka 1100 politiska uppdrag. Politikerna kommer från hela Västra Götaland och de flesta sköter sina politiska uppdrag på fritiden.

Det är politikernas uppgift att besluta om verksamheternas inriktning, ekonomi, mål och prioriteringar. Sedan är det tjänstepersonernas uppgift att driva och utveckla verksamheterna utifrån de politiska besluten.

Västra Götalandsregionens verksamheter leds av en regiondirektör. Regiondirektörens uppdrag är att genomföra de politiska besluten tillsammans med regionens drygt 56 000 anställda.

Verksamheterna är organiserade i förvaltningar och bolag som alla har en politisk styrelse. Exempel på förvaltningar är regionens sjukhus, Närhälsan och Folk tandvården. Exempel på bolag är GöteborgsOperan och Västtrafik.

Inom förvaltningarna och bolagen utförs olika typer av verksamheter. Den operativa verksamheten leds av en förvaltningschef eller vd, som arbetar utifrån de politiska beslut som fattats i respektive nämnd, styrelse eller bolag. Verksamhetens ledning har också ansvar för att ta fram underlag till sin nämnd eller styrelse.

Västra Götalandsregionens vision – Det goda livet – är regionens övergripande uppdrag. Den har tagits fram i samarbete mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland samt med medverkan från en lång rad parter i övrigt – näringslivets och arbetsmarknadens organisationer, universitet och högskolor, statliga organ med flera.

Diarienummer: REV 2023-00044

### **Revisionsberättelse 2023 för delregional nämnd norra**

Vi, revisorer utsedda av regionfullmäktige i Västra Götalandsregionen, har granskat nämndens verksamhet under 2023.

Nämnden ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Den ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till regionfullmäktige.

Vårt ansvar är att granska verksamheten, den interna kontrollen och räkenskaperna samt att pröva om verksamheten bedrivs enligt regionfullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och regionens reglemente för revisionen. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för vår bedömning och ansvarsprövning.

Vi bedömer att verksamheten har bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Vi har vid granskningen av nämndens redovisning funnit att den uppfyller kraven enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Vi tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas för nämnden och dess enskilda ledamöter.

Årets granskning redovisas i den revisionsrapport som bifogas.

Vänersborg den 20 mars 2024

Krister Stensson

Vivi-Ann Nilsson

Sven Liljegren

Björn Brogren

Carina Gustavsson

Per Waborg

Marie Engström Rosengren

Anne-Lie Sundling

Elving Andersson

Gun Alexandersson Malm

Bo-Lennart Bäcklund



Revisionsrapport  
2024-03-20

# **Delregional nämnd norra**

## **– granskning av verksamhetsåret 2023**

Datum: 2024-03-20

Revisionsrapport: Delregional nämnd norra – granskning av verksamhetsåret 2023

Diarienummer: REV 2023-00044

Granskningarna har genomförts av yrkesrevisorer på revisionsenheten i Västra Götalandsregionen och revisionsbyrån PwC.

[www.vgregion.se/revision](http://www.vgregion.se/revision)

# Innehåll

Läsanvisning.....	3
Sammanfattande bedömning.....	4
Granskning av nämndens uppdrag .....	5
Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin.....	7
Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll .....	8
Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner .....	9
Granskning av delårsbokslutet.....	10
Granskning av årsbokslutet.....	10
Det kommunala ansvarssystemet.....	11
Om revisionen .....	12
Regionen i korthet .....	13

## Läsanvisning

I den här revisionsrapporten redovisar vi den granskning som revisionen har genomfört under 2023 avseende delregional nämnd norra.

Vi som har genomfört granskningen och skrivit rapporten är sakkunniga biträden (tjänstepersoner) till de förtroendevalda revisorerna (politiker). Vi är yrkesrevisorer och medlemmar i branschorganisationen Skyrev, ett nationellt forum för yrkesrevision.

Rapporten riktar sig i första hand till ledamöter i de nämnder och styrelser som vi har granskat samt tjänstepersoner i berörda förvaltningar, men även till regionfullmäktige, övriga tjänstepersoner i regionen, regionens invånare, media med flera.

Rapporten är indelad i tre delar. Vi hoppas att den ska ge dig som läsare en god bild av hur vi anser att delregional nämnd norra har genomfört och tagit ansvar för sitt uppdrag under 2023.

\*

*I den första delen* av rapporten hittar du vår sammanfattande bedömning. Där får du snabbt en bild av hur nämnden har skött sitt uppdrag under året som gått.

Sedan kommer vi till *den andra delen*: resultatet. Där går vi igenom de viktigaste iakttagelserna och bedömningarna i de granskningar vi genomfört.

*I den sista delen* av rapporten hittar du information om det kommunala ansvarssystemet, revisionens uppdrag och Västra Götalandsregionen.

## Sammanfattande bedömning

Revisionens uppdrag är att granska och pröva om delregional nämnd norra skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, samt om den interna kontrollen varit tillräcklig.

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att

- verksamhetens resultat lever upp till regionfullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och andra föreskrifter som gäller för verksamheten
- verksamheten klarar att genomföra sitt uppdrag med de resurser som finns
- nämnden har en styrning och uppföljning mot de mål och beslut som finns.

Att den interna kontrollen är tillräcklig innebär att

- det finns systematiskt ordnade kontroller i organisationen, systemen, processerna och rutinerna, som på en rimlig nivå säkerställer att verksamheten lever upp till målen och är kostnadseffektiv
- informationen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig – både om verksamheten och den ekonomiska rapporteringen
- de regler och riktlinjer som finns för verksamheten följs.

Revisionen bedömer att delregional nämnd norra har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer även att den interna kontrollen har varit tillräcklig inom de områden vi har granskat.

## Granskning av nämndens uppdrag

Revisionen granskar varje år om delregional nämnd norra har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt. Med ändamålsenligt sätt menas om nämnden har

- genomfört uppdraget utifrån det reglemente som gäller för nämnden samt de lagar som styr nämndens uppdrag
- styrt verksamheten utifrån regionfullmäktiges prioriterade mål
- agerat vid bristande målluppfyllelse
- sett till att processer av olika slag finns för planering, genomförande, organisering, uppföljning och förbättring.

## Resultat

Revisionen bedömer att delregional nämnd norra har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt.

### Nämndens uppdrag

Delregional nämnd norra ska verka för att realisera Västra Götalandsregionens måldokument och strategiska planer inom hälso- och sjukvård och folkhälsa i sitt geografiska område<sup>1</sup>. Centrala uppgifter är att föra dialog med kommuner och lokala intressenter, och att driva lokalt förebyggande och främjande folkhälsoarbete.

Delregional nämnd norra ägnade de inledande månaderna åt att fatta nödvändiga formaliabeslut – exempelvis om detaljbudget, delegeringsordning, attestförteckning och instruktion för ansvarig tjänsteperson – liksom en rad informationspunkter (bland annat om aktuella samverkansavtal, aktuella utförare inom området, strategiska hälso- och sjukvårdsnämndens inventering av strategier och måldokument samt den nya politiska organisationen).

### Nämndens interna arbete

För sitt interna arbete har delregional nämnd norra fastställt en riktlinje för ärendeberedning, inrättat tre geografiskt indelade arbetsgrupper och fastställt en riktlinje med syfte och arbetssätt för dessa grupper. Efter sommaren fastställde nämnden dessutom barn och ungas psykiska hälsa som fokusområde för nämndens kommande dialoger. Under hösten utsåg regiondirektören en ny ansvarig tjänsteperson för delregional nämnd norra.

---

<sup>1</sup> För delregional nämnd norra omfattar detta område Orust, Lysekil, Munkedal, Sotenäs, Tanum, Strömstad, Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda, Mellerud, Åmål, Trollhättan, Uddevalla, Vänersborg.

Enligt den ursprungliga planeringen, fastställd av regionstyrelsen i september 2022<sup>2</sup>, skulle delregional nämnd norra sammanträda vid fem tillfällen under 2023 – tre före sommaren och två efter. För att kunna fatta beslut om de två obligatoriska delårsrapporterna i tid fick nämnden besluta om ett extra sammanträde i mitten av maj och att tidigarelägga sammanträdet i september. Revisionen bedömer att detta hade kunnat undvikas om regionstyrelsen i grundplaneringen tagit hänsyn till de fasta rapporteringsdatum som fastställdes av ekonomidirektören i början av juli 2022.<sup>3</sup>

Delregional nämnd norra har enligt revisionens bedömning genomfört relevanta dialoger med berörda kommuner och lokala intressenter, och drivit folkhälsoarbetet genom bland annat beslut om samverkansavtal för gemensamma folkhälsoinsatser med samtliga 14 kommuner.

### **Otydligheter kring regionfullmäktiges mål**

Under 2023 har de delregionala nämnderna exkluderats från obligatorisk rapportering av mål i regionfullmäktiges budget. Revisionen bedömer att hanteringen av denna fråga bidragit till en osäkerhet kring nämndernas roll i regionens hälso- och sjukvårdssystem, ett ansvar som enligt revisionen ligger på regionstyrelsen.

Enligt ekonomidirektörens beslut i juli 2022 om anvisningar för bland annat detaljbudget och åiterrapportering (se fotnot 3) skulle de delregionala nämnderna, i likhet med övriga nämnder och styrelser i regionen, inkludera de mål och fokusområden som berör deras verksamhet och rapportera utfallet av dessa under året. I underlag inför delregional nämnd norras beslut om detaljbudget i januari<sup>4</sup> angav Koncernkontoret att de delregionala nämnderna enbart skulle redovisa planering för miljö, social hållbarhet och intern kontroll samt ekonomi – underförstått att de inte behövde redovisa planering för sitt arbete med regionfullmäktiges mål.

Anvisningarna justerades först den 10 mars, genom beslut av chefen för avdelning budget och uppföljning.<sup>5</sup> I beslutet exkluderades regionstyrelsen och de delregionala nämnderna från obligatorisk rapportering av mål i regionfullmäktiges budget; däremot nämns inte de fokusområden som fullmäktige i budgeten definierat som

---

<sup>2</sup> Regionstyrelsen 2022-09-20, § 250, Sammanträdestider för övergripande styrelser och nämnder (RS 2022-01739).

<sup>3</sup> Rubrikstruktur och anvisningar för detaljbudget, månadskommentarer, delårsrapporter och årsredovisning 2023, fastställd 2022-07-07 av ekonomidirektören (RS 2022-03180).

<sup>4</sup> Delregional nämnd norra 2023-01-20, § 4, Detaljbudget 2023 för delregional nämnd norra (DRNN 2023-00062).

<sup>5</sup> Revidering av Rubrikstruktur och anvisningar för detaljbudget, månadskommentarer, delårsrapporter och årsredovisning 2023, fastställd 2023-03-10 av chefen för avdelning budget och uppföljning på delegation av ekonomidirektören (RS 2023-01581).

uppdrag till nämnder och styrelser. För regionstyrelsens del angavs en förklaring till beslutet, vilket inte var fallet för de delregionala nämnderna.

Inför 2024 förändrades motsvarande anvisningar<sup>6</sup> igen, och regionstyrelsen har fastställt att de delregionala nämnderna ska rapportera på två av fullmäktiges mål och tre fokusområden.

Eftersom beslutet att exkludera de delregionala nämnderna från kravet att planera sitt arbete och rapportera utifrån regionfullmäktiges mål saknade motivering, har revisionen svårt att bedöma rimligheten i åtgärden. Det faktum att nämnderna under 2024 förväntas planera och rapportera utifrån utpekade mål och fokusområden indikerar dock att regionstyrelsen bedömt att förvaltningens beslut avseende 2023 var omotiverat.

## Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin

Revisionen granskar varje år om delregional nämnd norra haft en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi.

Med det menas om nämnden har

- styrt verksamheten så att den bedrivs inom de ekonomiska ramarna
- en ekonomi i balans
- en heltäckande och kontinuerlig ekonomisk uppföljning
- vidtagit åtgärder om de ekonomiska målen inte uppnås
- ett eget kapital som motsvarar nivån som framgår av regionens regelverk.

## Resultat

Revisionen bedömer att delregional nämnd norra haft en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi.

I delårsrapport per april redovisade delregional nämnd norra ett positivt resultat om 1,2 miljoner kronor per april och per augusti på 2,3 miljoner kronor. Prognosen i april visade ett nollresultat för helåret och i augusti ett överskott om 0,4 miljoner kronor. I årsbokslutet redovisade nämnden ett positivt resultat för 2023 på 0,4 miljoner kronor.

Avvikelsena under året har i huvudsak uppkommit i budgetposterna projekt och nämndkostnader. Nämnden har uppfattat en otydlighet kring

---

<sup>6</sup> Regionstyrelsen 2023-08-29, § 167, Regiongemensamma riktlinjer för detaljbudgetarbetet 2024, 2025 och 2026 (RS 2023-002388).

ansvaret för posten nämndkostnader, och har upprepat efterfrågat regionstyrelsens förtydligande kring hantering och redovisning.

## Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll

Revisionen granskar varje år om styrningen, uppföljningen och den interna kontrollen varit tillräcklig. Granskningen omfattar om

- det finns ett systematiskt arbete med styrning och intern kontroll
- det finns en riskhantering och kontroller inom väsentliga områden
- arbetet med den interna kontrollen är en integrerad del av organisationen, systemen och det löpande arbetet
- det finns en uppföljning av styrningen och den interna kontrollen.

## Resultat

Revisionen bedömer att delregional nämnd norras styrning, uppföljning och interna kontroll har varit tillräcklig.

Enligt Policy Styrning i Västra Götalandsregionen<sup>7</sup> ska alla nämnder och styrelser årligen

- beskriva sin kontrollmiljö
- identifiera och värdera risker som underlag för kontroller
- besluta om en plan för intern kontroll
- följa upp genomförda kontroller och vid behov besluta om åtgärder.

Beslut om plan för intern kontroll ska fattas i anslutning till beslut om detaljbudget. Delregional nämnd norra fastställde detaljbudget vid sitt första sammanträde i januari och efter en kortare information i januari fastställdes plan för intern kontroll vid det andra sammanträdet i mars. Förarbetet med riskidentifiering och -värdering genomfördes av nämndens presidium.

Revisionen påminner om att beslut om plan för intern kontroll ska fattas i anslutning till beslut om detaljbudget samt att beredningen tydligare bör involvera hela nämnden. Vi gör samtidigt bedömningen att delregional nämnd norras

---

<sup>7</sup> Regionfullmäktige 2019-05-28, § 104, Policy Styrning i Västra Götalandsregionen (RS 2019-02491). Policyn gällde när delregional nämnd norra fattade beslut om detaljbudget och plan för intern kontroll för 2023, men löpte ut den 30 juni. Nytt beslut av regionfullmäktige 2023-11-28, § 246, Policy för styrning i Västra Götalandsregionen 2023-2026 (RS 2022-03751).

hantering i år var rimlig, med hänsyn till att nämnden tillträdde den 1 januari och att sammanträdena under våren låg med ungefär två månaders mellanrum.

Delregional nämnd norra har i enlighet med sin plan följt upp genomförda kontroller i samband med årets sista sammanträde, i november. För de fem risker som följdes upp redovisades möjliga åtgärder i två fall, medan genomförda eller planerade åtgärder redovisas för fler risker än dessa. Exempelvis diskuterades former för utveckling av den nya politiska organisationen, och vid kommande sammanträde planeras en information om hur förtroendevalda kan agera vid hot, hat, våld eller otillåten påverkan.

En konsekvens av genomförda kontroller och återrapportering till nämnden blev att 2023 års risk om tillgång till ekonomiska och personella resurser inför 2024 (se mer nedan) delades upp i två – där nämnden bedömer att man när det gäller personella resurser har möjlighet att tillskriva regionstyrelsen men inte har någon möjlighet att påverka de ekonomiska resurserna då detta är en fråga för fullmäktige.

Delregional nämnd norra valde ett annat arbetssätt för att ta fram plan för intern kontroll 2024. Hela nämnden arbetade med riskidentifiering i september, och utsåg en arbetsgrupp med fyra ledamöter som därefter tog fram ett slutligt förslag. Plan för intern kontroll 2024 fastställdes vid samma sammanträde som Detaljbudget 2024.

## Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner

Granskningen av intern kontroll i nämndens redovisningsrutiner omfattar

- bokslutsprocessen
- inköpsprocessen
- löneprocessen.

Revisionen bedömer att den interna kontrollen varit tillräcklig inom de granskade områdena.

Revisionen rekommenderar delregional nämnd norra att

- se över möjligheten att införa dualitetsprincip i ekonomisystemet vid upprättande av manuella bokningar.

*Kommentar från förvaltningen:* Från och med 1 januari 2024 kommer dubbel attest att krävas för manuella bokningar i ekonomisystemet.

I slutet av 2023 skickade revisionen en lägesrapport till förvaltningen med resultatet av granskningen. Lägesrapporten innehöll revisionens iakttagelser tillsammans med förvaltningens kommentarer.

## **Granskning av delårsbokslutet**

Revisionen granskar delårsbokslutet översiktligt, vilket innebär att granskningen är inriktad på en övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen.

Revisionen bedömer att delårsbokslutet är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommunal verksamhet. Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

## **Granskning av årsbokslutet**

Granskningen av nämndens bokslut för verksamhetsåret 2023 omfattar resultaträkningar och balansräkningar.

Revisionen bedömer att nämndens årsbokslut är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed. Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

## Det kommunala ansvarssystemet

Det finns tre grundfunktioner i det kommunala ansvarssystemet – beslutande (fullmäktige), beredande och verkställande (styrelse, nämnder, bolag och beredningar) och granskande (revisionen).

Fullmäktige fattar principiella och övergripande beslut. Fullmäktiges mål, riktlinjer och ekonomi utgör grunden för verksamheten i styrelse och nämnder. Fullmäktige är också uppdragsgivare för revisorerna och beslutar om revisionens organisation och resurser.

Styrelse, nämnder och beredningar förvaltar och genomför verksamheten enligt regionfullmäktiges uppdrag samt lagar och andra föreskrifter. Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen och ha uppsikt över den verksamhet som bedrivs av övriga nämnder. Styrelsen ska också ha uppsikt över bolag och kommunalförbund.

Fullmäktige utser förtroendevalda revisorer för att granska de beredande och verkställande organen. Revisorerna granskar, med stöd av sakkunniga, verksamheten och prövar ansvarstagandet samt lämnar ett uttalande om det till fullmäktige i en så kallad revisionsberättelse.

En viktig del i den lokala demokratin är möjligheten till insyn och kontroll och att kunna utkräva ansvar. När ansvarsfulla samhällsuppdrag utförs är det viktigt att kunna följa upp och försäkra sig om att verksamheten utförs på ett önskat och säkert sätt och att kunna ställa någon till ansvar om det finns brister. Granskning och ansvarsprövning är därför väsentliga delar i den demokratiska kontrollen. De bidrar till att skapa legitimitet och förtroende hos medborgarna, men också till styrning och säkerhet i verksamheterna.

Det är de förtroendevalda som fullmäktige har utsett i styrelser, nämnder och beredningar som har det ansvar som nämns ovan och som då även är de som prövas. Det främsta underlaget till fullmäktiges ansvarsprövning är revisorernas granskning och bedömning.

## Om revisionen

Enkelt uttryckt kan man säga att revisionens uppdrag är att granska och pröva om regionens nämnder, styrelser och bolag gör det som förväntas av dem utifrån lagar, uppdrag, mål och andra riktlinjer.

Regionfullmäktige utser elva förtroendevalda revisorer (politiker). Bland de valda revisorerna utser fullmäktige även lekmanarevisorer, vilka har ett självständigt uppdrag att granska de bolag som helt eller till viss del ägs av regionen.

Genom att utse förtroendevalda revisorer som arbetar oberoende på uppdrag av regionfullmäktige, markeras en demokratisk vilja att tillförsäkra fullmäktige – och därigenom även medborgarna – insyn i och kontroll över det som sker i regionens verksamheter. I regionens bolag har lekmanarevisorerna motsvarande uppdrag.

Uppdraget regleras bland annat av kommunallagen och aktiebolagslagen, men även av det som kallas för god revisions sed i kommunal verksamhet. God revisions sed formas och utvecklas löpande i revisorernas arbete och det är Sveriges Kommuner och Regioner som fastställer seden. Utöver lagar och god revisions sed har regionfullmäktige även beslutat om ett reglemente som styr revisionens arbete.

Revision förutsätter oberoende och oberoendet är centralt för revisionens trovärdighet och legitimitet. Oberoende innebär att stå fri gentemot den som granskas och att självständigt och objektivt – alltså sakligt och opartiskt – granska och pröva. Oberoendet skyddas av ett antal formella regler.

Revisorerna ska biträdas av sakkunniga som de själva väljer och anlitar. Sakkunniga är i regel yrkesrevisorer, men det kan även vara andra specialister (exempelvis jurister). Att det ska vara så framgår av kommunallagen, aktiebolagslagen och god revisions sed i kommunal verksamhet.

Mer information om kommunal revision hittar du på Sveriges Kommuner och Regioners hemsida: [www.skr.se](http://www.skr.se).

## Regionen i korthet

Västra Götalandsregionen ansvarar för hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, kultur och regional utveckling i Västra Götaland.

Regionens verksamheter styrs av politiska beslut. Det är regionfullmäktige som beslutar om övergripande mål och prioriteringar. Regionfullmäktige har 149 ledamöter.

Den politiska organisationen omfattar regionfullmäktige samt alla nämnder, styrelser, kommittéer, utskott och beredningar. Det är regionfullmäktige som utser ledamöterna i nämnder och styrelser och ger dem de uppdrag som behövs för att verksamheterna ska fungera. I Västra Götalandsregionen finns cirka 1100 politiska uppdrag. Politikerna kommer från hela Västra Götaland och de flesta sköter sina politiska uppdrag på fritiden.

Det är politikernas uppgift att besluta om verksamheternas inriktning, ekonomi, mål och prioriteringar. Sedan är det tjänstepersonernas uppgift att driva och utveckla verksamheterna utifrån de politiska besluten.

Västra Götalandsregionens verksamheter leds av en regiondirektör. Regiondirektörens uppdrag är att genomföra de politiska besluten tillsammans med regionens drygt 56 000 anställda.

Verksamheterna är organiserade i förvaltningar och bolag som alla har en politisk styrelse. Exempel på förvaltningar är regionens sjukhus, Närhälsan och Folk tandvården. Exempel på bolag är GöteborgsOperan och Västtrafik.

Inom förvaltningarna och bolagen utförs olika typer av verksamheter. Den operativa verksamheten leds av en förvaltningschef eller vd, som arbetar utifrån de politiska beslut som fattats i respektive nämnd, styrelse eller bolag. Verksamhetens ledning har också ansvar för att ta fram underlag till sin nämnd eller styrelse.

Västra Götalandsregionens vision – Det goda livet – är regionens övergripande uppdrag. Den har tagits fram i samarbete mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland samt med medverkan från en lång rad parter i övrigt – näringslivets och arbetsmarknadens organisationer, universitet och högskolor, statliga organ med flera.

Diarienummer: REV 2023-00045

### **Revisionsberättelse 2023 för delregional nämnd södra**

Vi, revisorer utsedda av regionfullmäktige i Västra Götalandsregionen, har granskat nämndens verksamhet under 2023.

Nämnden ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Den ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till regionfullmäktige.

Vårt ansvar är att granska verksamheten, den interna kontrollen och räkenskaperna samt att pröva om verksamheten bedrivs enligt regionfullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och regionens reglemente för revisionen. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för vår bedömning och ansvarsprövning.

Vi bedömer att verksamheten har bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Vi har vid granskningen av nämndens redovisning funnit att den uppfyller kraven enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Vi tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas för nämnden och dess enskilda ledamöter.

Årets granskning redovisas i den revisionsrapport som bifogas.

Vänersborg den 20 mars 2024

Krister Stensson

Vivi-Ann Nilsson

Sven Liljegren

Björn Brogren

Carina Gustavsson

Per Waborg

Marie Engström Rosengren

Anne-Lie Sundling

Elving Andersson

Gun Alexandersson Malm

Bo-Lennart Bäcklund



Revisionsrapport  
2024-03-20

# **Delregional nämnd södra**

## **– granskning av verksamhetsåret 2023**

Datum: 2024-03-20

Revisionsrapport: Delregional nämnd södra – granskning av verksamhetsåret 2023

Diarienummer: REV 2023-00045

Granskningarna har genomförts av yrkesrevisorer på revisionsenheten i Västra Götalandsregionen och revisionsbyrån PwC.

[www.vgregion.se/revision](http://www.vgregion.se/revision)

# Innehåll

Läsanvisning.....	3
Sammanfattande bedömning.....	4
Granskning av nämndens uppdrag .....	5
Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin.....	7
Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll .....	8
Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner .....	9
Granskning av delårsbokslutet.....	10
Granskning av årsbokslutet.....	10
Det kommunala ansvarssystemet.....	11
Om revisionen .....	12
Regionen i korthet .....	13

## Läsanvisning

I den här revisionsrapporten redovisar vi den granskning som revisionen har genomfört under 2023 avseende delregional nämnd södra.

Vi som har genomfört granskningen och skrivit rapporten är sakkunniga biträden (tjänstepersoner) till de förtroendevalda revisorerna (politiker). Vi är yrkesrevisorer och medlemmar i branschorganisationen Skyrev, ett nationellt forum för yrkesrevision.

Rapporten riktar sig i första hand till ledamöter i de nämnder och styrelser som vi har granskat samt tjänstepersoner i berörda förvaltningar, men även till regionfullmäktige, övriga tjänstepersoner i regionen, regionens invånare, media med flera.

Rapporten är indelad i tre delar. Vi hoppas att den ska ge dig som läsare en god bild av hur vi anser att nämnden har genomfört och tagit ansvar för sitt uppdrag under 2023.

\*

*I den första delen* av rapporten hittar du vår sammanfattande bedömning. Där får du snabbt en bild av hur nämnden har skött sitt uppdrag under året som gått.

Sedan kommer vi till *den andra delen*: resultatet. Där går vi igenom de viktigaste iakttagelserna och bedömningarna i de granskningar vi genomfört.

*I den sista delen* av rapporten hittar du information om det kommunala ansvarssystemet, revisionens uppdrag och Västra Götalandsregionen.

## Sammanfattande bedömning

Revisionens uppdrag är att granska och pröva om delregional nämnd södra skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, samt om den interna kontrollen varit tillräcklig.

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att

- verksamhetens resultat lever upp till regionfullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och andra föreskrifter som gäller för verksamheten
- verksamheten klarar att genomföra sitt uppdrag med de resurser som finns
- nämnden har en styrning och uppföljning mot de mål och beslut som finns.

Att den interna kontrollen är tillräcklig innebär att

- det finns systematiskt ordnade kontroller i organisationen, systemen, processerna och rutinerna, som på en rimlig nivå säkerställer att verksamheten lever upp till målen och är kostnadseffektiv
- informationen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig – både om verksamheten och den ekonomiska rapporteringen
- de regler och riktlinjer som finns för verksamheten följs.

Revisionen bedömer att delregional nämnd södra har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer även att den interna kontrollen har varit tillräcklig inom de områden vi har granskat.

## Granskning av nämndens uppdrag

Revisionen granskar varje år om delregional nämnd södra har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt. Med ändamålsenligt sätt menas om nämnden har

- genomfört uppdraget utifrån det reglemente som gäller för nämnden samt de lagar som styr nämndens uppdrag
- styrt verksamheten utifrån regionfullmäktiges prioriterade mål
- agerat vid bristande måluppfyllelse
- sett till att processer av olika slag finns för planering, genomförande, organisering, uppföljning och förbättring

## Resultat

Revisionen bedömer att delregional nämnd södra har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt.

### Nämndens uppdrag

Delregional nämnd södra ska verka för att realisera Västra Götalandsregionens måldokument och strategiska planer inom hälso- och sjukvård och folkhälsa i sitt geografiska område<sup>1</sup>. Centrala uppgifter är att föra dialog med kommuner och lokala intressenter, och att driva lokalt förebyggande och främjande folkhälsoarbete.

Delregional nämnd södra ägnade de inledande månaderna åt att fatta nödvändiga formaliabeslut – exempelvis om detaljbudget, delegeringsordning, attestförteckning och instruktion för ansvarig tjänsteperson – liksom en rad informationspunkter (bland annat nulägesbeskrivning inför framtagande av regional plan för regionövergripande folkhälsoarbete, Sjuhärads samordningsförbund, strategiska hälso- och sjukvårdsnämndens inventering av strategier och måldokument samt den nya politiska organisationen).

### Nämndens interna arbete

Delregional nämnd södra har för sitt interna arbete fastställt en riktlinje för ärendeberedning, inrättat arbetsgrupper inom fyra verksamhetsområden och fastställt en riktlinje med syfte och arbetssätt för dessa grupper. Efter sommaren fastställde nämnden dessutom barn och ungas psykiska hälsa som fokusområde för nämndens kommande dialoger.

---

<sup>1</sup> För delregional nämnd södra omfattar detta område Herrljunga, Vårgårda, Bollebygd, Borås, Ulricehamn, Tranemo, Svenljunga och Mark.

Enligt den ursprungliga planeringen, fastställd av regionstyrelsen i september 2022<sup>2</sup>, skulle delregional nämnd södra sammanträda vid fem tillfällen under 2023 – tre före sommaren och två efter. För att kunna fatta beslut om de två obligatoriska delårsrapporterna i tid fick nämnden besluta om ett extra sammanträde i mitten av maj och att tidigarelägga sammanträdet i september. Revisionen bedömer att detta hade kunnat undvikas om regionstyrelsen i grundplaneringen tagit hänsyn till de fasta rapporteringsdatum som fastställdes av ekonomidirektören i början av juli 2022.<sup>3</sup>

Delregional nämnd södra har enligt revisionens bedömning genomfört relevanta dialoger med berörda kommuner och lokala intressenter, och drivit folkhälsoarbetet genom bland annat bidrag till Sjuhärads samordningsförbund, beslut om nytt upplägg för projektet Rörelse i fokus i Vårgårda kommun samt utlysning och beviljande av projektstöd för fullföljda studier och ofrivillig ensamhet. Vid sitt första sammanträde utsåg nämnden representanter till den referensgrupp som styrelsen för Södra Älvsborgs Sjukhus inrättat kring närsjukhus Skene.

### **Otydligheter kring regionfullmäktiges mål**

Under 2023 har de delregionala nämnderna exkluderats från obligatorisk rapportering av mål i regionfullmäktiges budget. Revisionen bedömer att hanteringen av denna fråga bidragit till en osäkerhet kring nämndernas roll i regionens hälso- och sjukvårdssystem, ett ansvar som enligt revisionen ligger på regionstyrelsen.

Enligt ekonomidirektörens beslut i juli 2022 om anvisningar för bland annat detaljbudget och återrapportering (se fotnot 3) skulle de delregionala nämnderna, i likhet med övriga nämnder och styrelser i regionen, inkludera de mål och fokusområden som berör deras verksamhet och rapportera utfallet av dessa under året. I underlag inför delregional nämnd södras beslut om detaljbudget i januari<sup>4</sup> angav Koncernkontoret att de delregionala nämnderna enbart skulle redovisa planering för miljö, social hållbarhet och intern kontroll samt ekonomi – underförstått att de inte behövde redovisa planering för sitt arbete med regionfullmäktiges mål.

Anvisningarna justerades först den 10 mars, genom beslut av chefen för avdelning budget och uppföljning.<sup>5</sup> I beslutet exkluderades regionstyrelsen och de

---

<sup>2</sup> Regionstyrelsen 2022-09-20, § 250, Sammanträdestider för övergripande styrelser och nämnder (RS 2022-01739).

<sup>3</sup> Rubrikstruktur och anvisningar för detaljbudget, månadskommentarer, delårsrapporter och årsredovisning 2023, fastställd 2022-07-07 av ekonomidirektören (RS 2022-03180).

<sup>4</sup> Delregional nämnd södra 2023-01-18, § 6, Detaljbudget 2023 för delregionala nämnden södra (DRNS 2023-00042).

<sup>5</sup> Revidering av Rubrikstruktur och anvisningar för detaljbudget, månadskommentarer, delårsrapporter och årsredovisning 2023, fastställd 2023-03-10 av chefen för avdelning budget och uppföljning på delegation av ekonomidirektören (RS 2023-01581).

delregionala nämnderna från obligatorisk rapportering av mål i regionfullmäktiges budget; däremot nämns inte de fokusområden som fullmäktige i budgeten definierat som uppdrag till nämnder och styrelser. För regionstyrelsens del angavs en förklaring till beslutet, vilket inte var fallet för de delregionala nämnderna.

Inför 2024 förändrades motsvarande anvisningar<sup>6</sup> igen, och regionstyrelsen har fastställt att de delregionala nämnderna ska rapportera på två av fullmäktiges mål och tre fokusområden.

Eftersom beslutet att exkludera de delregionala nämnderna från kravet att planera sitt arbete och rapportera utifrån regionfullmäktiges mål saknade motivering, har revisionen svårt att bedöma rimligheten i åtgärden. Det faktum att nämnderna under 2024 förväntas planera och rapportera utifrån utpekade mål och fokusområden indikerar dock att regionstyrelsen bedömt att förvaltningens beslut avseende 2023 var omotiverat.

## Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin

Revisionen granskar varje år om delregional nämnd södra haft en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi. Med det menas om nämnden har

- styrt verksamheten så att den bedrivs inom de ekonomiska ramarna
- en ekonomi i balans
- en heltäckande och kontinuerlig ekonomisk uppföljning
- vidtagit åtgärder om de ekonomiska målen inte uppnås
- ett eget kapital som motsvarar nivån som framgår av regionens regelverk.

## Resultat

Revisionen bedömer att delregional nämnd södra haft en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi.

Delregional nämnd södra har i båda delårsrapporterna redovisat ett positivt resultat (2,0 miljoner kronor per april och 3,8 miljoner kronor per augusti) och prognostiserade i april ett nollresultat för helåret och i augusti ett överskott om 1,5 miljoner kronor. I årsboks slutet redovisade nämnden ett positivt resultat för 2023 på 2,2 miljoner kronor.

---

<sup>6</sup> Regionstyrelsen 2023-08-29, § 167, Regiongemensamma riktlinjer för detaljbudgetarbetet 2024, 2025 och 2026 (RS 2023-002388).

Avvikelserna under året har i huvudsak uppkommit i budgetposterna folkhälso-medel och projekt (medel som inte kunnat fördelas förrän under hösten samt vissa återbetalda medel från 2022) samt nämndkostnader. Nämnden har uppfattat en otydlighet kring ansvaret för posten nämndkostnader, och har upprepat efterfrågat regionstyrelsens förtydligande kring hantering och redovisning.

## Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll

Revisionen granskar varje år om styrningen, uppföljningen och den interna kontrollen varit tillräcklig. Granskningen omfattar om

- det finns ett systematiskt arbete med styrning och intern kontroll
- det finns en riskhantering och kontroller inom väsentliga områden
- arbetet med den interna kontrollen är en integrerad del av organisationen, systemen och det löpande arbetet
- det finns en uppföljning av styrningen och den interna kontrollen.

## Resultat

Revisionen bedömer att delregional nämnd södras styrning, uppföljning och interna kontroll har varit tillräcklig.

Enligt Policy Styrning i Västra Götalandsregionen<sup>7</sup> ska alla nämnder och styrelser årligen

- beskriva sin kontrollmiljö
- identifiera och värdera risker som underlag för kontroller
- besluta om en plan för intern kontroll
- följa upp genomförda kontroller och vid behov besluta om åtgärder.

Beslut om plan för intern kontroll ska fattas i anslutning till beslut om detaljbudget. Delregional nämnd södra fattade beslut om detaljbudget vid sitt första sammanträde i januari och efter en kortare information i januari fastställdes plan för intern kontroll vid det andra sammanträdet i mars. Inför beslutet gjordes förarbetet med riskidentifiering och -värdering av nämndens presidium.

---

<sup>7</sup> Regionfullmäktige 2019-05-28, § 104, Policy Styrning i Västra Götalandsregionen (RS 2019-02491). Policyn gällde när delregional nämnd södra fattade beslut om detaljbudget och plan för intern kontroll för 2023, men löpte ut den 30 juni. Nytt beslut av regionfullmäktige 2023-11-28, § 246, Policy för styrning i Västra Götalandsregionen 2023-2026 (RS 2022-03751).

Revisionen påminner om att beslut om plan för intern kontroll ska fattas i anslutning till beslut om detaljbudget samt att beredningen tydligare bör involvera hela nämnden. Vi gör samtidigt bedömningen att delregional nämnd södras hantering var rimlig, med hänsyn till att nämnden tillträdde den 1 januari och att sammanträdena under våren låg med ungefär två månaders mellanrum.

Delregional nämnd södra har i enlighet med sin plan följt upp genomförda kontroller i samband med årets sista sammanträde, i november. För de sex risker som följdes upp redovisades möjliga åtgärder och i några fall konkreta åtgärder som redan vidtagits eller skulle vidtas. Exempelvis diskuterades förslag till justeringar i reglementen, fortsatt utbildning för de förtroendevalda och vid kommande strategidag planerades en information om hur förtroendevalda kan agera vid hot, hat, våld eller otillåten påverkan.

Under hösten arbetade delregional nämnd södra på ett annat sätt med plan för intern kontroll 2024. Vid sammanträdet i september identifierade hela nämnden risker för det kommande verksamhetsåret och utsåg en arbetsgrupp med fyra ledamöter som tog fram ett slutligt förslag. Plan för intern kontroll 2024 fastställdes vid samma sammanträde som Detaljbudget 2024.

## Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner

Granskningen av intern kontroll i nämndens redovisningsrutiner omfattar

- bokslutsprocessen
- inköpsprocessen
- löneprocessen.

Revisionen bedömer att den interna kontrollen varit tillräcklig inom de granskade områdena.

Revisionen rekommenderar delregional nämnd södra att

- se över möjligheten att införa dualitetsprincip i ekonomisystemet vid upprättande av manuella bokningar.

*Kommentar från förvaltningen:* Från och med 1 januari 2024 kommer dubbel attest att krävas för manuella bokningar i ekonomisystemet.

I slutet av 2023 skickade revisionen en lägesrapport till förvaltningen med resultatet av granskningen. Lägesrapporten innehöll revisionens iakttagelser tillsammans med förvaltningens kommentarer.

## Granskning av delårsbokslutet

Revisionen granskar delårsbokslutet översiktligt, vilket innebär att granskningen är inriktad på en övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen.

Revisionen bedömer att delårsbokslutet är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommunal verksamhet. Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

## Granskning av årsbokslutet

Granskningen av nämndens bokslut för verksamhetsåret 2023 omfattar resultaträkningar och balansräkningar.

Revisionen bedömer att nämndens årsbokslut är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed. Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

## Det kommunala ansvarssystemet

Det finns tre grundfunktioner i det kommunala ansvarssystemet – beslutande (fullmäktige), beredande och verkställande (styrelse, nämnder, bolag och beredningar) och granskande (revisionen).

Fullmäktige fattar principiella och övergripande beslut. Fullmäktiges mål, riktlinjer och ekonomi utgör grunden för verksamheten i styrelse och nämnder. Fullmäktige är också uppdragsgivare för revisorerna och beslutar om revisionens organisation och resurser.

Styrelse, nämnder och beredningar förvaltar och genomför verksamheten enligt regionfullmäktiges uppdrag samt lagar och andra föreskrifter. Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen och ha uppsikt över den verksamhet som bedrivs av övriga nämnder. Styrelsen ska också ha uppsikt över bolag och kommunalförbund.

Fullmäktige utser förtroendevalda revisorer för att granska de beredande och verkställande organen. Revisorerna granskar, med stöd av sakkunniga, verksamheten och prövar ansvarstagandet samt lämnar ett uttalande om det till fullmäktige i en så kallad revisionsberättelse.

En viktig del i den lokala demokratin är möjligheten till insyn och kontroll och att kunna utkräva ansvar. När ansvarsfulla samhällsuppdrag utförs är det viktigt att kunna följa upp och försäkra sig om att verksamheten utförs på ett önskat och säkert sätt och att kunna ställa någon till ansvar om det finns brister. Granskning och ansvarsprövning är därför väsentliga delar i den demokratiska kontrollen. De bidrar till att skapa legitimitet och förtroende hos medborgarna, men också till styrning och säkerhet i verksamheterna.

Det är de förtroendevalda som fullmäktige har utsett i styrelser, nämnder och beredningar som har det ansvar som nämns ovan och som då även är de som prövas. Det främsta underlaget till fullmäktiges ansvarsprövning är revisorernas granskning och bedömning.

## Om revisionen

Enkelt uttryckt kan man säga att revisionens uppdrag är att granska och pröva om regionens nämnder, styrelser och bolag gör det som förväntas av dem utifrån lagar, uppdrag, mål och andra riktlinjer.

Regionfullmäktige utser elva förtroendevalda revisorer (politiker). Bland de valda revisorerna utser fullmäktige även lekmanarevisorer, vilka har ett självständigt uppdrag att granska de bolag som helt eller till viss del ägs av regionen.

Genom att utse förtroendevalda revisorer som arbetar oberoende på uppdrag av regionfullmäktige, markeras en demokratisk vilja att tillförsäkra fullmäktige – och därigenom även medborgarna – insyn i och kontroll över det som sker i regionens verksamheter. I regionens bolag har lekmanarevisorerna motsvarande uppdrag.

Uppdraget regleras bland annat av kommunallagen och aktiebolagslagen, men även av det som kallas för god revisions sed i kommunal verksamhet. God revisions sed formas och utvecklas löpande i revisorernas arbete och det är Sveriges Kommuner och Regioner som fastställer seden. Utöver lagar och god revisions sed har regionfullmäktige även beslutat om ett reglemente som styr revisionens arbete.

Revision förutsätter oberoende och oberoendet är centralt för revisionens trovärdighet och legitimitet. Oberoende innebär att stå fri gentemot den som granskas och att självständigt och objektivt – alltså sakligt och opartiskt – granska och pröva. Oberoendet skyddas av ett antal formella regler.

Revisorerna ska biträdas av sakkunniga som de själva väljer och anlitar. Sakkunniga är i regel yrkesrevisorer, men det kan även vara andra specialister (exempelvis jurister). Att det ska vara så framgår av kommunallagen, aktiebolagslagen och god revisions sed i kommunal verksamhet.

Mer information om kommunal revision hittar du på Sveriges Kommuner och Regioners hemsida: [www.skr.se](http://www.skr.se).

## Regionen i korthet

Västra Götalandsregionen ansvarar för hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, kultur och regional utveckling i Västra Götaland.

Regionens verksamheter styrs av politiska beslut. Det är regionfullmäktige som beslutar om övergripande mål och prioriteringar. Regionfullmäktige har 149 ledamöter.

Den politiska organisationen omfattar regionfullmäktige samt alla nämnder, styrelser, kommittéer, utskott och beredningar. Det är regionfullmäktige som utser ledamöterna i nämnder och styrelser och ger dem de uppdrag som behövs för att verksamheterna ska fungera. I Västra Götalandsregionen finns cirka 1100 politiska uppdrag. Politikerna kommer från hela Västra Götaland och de flesta sköter sina politiska uppdrag på fritiden.

Det är politikernas uppgift att besluta om verksamheternas inriktning, ekonomi, mål och prioriteringar. Sedan är det tjänstepersonernas uppgift att driva och utveckla verksamheterna utifrån de politiska besluten.

Västra Götalandsregionens verksamheter leds av en regiondirektör. Regiondirektörens uppdrag är att genomföra de politiska besluten tillsammans med regionens drygt 56 000 anställda.

Verksamheterna är organiserade i förvaltningar och bolag som alla har en politisk styrelse. Exempel på förvaltningar är regionens sjukhus, Närhälsan och Folk tandvården. Exempel på bolag är GöteborgsOperan och Västtrafik.

Inom förvaltningarna och bolagen utförs olika typer av verksamheter. Den operativa verksamheten leds av en förvaltningschef eller vd, som arbetar utifrån de politiska beslut som fattats i respektive nämnd, styrelse eller bolag. Verksamhetens ledning har också ansvar för att ta fram underlag till sin nämnd eller styrelse.

Västra Götalandsregionens vision – Det goda livet – är regionens övergripande uppdrag. Den har tagits fram i samarbete mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland samt med medverkan från en lång rad parter i övrigt – näringslivets och arbetsmarknadens organisationer, universitet och högskolor, statliga organ med flera.

Diarienummer: REV 2023-00046

### **Revisionsberättelse 2023 för delregional nämnd västra**

Vi, revisorer utsedda av regionfullmäktige i Västra Götalandsregionen, har granskat nämndens verksamhet under 2023.

Nämnden ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Den ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till regionfullmäktige.

Vårt ansvar är att granska verksamheten, den interna kontrollen och räkenskaperna samt att pröva om verksamheten bedrivs enligt regionfullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och regionens reglemente för revisionen. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för vår bedömning och ansvarsprövning.

Vi bedömer att verksamheten har bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Vi har vid granskningen av nämndens redovisning funnit att den uppfyller kraven enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Vi tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas för nämnden och dess enskilda ledamöter.

Årets granskning redovisas i den revisionsrapport som bifogas.

Vänersborg den 20 mars 2024

Krister Stensson

Vivi-Ann Nilsson

Sven Liljegren

Björn Brogren

Carina Gustavsson

Per Waborg

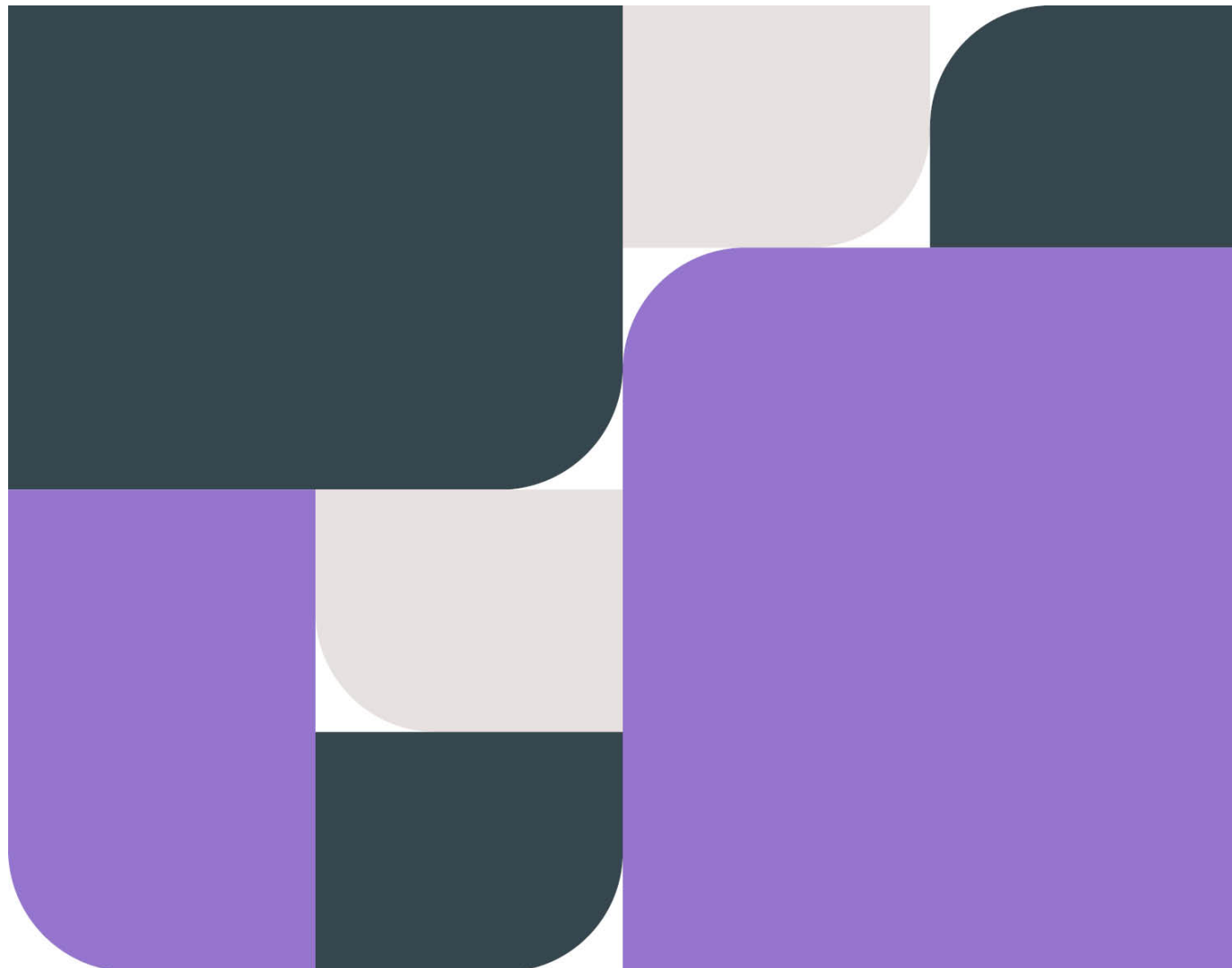
Marie Engström Rosengren

Anne-Lie Sundling

Elving Andersson

Gun Alexandersson Malm

Bo-Lennart Bäcklund



Revisionsrapport  
2024-03-20

# **Delregional nämnd västra**

## **– granskning av verksamhetsåret 2023**

Datum: 2024-03-20

Revisionsrapport: Delregional nämnd västra – granskning av verksamhetsåret 2023

Diarienummer: REV 2023-00046

Granskningarna har genomförts av yrkesrevisorer på revisionsenheten i Västra Götalandsregionen och revisionsbyrån PwC.

[www.vgregion.se/revision](http://www.vgregion.se/revision)

# Innehåll

Läsanvisning.....	3
Sammanfattande bedömning.....	4
Granskning av nämndens uppdrag .....	5
Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin.....	7
Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll .....	8
Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner .....	9
Granskning av delårsbokslutet.....	9
Granskning av årsbokslutet.....	10
Det kommunala ansvarssystemet.....	11
Om revisionen .....	12
Regionen i korthet .....	13

## Läsanvisning

I den här revisionsrapporten redovisar vi den granskning som revisionen har genomfört under 2023 avseende delregional nämnd västra.

Vi som har genomfört granskningen och skrivit rapporten är sakkunniga biträden (tjänstepersoner) till de förtroendevalda revisorerna (politiker). Vi är yrkesrevisorer och medlemmar i branschorganisationen Skyrev, ett nationellt forum för yrkesrevision.

Rapporten riktar sig i första hand till ledamöter i de nämnder och styrelser som vi har granskat samt tjänstepersoner i berörda förvaltningar, men även till regionfullmäktige, övriga tjänstepersoner i regionen, regionens invånare, media med flera.

Rapporten är indelad i tre delar. Vi hoppas att den ska ge dig som läsare en god bild av hur vi anser att nämnden har genomfört och tagit ansvar för sitt uppdrag under 2023.

\*

*I den första delen* av rapporten hittar du vår sammanfattande bedömning. Där får du snabbt en bild av hur nämnden har skött sitt uppdrag under året som gått.

Sedan kommer vi till *den andra delen*: resultatet. Där går vi igenom de viktigaste iakttagelserna och bedömningarna i de granskningar vi genomfört.

*I den sista delen* av rapporten hittar du information om det kommunala ansvarssystemet, revisionens uppdrag och Västra Götalandsregionen.

## Sammanfattande bedömning

Revisionens uppdrag är att granska och pröva om delregional nämnd västra skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, samt om den interna kontrollen är tillräcklig.

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att

- verksamhetens resultat lever upp till regionfullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och andra föreskrifter som gäller för verksamheten
- verksamheten klarar att genomföra sitt uppdrag med de resurser som finns
- nämnden har en styrning och uppföljning mot de mål och beslut som finns.

Att den interna kontrollen är tillräcklig innebär att

- det finns systematiskt ordnade kontroller i organisationen, systemen, processerna och rutinerna, som på en rimlig nivå säkerställer att verksamheten lever upp till målen och är kostnadseffektiv
- informationen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig – både om verksamheten och den ekonomiska rapporteringen
- de regler och riktlinjer som finns för verksamheten följs.

Revisionen bedömer att delregional nämnd västra har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer även att den interna kontrollen har varit tillräcklig inom de områden vi har granskat.

## Granskning av nämndens uppdrag

Revisionen granskar varje år om delregional nämnd västra har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt. Med ändamålsenligt sätt menas om nämnden har

- genomfört uppdraget utifrån det reglemente som gäller för nämnden samt de lagar som styr nämndens uppdrag
- styrt verksamheten utifrån regionfullmäktiges prioriterade mål
- agerat vid bristande måluppfyllelse
- sett till att processer av olika slag finns för planering, genomförande, organisering, uppföljning och förbättring.

## Resultat

Revisionen bedömer att delregional nämnd västra har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt.

### Nämndens uppdrag

Delregional nämnd västra ska verka för att realisera Västra Götalandsregionens måldokument och strategiska planer inom hälso- och sjukvård och folkhälsa i sitt geografiska område<sup>1</sup>. Centrala uppgifter är att föra dialog med kommuner och lokala intressenter, och att driva lokalt förebyggande och främjande folkhälsoarbete.

Delregional nämnd västra ägnade de inledande månaderna åt att fatta nödvändiga formaliabeslut – exempelvis om detaljbudget, delegeringsordning, attestförteckning och instruktion för ansvarig tjänsteperson – liksom en rad informationspunkter (bland annat nulägesbeskrivning inför framtagande av regional plan för regionövergripande folkhälsoarbete, regionens samordningsförbund, strategiska hälso- och sjukvårdsnämndens inventering av strategier och måldokument samt den nya politiska organisationen).

### Nämndens interna arbete

Delregional nämnd västra har för sitt interna arbete fastställt en riktlinje för ärendeberedning, inrättat arbetsgrupper inom tre verksamhetsområden och fastställt en riktlinje med syfte och arbetssätt för dessa grupper. Efter sommaren fastställde nämnden dessutom barn och ungas psykiska hälsa som fokusområde för nämndens kommande dialoger.

---

<sup>1</sup> För delregional nämnd västra omfattar detta område Lilla Edet, Tjörn, Stenungsund, Kungälv, Ale, Öckerö, Mölndal, Partille, Härryda, Lerum och Alingsås.

Enligt den ursprungliga planeringen, fastställd av regionstyrelsen i september 2022<sup>2</sup>, skulle delregional nämnd västra sammanträda vid fem tillfällen under 2023 – tre före sommaren och två efter. För att kunna fatta beslut om de två obligatoriska delårsrapporterna i tid fick nämnden besluta om ett extra sammanträde i mitten av maj och att tidigarelägga sammanträdet i september. Revisionen bedömer att detta hade kunnat undvikas om regionstyrelsen i grundplaneringen tagit hänsyn till de fasta rapporteringsdatum som fastställdes av ekonomidirektören i början av juli 2022.<sup>3</sup>

Delregional nämnd västra har enligt revisionens bedömning genomfört relevanta dialoger med berörda kommuner och lokala intressenter, och drivit folkhälsoarbetet genom bland annat bidrag till närvårdssamverkan via SAMLA och till de tre berörda samordningsförbunden, fördelning av medel för folkhälsa och mänskliga rättigheter samt samverkansavtal kring ungdomsmottagningar med samtliga elva kommuner.

### **Otydligheter kring regionfullmäktiges mål**

Under 2023 har de delregionala nämnderna exkluderats från obligatorisk rapportering av mål i regionfullmäktiges budget. Revisionen bedömer att hanteringen av denna fråga bidragit till en osäkerhet kring nämndernas roll i regionens hälso- och sjukvårdssystem, ett ansvar som enligt revisionen ligger på regionstyrelsen.

Enligt ekonomidirektörens beslut i juli 2022 om anvisningar för bland annat detaljbudget och återrapportering (se fotnot 3) skulle de delregionala nämnderna, i likhet med övriga nämnder och styrelser i regionen, inkludera de mål och fokusområden som berör deras verksamhet och rapportera utfallet av dessa under året. I underlag inför delregional nämnd västras beslut om detaljbudget i januari<sup>4</sup> angav Koncernkontoret att de delregionala nämnderna enbart skulle redovisa planering för miljö, social hållbarhet och intern kontroll samt ekonomi – underförstått att de inte behövde redovisa planering för sitt arbete med regionfullmäktiges mål.

Anvisningarna justerades först den 10 mars, genom beslut av chefen för avdelning budget och uppföljning.<sup>5</sup> I beslutet exkluderades regionstyrelsen och de delregionala nämnderna från obligatorisk rapportering av mål i regionfullmäktiges budget; däremot nämns inte de fokusområden som fullmäktige i budgeten definierat som

---

<sup>2</sup> Regionstyrelsen 2022-09-20, § 250, Sammanträdestider för övergripande styrelser och nämnder (RS 2022-01739).

<sup>3</sup> Rubrikstruktur och anvisningar för detaljbudget, månadskommentarer, delårsrapporter och årsredovisning 2023, fastställd 2022-07-07 av ekonomidirektören (RS 2022-03180).

<sup>4</sup> Delregional nämnd västra 2023-01-18, § 1, Detaljbudget 2023 för delregional nämnd västra (DRNV 2023-00009).

<sup>5</sup> Revidering av Rubrikstruktur och anvisningar för detaljbudget, månadskommentarer, delårsrapporter och årsredovisning 2023, fastställd 2023-03-10 av chefen för avdelning budget och uppföljning på delegation av ekonomidirektören (RS 2023-01581).

uppdrag till nämnder och styrelser. För regionstyrelsens del angavs en förklaring till beslutet, vilket inte var fallet för de delregionala nämnderna.

Inför 2024 förändrades motsvarande anvisningar<sup>6</sup> igen, och regionstyrelsen har fastställt att de delregionala nämnderna ska rapportera på två av fullmäktiges mål och tre fokusområden.

Eftersom beslutet att exkludera de delregionala nämnderna från kravet att planera sitt arbete och rapportera utifrån regionfullmäktiges mål saknade motivering, har revisionen svårt att bedöma rimligheten i åtgärden. Det faktum att nämnderna under 2024 förväntas planera och rapportera utifrån utpekade mål och fokusområden indikerar dock att regionstyrelsen bedömt att förvaltningens beslut avseende 2023 var omotiverat.

## Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin

Revisionen granskar varje år om delregional nämnd västra haft en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi.

Med det menas om nämnden har

- styrt verksamheten så att den bedrivs inom de ekonomiska ramarna
- en ekonomi i balans
- en heltäckande och kontinuerlig ekonomisk uppföljning
- vidtagit åtgärder om de ekonomiska målen inte uppnås
- ett eget kapital som motsvarar nivån som framgår av regionens regelverk.

## Resultat

Revisionen bedömer att delregional nämnd västra haft en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi.

Delregional nämnd västra har i båda delårsrapporterna redovisat ett positivt resultat (1,2 miljoner kronor per april och 3,0 miljoner kronor per augusti) och prognostiserade i april ett nollresultat för helåret och i augusti ett överskott om 1,3 miljoner kronor. I årsbokslutet redovisade nämnden ett positivt resultat för 2023 på 1,4 miljoner kronor.

Avvikelserna under året har i huvudsak uppkommit i budgetposterna projekt, vårdssamverkan och nämndkostnader. Nämnden har i likhet med övriga delregionala

---

<sup>6</sup> Regionstyrelsen 2023-08-29, § 167, Regiongemensamma riktlinjer för detaljbudgetarbetet 2024, 2025 och 2026 (RS 2023-002388).

nämnder uppfattat en otydlighet kring ansvaret för posten nämndkostnader, och har upprepat efterfrågat regionstyrelsens förtydligande kring hantering och redovisning.

## Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll

Revisionen granskar varje år om styrningen, uppföljningen och den interna kontrollen varit tillräcklig. Granskningen omfattar om

- det finns ett systematiskt arbete med styrning och intern kontroll
- det finns en riskhantering och kontroller inom väsentliga områden
- arbetet med den interna kontrollen är en integrerad del av organisationen, systemen och det löpande arbetet
- det finns en uppföljning av styrningen och den interna kontrollen.

## Resultat

Revisionen bedömer att delregional nämnd västras styrning, uppföljning och interna kontroll har varit tillräcklig.

Enligt Policy Styrning i Västra Götalandsregionen<sup>7</sup> ska alla nämnder och styrelser årligen

- beskriva sin kontrollmiljö
- identifiera och värdera risker som underlag för kontroller
- besluta om en plan för intern kontroll
- följa upp genomförda kontroller och vid behov besluta om åtgärder.

Beslut om plan för intern kontroll ska fattas i anslutning till beslut om detaljbudget. Delregional nämnd västra fattade beslut om detaljbudget vid sitt första sammanträde i januari och efter en kortare information i januari fastställdes plan för intern kontroll vid det andra sammanträdet i mars. Inför beslutet gjordes förarbetet med riskidentifiering och -värdering av nämndens presidium.

Revisionen påminner om att beslut om plan för intern kontroll ska fattas i anslutning till beslut om detaljbudget samt att beredningen tydligare bör involvera hela nämnden. Vi gör samtidigt bedömningen att delregional nämnd västras

---

<sup>7</sup> Regionfullmäktige 2019-05-28, § 104, Policy Styrning i Västra Götalandsregionen (RS 2019-02491). Policyn gällde när delregional nämnd västra fattade beslut om detaljbudget och plan för intern kontroll för 2023, men löpte ut den 30 juni. Nytt beslut av regionfullmäktige 2023-11-28, § 246, Policy för styrning i Västra Götalandsregionen 2023–2026 (RS 2022-03751).

hantering var rimlig, med hänsyn till att nämnden tillträdde den 1 januari och att sammanträdena under våren låg med ungefär två månaders mellanrum.

Delregional nämnd västra har i enlighet med sin plan följt upp genomförda kontroller i samband med årets sista sammanträde, i november. För de sju risker som följdes upp redovisades i några fall möjliga åtgärder liksom åtgärder som redan vidtagits eller skulle vidtas.

Under hösten arbetade delregional nämnd västra på ett annat sätt med plan för intern kontroll 2024. Vid sammanträdet i september identifierade hela nämnden risker för det kommande verksamhetsåret och utsåg en arbetsgrupp med fyra ledamöter som tog fram ett slutligt förslag. Plan för intern kontroll 2024 fastställdes vid samma sammanträde som Detaljbudget 2024.

## Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner

Granskningen av intern kontroll i nämndens redovisningsrutiner omfattar

- bokslutsprocessen
- inköpsprocessen
- löneprocessen.

Revisionen bedömer att den interna kontrollen varit tillräcklig inom de granskade områdena.

Revisionen rekommenderar delregional nämnd västra att

- se över möjligheten att införa dualitetsprincip i ekonomisystemet vid upprättande av manuella bokningar.

*Kommentar från förvaltningen:* Från och med 1 januari 2024 kommer dubbel attest att krävas för manuella bokningar i ekonomisystemet.

I slutet av 2023 skickade revisionen en lägesrapport till förvaltningen med resultatet av granskningen. Lägesrapporten innehöll revisionens iakttagelser tillsammans med förvaltningens kommentarer.

## Granskning av delårsbokslutet

Revisionen granskar delårsbokslutet översiktligt, vilket innebär att granskningen är inriktad på en övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen.

Revisionen bedömer att delårsbokslutet är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommunal verksamhet. Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

## **Granskning av årsbokslutet**

Granskningen av nämndens bokslut för verksamhetsåret 2023 omfattar resultaträkningar och balansräkningar.

Revisionen bedömer att nämndens årsbokslut är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed. Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

## Det kommunala ansvarssystemet

Det finns tre grundfunktioner i det kommunala ansvarssystemet – beslutande (fullmäktige), beredande och verkställande (styrelse, nämnder, bolag och beredningar) och granskande (revisionen).

Fullmäktige fattar principiella och övergripande beslut. Fullmäktiges mål, riktlinjer och ekonomi utgör grunden för verksamheten i styrelse och nämnder. Fullmäktige är också uppdragsgivare för revisorerna och beslutar om revisionens organisation och resurser.

Styrelse, nämnder och beredningar förvaltar och genomför verksamheten enligt regionfullmäktiges uppdrag samt lagar och andra föreskrifter. Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen och ha uppsikt över den verksamhet som bedrivs av övriga nämnder. Styrelsen ska också ha uppsikt över bolag och kommunalförbund.

Fullmäktige utser förtroendevalda revisorer för att granska de beredande och verkställande organen. Revisorerna granskar, med stöd av sakkunniga, verksamheten och prövar ansvarstagandet samt lämnar ett uttalande om det till fullmäktige i en så kallad revisionsberättelse.

En viktig del i den lokala demokratin är möjligheten till insyn och kontroll och att kunna utkräva ansvar. När ansvarsfulla samhällsuppdrag utförs är det viktigt att kunna följa upp och försäkra sig om att verksamheten utförs på ett önskat och säkert sätt och att kunna ställa någon till ansvar om det finns brister. Granskning och ansvarsprövning är därför väsentliga delar i den demokratiska kontrollen. De bidrar till att skapa legitimitet och förtroende hos medborgarna, men också till styrning och säkerhet i verksamheterna.

Det är de förtroendevalda som fullmäktige har utsett i styrelser, nämnder och beredningar som har det ansvar som nämns ovan och som då även är de som prövas. Det främsta underlaget till fullmäktiges ansvarsprövning är revisorernas granskning och bedömning.

## Om revisionen

Enkelt uttryckt kan man säga att revisionens uppdrag är att granska och pröva om regionens nämnder, styrelser och bolag gör det som förväntas av dem utifrån lagar, uppdrag, mål och andra riktlinjer.

Regionfullmäktige utser elva förtroendevalda revisorer (politiker). Bland de valda revisorerna utser fullmäktige även lekmanarevisorer, vilka har ett självständigt uppdrag att granska de bolag som helt eller till viss del ägs av regionen.

Genom att utse förtroendevalda revisorer som arbetar oberoende på uppdrag av regionfullmäktige, markeras en demokratisk vilja att tillförsäkra fullmäktige – och därigenom även medborgarna – insyn i och kontroll över det som sker i regionens verksamheter. I regionens bolag har lekmanarevisorerna motsvarande uppdrag.

Uppdraget regleras bland annat av kommunallagen och aktiebolagslagen, men även av det som kallas för god revisions sed i kommunal verksamhet. God revisions sed formas och utvecklas löpande i revisorernas arbete och det är Sveriges Kommuner och Regioner som fastställer seden. Utöver lagar och god revisions sed har regionfullmäktige även beslutat om ett reglemente som styr revisionens arbete.

Revision förutsätter oberoende och oberoendet är centralt för revisionens trovärdighet och legitimitet. Oberoende innebär att stå fri gentemot den som granskas och att självständigt och objektivt – alltså sakligt och opartiskt – granska och pröva. Oberoendet skyddas av ett antal formella regler.

Revisorerna ska biträdas av sakkunniga som de själva väljer och anlitar. Sakkunniga är i regel yrkesrevisorer, men det kan även vara andra specialister (exempelvis jurister). Att det ska vara så framgår av kommunallagen, aktiebolagslagen och god revisions sed i kommunal verksamhet.

Mer information om kommunal revision hittar du på Sveriges Kommuner och Regioners hemsida: [www.skr.se](http://www.skr.se).

## Regionen i korthet

Västra Götalandsregionen ansvarar för hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, kultur och regional utveckling i Västra Götaland.

Regionens verksamheter styrs av politiska beslut. Det är regionfullmäktige som beslutar om övergripande mål och prioriteringar. Regionfullmäktige har 149 ledamöter.

Den politiska organisationen omfattar regionfullmäktige samt alla nämnder, styrelser, kommittéer, utskott och beredningar. Det är regionfullmäktige som utser ledamöterna i nämnder och styrelser och ger dem de uppdrag som behövs för att verksamheterna ska fungera. I Västra Götalandsregionen finns cirka 1100 politiska uppdrag. Politikerna kommer från hela Västra Götaland och de flesta sköter sina politiska uppdrag på fritiden.

Det är politikernas uppgift att besluta om verksamheternas inriktning, ekonomi, mål och prioriteringar. Sedan är det tjänstepersonernas uppgift att driva och utveckla verksamheterna utifrån de politiska besluten.

Västra Götalandsregionens verksamheter leds av en regiondirektör. Regiondirektörens uppdrag är att genomföra de politiska besluten tillsammans med regionens drygt 56 000 anställda.

Verksamheterna är organiserade i förvaltningar och bolag som alla har en politisk styrelse. Exempel på förvaltningar är regionens sjukhus, Närhälsan och Folk tandvården. Exempel på bolag är GöteborgsOperan och Västtrafik.

Inom förvaltningarna och bolagen utförs olika typer av verksamheter. Den operativa verksamheten leds av en förvaltningschef eller vd, som arbetar utifrån de politiska beslut som fattats i respektive nämnd, styrelse eller bolag. Verksamhetens ledning har också ansvar för att ta fram underlag till sin nämnd eller styrelse.

Västra Götalandsregionens vision – Det goda livet – är regionens övergripande uppdrag. Den har tagits fram i samarbete mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland samt med medverkan från en lång rad parter i övrigt – näringslivets och arbetsmarknadens organisationer, universitet och högskolor, statliga organ med flera.

Diarienummer: REV 2023-00047

### **Revisionsberättelse 2023 för delregional nämnd östra**

Vi, revisorer utsedda av regionfullmäktige i Västra Götalandsregionen, har granskat nämndens verksamhet under 2023.

Nämnden ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Den ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till regionfullmäktige.

Vårt ansvar är att granska verksamheten, den interna kontrollen och räkenskaperna samt att pröva om verksamheten bedrivs enligt regionfullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och regionens reglemente för revisionen. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för vår bedömning och ansvarsprövning.

Vi bedömer att verksamheten har bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Vi har vid granskningen av nämndens redovisning funnit att den uppfyller kraven enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Vi tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas för nämnden och dess enskilda ledamöter.

Årets granskning redovisas i den revisionsrapport som bifogas.

Vänersborg den 20 mars 2024

Krister Stensson

Vivi-Ann Nilsson

Sven Liljegren

Björn Brogren

Carina Gustavsson

Per Waborg

Marie Engström Rosengren

Anne-Lie Sundling

Elving Andersson

Gun Alexandersson Malm

Bo-Lennart Bäcklund



Revisionsrapport  
2024-03-20

# **Delregional nämnd östra**

## **– granskning av verksamhetsåret 2023**

Datum: 2024-03-20

Revisionsrapport: Delregional nämnd östra – granskning av verksamhetsåret 2023

Diarienummer: REV 2023-00047

Granskningarna har genomförts av yrkesrevisorer på revisionsenheten i Västra Götalandsregionen och revisionsbyrån PwC.

[www.vgregion.se/revision](http://www.vgregion.se/revision)

# Innehåll

Läsanvisning.....	3
Sammanfattande bedömning.....	4
Granskning av nämndens uppdrag .....	5
Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin.....	7
Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll .....	8
Granskning av ny politisk organisation.....	9
Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner .....	11
Granskning av delårsbokslutet.....	12
Granskning av årsbokslutet.....	12
Det kommunala ansvarssystemet.....	13
Om revisionen .....	14
Regionen i korthet .....	15

## Läsanvisning

I den här revisionsrapporten redovisar vi den granskning som revisionen har genomfört under 2023 avseende delregional nämnd östra.

Vi som har genomfört granskningen och skrivit rapporten är sakkunniga biträden (tjänstepersoner) till de förtroendevalda revisorerna (politiker). Vi är yrkesrevisorer och medlemmar i branschorganisationen Skyrev, ett nationellt forum för yrkesrevision.

Rapporten riktar sig i första hand till ledamöter i de nämnder och styrelser som vi har granskat samt tjänstepersoner i berörda förvaltningar, men även till regionfullmäktige, övriga tjänstepersoner i regionen, regionens invånare, media med flera.

Rapporten är indelad i tre delar. Vi hoppas att den ska ge dig som läsare en god bild av hur vi anser att nämnden har genomfört och tagit ansvar för sitt uppdrag under 2023.

\*

*I den första delen* av rapporten hittar du vår sammanfattande bedömning. Där får du snabbt en bild av hur nämnden har skött sitt uppdrag under året som gått.

Sedan kommer vi till *den andra delen*: resultatet. Där går vi igenom de viktigaste iakttagelserna och bedömningarna i de granskningar vi genomfört.

*I den sista delen* av rapporten hittar du information om det kommunala ansvarssystemet, revisionens uppdrag och Västra Götalandsregionen.

## Sammanfattande bedömning

Revisionens uppdrag är att granska och pröva om delregional nämnd östra skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, samt om den interna kontrollen är tillräcklig.

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att

- verksamhetens resultat lever upp till regionfullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och andra föreskrifter som gäller för verksamheten
- verksamheten klarar att genomföra sitt uppdrag med de resurser som finns
- nämnden har en styrning och uppföljning mot de mål och beslut som finns.

Att den interna kontrollen är tillräcklig innebär att

- det finns systematiskt ordnade kontroller i organisationen, systemen, processerna och rutinerna, som på en rimlig nivå säkerställer att verksamheten lever upp till målen och är kostnadseffektiv
- informationen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig – både om verksamheten och den ekonomiska rapporteringen
- de regler och riktlinjer som finns för verksamheten följs.

Revisionen bedömer att delregional nämnd östra har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer även att den interna kontrollen har varit tillräcklig inom de områden som vi har granskat.

## Granskning av nämndens uppdrag

Revisionen granskar varje år om delregional nämnd östra har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt. Med ändamålsenligt sätt menas om nämnden har

- genomfört uppdraget utifrån det reglemente som gäller för nämnden samt de lagar som styr nämndens uppdrag
- styrt verksamheten utifrån regionfullmäktiges prioriterade mål
- agerat vid bristande måluppfyllelse
- sett till att processer av olika slag finns för planering, genomförande, organisering, uppföljning och förbättring.

## Resultat

Revisionen bedömer att delregional nämnd östra har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt.

### Nämndens uppdrag

Delregional nämnd östra ska verka för att realisera Västra Götalandsregionens måldokument och strategiska planer inom hälso- och sjukvård och folkhälsa i sitt geografiska område<sup>1</sup>. Centrala uppgifter är att föra dialog med kommuner och lokala intressenter, och att driva lokalt förebyggande och främjande folkhälsoarbete.

Delregional nämnd östra ägnade de inledande månaderna åt att fatta nödvändiga formaliabeslut – exempelvis om detaljbudget, delegeringsordning, attestförteckning och instruktion för ansvarig tjänsteperson – liksom en rad informationspunkter (bland annat nulägesbeskrivning inför framtagande av regional plan för regionövergripande folkhälsoarbete, samordningsförbunden i Skaraborg, Hälso- och sjukvårdsbarometern 2022, strategiska hälso- och sjukvårdsnämndens inventering av strategier och måldokument samt den nya politiska organisationen).

### Nämndens interna arbete

Delregional nämnd östra har för sitt interna arbete fastställt en riktlinje för ärendeberedning. Efter sommaren fastställde nämnden dessutom barn och ungas psykiska hälsa som fokusområde för nämndens kommande dialoger.

---

<sup>1</sup> För delregional nämnd östra omfattar detta område Essunga, Grästorps, Vara, Lidköping, Götene, Skara, Falköping, Gullspång, Hjo, Karlsborg, Mariestad, Skövde, Tibro, Tidaholm och Töreboda.

Enligt den ursprungliga planeringen, fastställd av regionstyrelsen i september 2022<sup>2</sup>, skulle delregional nämnd östra sammanträda vid fem tillfällen under 2023 – tre före sommaren och två efter. För att kunna fatta beslut om de två obligatoriska delårsrapporterna i tid fick nämnden besluta om ett extra sammanträde i mitten av maj och att tidigarelägga sammanträdet i september. Revisionen bedömer att detta hade kunnat undvikas om regionstyrelsen i grundplaneringen tagit hänsyn till de fasta rapporteringsdatum som fastställdes av ekonomidirektören i början av juli 2022.<sup>3</sup>

Delregional nämnd östra har enligt revisionens bedömning genomfört relevanta dialoger med berörda kommuner och lokala intressenter, och drivit folkhälsoarbetet genom bland annat bidrag till berörda samordningsförbund, fördelning av delregionala medel för folkhälsa och mänskliga rättigheter samt samverkansavtal med samtliga 15 kommuner om ungdomsmottagningar.

### **Otydligheter kring regionfullmäktiges mål**

Under 2023 har de delregionala nämnderna exkluderats från obligatorisk rapportering av mål i regionfullmäktiges budget. Revisionen bedömer att hanteringen av denna fråga bidragit till en osäkerhet kring nämndernas roll i regionens hälso- och sjukvårdssystem, ett ansvar som enligt revisionen ligger på regionstyrelsen.

Enligt ekonomidirektörens beslut i juli 2022 om anvisningar för bland annat detaljbudget och åiterrapportering (se fotnot 3) skulle de delregionala nämnderna, i likhet med övriga nämnder och styrelser i regionen, inkludera de mål och fokusområden som berör deras verksamhet och rapportera utfallet av dessa under året. I underlag inför delregional nämnd östras beslut om detaljbudget i januari<sup>4</sup> angav Koncernkontoret att de delregionala nämnderna enbart skulle redovisa planering för miljö, social hållbarhet och intern kontroll samt ekonomi – underförstått att de inte behövde redovisa planering för sitt arbete med regionfullmäktiges mål.

Anvisningarna justerades först den 10 mars, genom beslut av chefen för avdelning budget och uppföljning.<sup>5</sup> I beslutet exkluderades regionstyrelsen och de delregionala nämnderna från obligatorisk rapportering av mål i regionfullmäktiges budget; däremot nämns inte de fokusområden som fullmäktige i budgeten definierat som uppdrag till

---

<sup>2</sup> Regionstyrelsen 2022-09-20, § 250, Sammanträdestider för övergripande styrelser och nämnder (RS 2022-01739).

<sup>3</sup> Rubrikstruktur och anvisningar för detaljbudget, månadskommentarer, delårsrapporter och årsredovisning 2023, fastställd 2022-07-07 av ekonomidirektören (RS 2022-03180).

<sup>4</sup> Delregional nämnd östra 2023-01-18, § 9, Detaljbudget 2023 för delregional nämnd östra (DRNÖ 2023-00047).

<sup>5</sup> Revidering av Rubrikstruktur och anvisningar för detaljbudget, månadskommentarer, delårsrapporter och årsredovisning 2023, fastställd 2023-03-10 av chefen för avdelning budget och uppföljning på delegation av ekonomidirektören (RS 2023-01581).

nämnder och styrelser. För regionstyrelsens del angavs en förklaring till beslutet, vilket inte var fallet för de delregionala nämnderna.

Inför 2024 har motsvarande anvisningar<sup>6</sup> förändrats igen, och regionstyrelsen har fastställt att de delregionala nämnderna ska rapportera på två av fullmäktiges mål och tre fokusområden.

Eftersom beslutet att exkludera de delregionala nämnderna från kravet att planera sitt arbete och rapportera utifrån regionfullmäktiges mål saknade motivering, har revisionen svårt att bedöma rimligheten i åtgärden. Det faktum att nämnderna under 2024 förväntas planera och rapportera utifrån utpekade mål och fokusområden indikerar dock att regionstyrelsen bedömt att förvaltningens beslut avseende 2023 var omotiverat.

## Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin

Revisionen granskar varje år om delregional nämnd östra haft en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi. Med det menas om nämnden har

- styrt verksamheten så att den bedrivs inom de ekonomiska ramarna
- en ekonomi i balans
- en heltäckande och kontinuerlig ekonomisk uppföljning
- vidtagit åtgärder om de ekonomiska målen inte uppnås
- ett eget kapital som motsvarar nivån som framgår av regionens regelverk.

## Resultat

Revisionen bedömer att delregional nämnd östra haft en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi.

Delregional nämnd östra har i båda delårsrapporterna redovisat ett positivt resultat (1,8 miljoner kronor per april och 3,8 miljoner kronor per augusti) och prognostiserade i april ett nollresultat för helåret och i augusti ett överskott om 2,0 miljoner kronor. I årsbokslutet redovisade nämnden ett positivt resultat för 2023 på 2,6 miljoner kronor.

Avvikelsena under året har i huvudsak uppkommit i budgetposterna projekt och nämndkostnader, men framför allt ett överskott för budgetposten samordningsförbund där medlen för utvärdering av naturunderstödd rehabilitering inte bedöms

---

<sup>6</sup> Regionstyrelsen 2023-08-29, § 167, Regiongemensamma riktlinjer för detaljbudgetarbetet 2024, 2025 och 2026 (RS 2023-002388).

att användas under året. Nämnden har i likhet med övriga delregionala nämnder uppfattat en otydlighet kring ansvaret för posten nämndkostnader, och har upprepat efterfrågat regionstyrelsens förtydligande kring hantering och redovisning.

## Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll

Revisionen granskar varje år om styrningen, uppföljningen och den interna kontrollen varit tillräcklig. Granskningen omfattar om

- det finns ett systematiskt arbete med styrning och intern kontroll
- det finns en riskhantering och kontroller inom väsentliga områden
- arbetet med den interna kontrollen är en integrerad del av organisationen, systemen och det löpande arbetet
- det finns en uppföljning av styrningen och den interna kontrollen.

## Resultat

Revisionen bedömer att delregional nämnd östras styrning, uppföljning och interna kontroll har varit tillräcklig.

Enligt Policy Styrning i Västra Götalandsregionen<sup>7</sup> ska alla nämnder och styrelser årligen

- beskriva sin kontrollmiljö
- identifiera och värdera risker som underlag för kontroller
- besluta om en plan för intern kontroll
- följa upp genomförda kontroller och vid behov besluta om åtgärder.

Beslut om plan för intern kontroll ska fattas i anslutning till beslut om detaljbudget. Delregional nämnd östra fattade beslut om detaljbudget vid sitt första sammanträde i januari och efter en kortare information i januari fastställdes plan för intern kontroll vid det andra sammanträdet i mars. Inför beslutet gjordes förarbetet med riskidentifiering och -värdering av nämndens presidium.

Revisionen påminner om att beslut om plan för intern kontroll ska fattas i anslutning till beslut om detaljbudget samt att beredningen tydligare bör involvera hela nämnden. Vi gör samtidigt bedömningen att delregional nämnd

---

<sup>7</sup> Regionfullmäktige 2019-05-28, § 104, Policy Styrning i Västra Götalandsregionen (RS 2019-02491). Policyn gällde när delregional nämnd östra fattade beslut om detaljbudget och plan för intern kontroll för 2023, men löpte ut den 30 juni. Nytt beslut av regionfullmäktige 2023-11-28, § 246, Policy för styrning i Västra Götalandsregionen 2023-2026 (RS 2022-03751).

östras hantering var rimlig, med hänsyn till att nämnden tillträdde den 1 januari och att sammanträdena under våren låg med ungefär två månaders mellanrum.

Delregional nämnd östra har i enlighet med sin plan följt upp genomförda kontroller i samband med årets sista sammanträde, i november. För de sju risker som följdes upp redovisades möjliga åtgärder och i några fall konkreta åtgärder som redan vidtagits eller skulle vidtas. Exempelvis diskuterades olika utbildningsinsatser och yttranden över reglementen.

Under hösten arbetade delregional nämnd östra på ett annat sätt med plan för intern kontroll 2024. Vid sammanträdet i september identifierade hela nämnden risker för det kommande verksamhetsåret och utsåg en arbetsgrupp med fyra ledamöter som tog fram ett slutligt förslag. Plan för intern kontroll 2024 fastställdes vid samma sammanträde som Detaljbudget 2024.

## Granskning av ny politisk organisation

Revisionen genomför en flerårig granskning av Västra Götalandsregionens nya politiska organisation. Den granskning som genomförts under 2023 avrapporterades i en separat rapport i januari 2024 (se [www.vgregion.se/revision](http://www.vgregion.se/revision)), och syftet har varit att bedöma om berörda nämnder och styrelser inom hälso- och sjukvårdsområdet givits förutsättningar att genomföra sina uppdrag i enlighet med regionfullmäktiges beslut om ny politisk organisation.

Granskningen omfattade regionstyrelsen, strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden, operativa hälso- och sjukvårdsnämnden samt delregional nämnd östra.

## Bakgrund

Regionfullmäktige fastställde i april 2022 detaljutformningen av Västra Götalandsregionens politiska organisation för perioden 2023–2027. Då revisionen ser risker med omfattande förändringar av styrning, roller och ansvar i en ny politisk organisation avser vi att granska implementeringen av nya politiska organisationen under mandatperioden.

## Resultat

Granskningen visar att regionfullmäktiges beslut om ny politisk organisation inom hälso- och sjukvårdsområdet till största del har genomförts. Ansvar, roller och inbördes relationer mellan nämnder och styrelser har definierats, även om viss otydlighet hade kunnat undvikits redan inför och vid inrättandet av den nya organisationen.

Granskningen visar även att det finns goda förutsättningar att uppnå en tydligare styrning samt mer renodlade ansvar och roller i den nya organisationen, men även här gör revisionen bedömningen att en del av otydligheterna hade kunnat undvikas inför implementeringen.

Revisionen anser att regionstyrelsen i sin övergripande ägar- och styrfunktion borde tagit en mer aktiv roll i att förtydliga ansvarsfördelning och arbetsformer mellan berörda nämnder och styrelser, för att säkerställa att den nya politiska organisationen inom hälso- och sjukvårdsområdet implementeras enligt fullmäktiges intentioner.

Granskningen visar även att strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden inte påbörjat sitt uppdrag från regionfullmäktige att ta fram måldokument och strategiska planer för den övergripande och långsiktiga inriktningen inom hälso- och sjukvården, och inte heller återkopplat detta till fullmäktige.

De delregionala nämnderna är enligt revisionens bedömning de som inledningsvis fått den otydligaste rollen i Västra Götalandsregionens politiska hälso- och sjukvårdsorganisation. Oavsett hur tydligt det har kommunicerats att de delregionala nämnderna inte ska jämföras med de tidigare hälso- och sjukvårdsnämnderna, så finns delar av arvet kvar i form av både ansvar (tydligast folkhälsofrågorna), den geografiska indelningen och en del förtroendevalda.

Revisionen noterar att i samband med operativa hälso- och sjukvårdsnämndens beslut om utbudspunktsförändringar eller avslutande av verksamheter har de delregionala nämnderna vid åtminstone fyra tillfällen fått besluten för någon form av hantering. I samtliga fall har förslaget att involvera en delregional nämnd lagt som ett yrkande från ordförande vid sammanträdet, och bara i ett av fallen har beslutet expedierats till berörd nämnd. Revisionen bedömer därmed att det inte varit tydligt för mottagande nämnd på vilket sätt de förväntas agera med anledning av besluten.

Operativa hälso- och sjukvårdsnämnden har inte heller i något ärende kring utbudspunktsförändringar prövat om avstämning skulle ske med berörd delregional nämnd, vilket de borde gjort enligt den process de själva utarbetat.

### **Sårbart administrativt stöd**

När Koncernkontoret genomförde en omorganisation den 1 januari 2023 var ett resultat att strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden och de fem delregionala nämnderna fick ett förvaltningsstöd skiljt från övriga nämnders.

Samtidigt genomfördes en minskning av antalet anställda vid förvaltningen, vilket tas upp som en försvårande omständighet i flera intervjuer. Exempelvis framförs att den politiska organisationen verkställts i hög grad, men att Koncernkontoret

fokuserat på att minska i omfattning och inte lyckats ställa om för att till fullo kunna stödja den politiska delen som planerat. Revisionen bedömer att stödet till de nya nämnderna bör utvärderas löpande under mandatperioden.

### **Otydliga och svåra förutsättningar**

Revisionen bedömer att delregional nämnd östra har fått svåra förutsättningar att utföra sitt uppdrag i den nya politiska organisationen, med ett reglemente som inte gått i linje med angränsande nämnders och styrelser, ett 'arv' som hänger kvar från de tidigare hälso- och sjukvårdsnämnderna, få sammanträden under året och ett begränsat tjänstepersonstöd.

Revisionen bedömer att delregional nämnd östra under den granskade perioden har agerat och verkat ändamålsenligt efter dessa förutsättningar.

## **Rekommendationer**

Inom ramen för granskningen av ny politisk organisation lämnade revisionen rekommendationer till regionstyrelsen och strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden men inte till delregional nämnd östra och operativa hälso- och sjukvårdsnämnden. Däremot uppmanar revisionen granskade nämnder och styrelser att beakta de bedömningar som görs i rapporten.

## **Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner**

Granskningen av intern kontroll i nämndens redovisningsrutiner omfattar

- bokslutsprocessen
- inköpsprocessen
- löneprocessen.

Revisionen bedömer att den interna kontrollen varit tillräcklig inom de granskade områdena.

Revisionen rekommenderar delregional nämnd östra att

- se över möjligheten att införa dualitetsprincip i ekonomisystemet vid upprättande av manuella bokningar.

*Kommentar från förvaltningen:* Från och med 1 januari 2024 kommer dubbel attest att krävas för manuella bokningar i ekonomisystemet.

I slutet av 2023 skickade revisionen en lägesrapport till förvaltningen med resultatet av granskningen. Lägesrapporten innehöll revisionens iakttagelser tillsammans med förvaltningens kommentarer.

## **Granskning av delårsbokslutet**

Revisionen granskar delårsbokslutet översiktligt, vilket innebär att granskningen är inriktad på en övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen.

Revisionen bedömer att delårsbokslutet är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommunal verksamhet. Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

## **Granskning av årsbokslutet**

Granskningen av nämndens bokslut för verksamhetsåret 2023 omfattar resultaträkningar och balansräkningar.

Revisionen bedömer att nämndens årsbokslut är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed. Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

## Det kommunala ansvarssystemet

Det finns tre grundfunktioner i det kommunala ansvarssystemet –beslutande (fullmäktige), beredande och verkställande (styrelse, nämnder, bolag och beredningar) och granskande (revisionen).

Fullmäktige fattar principiella och övergripande beslut. Fullmäktiges mål, riktlinjer och ekonomi utgör grunden för verksamheten i styrelse och nämnder. Fullmäktige är också uppdragsgivare för revisorerna och beslutar om revisionens organisation och resurser.

Styrelse, nämnder och beredningar förvaltar och genomför verksamheten enligt regionfullmäktiges uppdrag samt lagar och andra föreskrifter. Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen och ha uppsikt över den verksamhet som bedrivs av övriga nämnder. Styrelsen ska också ha uppsikt över bolag och kommunalförbund.

Fullmäktige utser förtroendevalda revisorer för att granska de beredande och verkställande organen. Revisorerna granskar, med stöd av sakkunniga, verksamheten och prövar ansvarstagandet samt lämnar ett uttalande om det till fullmäktige i en så kallad revisionsberättelse.

En viktig del i den lokala demokratin är möjligheten till insyn och kontroll och att kunna utkräva ansvar. När ansvarsfulla samhällsuppdrag utförs är det viktigt att kunna följa upp och försäkra sig om att verksamheten utförs på ett önskat och säkert sätt och att kunna ställa någon till ansvar om det finns brister. Granskning och ansvarsprövning är därför väsentliga delar i den demokratiska kontrollen. De bidrar till att skapa legitimitet och förtroende hos medborgarna, men också till styrning och säkerhet i verksamheterna.

Det är de förtroendevalda som fullmäktige har utsett i styrelser, nämnder och beredningar som har det ansvar som nämns ovan och som då även är de som prövas. Det främsta underlaget till fullmäktiges ansvarsprövning är revisorernas granskning och bedömning.

## Om revisionen

Enkelt uttryckt kan man säga att revisionens uppdrag är att granska och pröva om regionens nämnder, styrelser och bolag gör det som förväntas av dem utifrån lagar, uppdrag, mål och andra riktlinjer.

Regionfullmäktige utser elva förtroendevalda revisorer (politiker). Bland de valda revisorerna utser fullmäktige även lekmannarevisorer, vilka har ett självständigt uppdrag att granska de bolag som helt eller till viss del ägs av regionen.

Genom att utse förtroendevalda revisorer som arbetar oberoende på uppdrag av regionfullmäktige, markeras en demokratisk vilja att tillförsäkra fullmäktige – och därigenom även medborgarna – insyn i och kontroll över det som sker i regionens verksamheter. I regionens bolag har lekmannarevisorerna motsvarande uppdrag.

Uppdraget regleras bland annat av kommunallagen och aktiebolagslagen, men även av det som kallas för god revisions sed i kommunal verksamhet. God revisions sed formas och utvecklas löpande i revisorernas arbete och det är Sveriges Kommuner och Regioner som fastställer seden. Utöver lagar och god revisions sed har regionfullmäktige även beslutat om ett reglemente som styr revisionens arbete.

Revision förutsätter oberoende och oberoendet är centralt för revisionens trovärdighet och legitimitet. Oberoende innebär att stå fri gentemot den som granskas och att självständigt och objektivt – alltså sakligt och opartiskt – granska och pröva. Oberoendet skyddas av ett antal formella regler.

Revisorerna ska biträddas av sakkunniga som de själva väljer och anlitar. Sakkunniga är i regel yrkesrevisorer, men det kan även vara andra specialister (exempelvis jurister). Att det ska vara så framgår av kommunallagen, aktiebolagslagen och god revisions sed i kommunal verksamhet.

Mer information om kommunal revision hittar du på Sveriges Kommuner och Regioners hemsida: [www.skr.se](http://www.skr.se).

## Regionen i korthet

Västra Götalandsregionen ansvarar för hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, kultur och regional utveckling i Västra Götaland.

Regionens verksamheter styrs av politiska beslut. Det är regionfullmäktige som beslutar om övergripande mål och prioriteringar. Regionfullmäktige har 149 ledamöter.

Den politiska organisationen omfattar regionfullmäktige samt alla nämnder, styrelser, kommittéer, utskott och beredningar. Det är regionfullmäktige som utser ledamöterna i nämnder och styrelser och ger dem de uppdrag som behövs för att verksamheterna ska fungera. I Västra Götalandsregionen finns cirka 1100 politiska uppdrag. Politikerna kommer från hela Västra Götaland och de flesta sköter sina politiska uppdrag på fritiden.

Det är politikernas uppgift att besluta om verksamheternas inriktning, ekonomi, mål och prioriteringar. Sedan är det tjänstepersonernas uppgift att driva och utveckla verksamheterna utifrån de politiska besluten.

Västra Götalandsregionens verksamheter leds av en regiondirektör. Regiondirektörens uppdrag är att genomföra de politiska besluten tillsammans med regionens drygt 56 000 anställda.

Verksamheterna är organiserade i förvaltningar och bolag som alla har en politisk styrelse. Exempel på förvaltningar är regionens sjukhus, Närhälsan och Folk tandvården. Exempel på bolag är GöteborgsOperan och Västtrafik.

Inom förvaltningarna och bolagen utförs olika typer av verksamheter. Den operativa verksamheten leds av en förvaltningschef eller vd, som arbetar utifrån de politiska beslut som fattats i respektive nämnd, styrelse eller bolag. Verksamhetens ledning har också ansvar för att ta fram underlag till sin nämnd eller styrelse.

Västra Götalandsregionens vision – Det goda livet – är regionens övergripande uppdrag. Den har tagits fram i samarbete mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland samt med medverkan från en lång rad parter i övrigt – näringslivets och arbetsmarknadens organisationer, universitet och högskolor, statliga organ med flera.

Diarienummer: REV 2023–00055

### **Revisionsberättelse 2023 för infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden**

Vi, revisorer utsedda av regionfullmäktige i Västra Götalandsregionen, har granskat nämndens verksamhet under 2023.

Nämnden ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Den ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till regionfullmäktige.

Vårt ansvar är att granska verksamheten, den interna kontrollen och räkenskaperna samt att pröva om verksamheten bedrivs enligt regionfullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och regionens reglemente för revisionen. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för vår bedömning och ansvarsprövning.

Vi bedömer att verksamheten har bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Vi har vid granskningen av nämndens redovisning funnit att den uppfyller kraven enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Vi tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas för nämnden och dess enskilda ledamöter.

Årets granskning redovisas i den revisionsrapport som bifogas.

Vänersborg den 20 mars 2024

Krister Stensson

Vivi-Ann Nilsson

Sven Liljegren

Björn Brogren

Carina Gustavsson

Per Waborg

Marie Engström Rosengren

Anne-Lie Sundling

Elving Andersson

Gun Alexandersson Malm

Bo-Lennart Bäcklund



Revisionsrapport  
2024-03-20

# **Infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden**

## **– granskning av verksamhetsåret 2023**

Datum: 2024-03-20

Rapport: Infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden – granskning av verksamhetsåret 2023

Diarienummer: REV 2023-00055

Granskningarna har genomförts av yrkesrevisorer på revisionsenheten i Västra Götalandsregionen och revisionsbyrån PwC.

[www.vgregion.se/revision](http://www.vgregion.se/revision)

# Innehåll

Läsanvisning.....	3
Sammanfattande bedömning .....	4
Rekommendationer.....	5
Granskning av nämndens uppdrag .....	6
Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin.....	6
Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll .....	7
Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner .....	7
Granskning av delårsbokslutet.....	8
Granskning av årsbokslutet.....	8
Det kommunala ansvarssystemet.....	9
Om revisionen .....	10
Regionen i korthet .....	11

## Läsanvisning

I den här revisionsrapporten redovisar vi den granskning som revisionen har genomfört under 2023 avseende nämnden.

Vi som skriver rapporten är sakkunniga biträden till de förtroendevalda revisorerna som är politiker. Det är även vi som har genomfört granskningarna. Vi är yrkesrevisorer och medlemmar i branschorganisationen Skyrev, som är ett nationellt forum för yrkesrevision.

Rapporten riktar sig i första hand till ledamöterna i nämnden och tjänstepersonerna i förvaltningen, men även till regionfullmäktige, övriga tjänstepersoner i regionen, regionens invånare, journalister med flera.

Rapporten är indelad i tre delar. Vi hoppas att den ska ge dig som läsare en god bild av hur vi anser att nämnden har genomfört och tagit ansvar för sitt uppdrag under 2023.

\*

*I den första delen* av rapporten hittar du vår sammanfattande bedömning. Där får du snabbt en bild av hur nämnden har skött sitt uppdrag under året som gått. Där hittar du också de rekommendationer som vi lämnar med anledning av granskningen.

Sedan kommer vi till *den andra delen*: resultatet. Där går vi igenom de viktigaste iakttagelserna och bedömningarna i de granskningarna vi har genomfört.

*I den sista delen* av rapporten hittar du information om det kommunala ansvarssystemet, revisionens uppdrag och Västra Götalandsregionen.

## Sammanfattande bedömning

Revisionens uppdrag är att granska och pröva om nämnden sköter verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen är tillräcklig.

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att

- verksamhetens resultat lever upp till regionfullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och andra föreskrifter som gäller för verksamheten
- verksamheten klarar att genomföra sitt uppdrag med de resurser som finns
- nämnden har en styrning och uppföljning mot de mål och beslut som finns.

Att den interna kontrollen är tillräcklig innebär att

- det finns systematiskt ordnade kontroller i organisationen, systemen, processerna och rutinerna, som på en rimlig nivå säkerställer att verksamheten lever upp till målen och är kostnadseffektiv
- informationen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig – både om verksamheten och den ekonomiska rapporteringen
- de regler och riktlinjer som finns för verksamheten följs.

Vi bedömer att nämnden har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer även att den interna kontrollen har varit tillräcklig inom de områden som vi har granskat.

## Rekommendationer

Rekommendationerna syftar till att utveckla och förbättra nämndens verksamheter. I tabellen nedan ser du de rekommendationer som vi lämnar till nämnden i år eller som vi har lämnat tidigare år och som kvarstår.

**Tabell 1: Sammanställning av rekommendationer**

Område	Rekommendation
Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner, bokslutsprocessen	Revisionen rekommenderar nämnden att införa dualitetskontroll vid upprättande av manuella bokningar (2023) Från och med 2024-01-01 kommer dubbel attest att krävas för manuella bokningar i ekonomisystemet.

## Granskning av nämndens uppdrag

Revisionen granskar varje år om nämnden har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt. Med ändamålsenligt sätt menas om nämnden har

- genomfört uppdraget utifrån det reglemente som gäller för nämnden samt de lagar som styr nämndens uppdrag
- styrt verksamheten utifrån regionfullmäktiges prioriterade mål
- agerat vid bristande måluppfyllelse
- sett till att processer av olika slag finns för planering, genomförande, organisering, uppföljning och förbättring

### Resultat

Vi bedömer att nämnden har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt.

## Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin

Revisionen granskar varje år om nämnden har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi. Med det menas om nämnden har

- styrt verksamheten så att den bedrivs inom de ekonomiska ramarna
- en ekonomi i balans
- en heltäckande och kontinuerlig ekonomisk uppföljning
- vidtagit åtgärder om de ekonomiska målen inte uppnås
- ett eget kapital som motsvarar nivån som framgår av regionens regelverk

### Resultat

Vi bedömer att nämnden har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi.

## Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll

Revisionen granskar varje år om styrningen, uppföljningen och den interna kontrollen är tillräcklig. Granskningen omfattar om

- det finns ett systematiskt arbete med styrning och intern kontroll
- det finns en riskhantering och kontroller inom väsentliga områden
- arbetet med den interna kontrollen är en integrerad del av organisationen, systemen och det löpande arbetet
- det finns en uppföljning av styrningen och den interna kontrollen

### Resultat

Vi bedömer att styrningen, uppföljningen och den interna kontrollen har varit tillräcklig.

## Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner

Granskningen av intern kontroll i nämndens redovisningsrutiner omfattar följande:

- Bokslutsprocessen
- Inköpsprocessen
- Intäktsprocessen
- Löneprocessen.

Revisionen bedömer att den interna kontrollen i bokslutsprocessen inte är tillräcklig och vi lämnar därför en rekommendation till nämnden:

- Revisionen rekommenderar nämnden att införa dualitetskontroll vid upprättande av manuella bokningar.

Från och med 2024-01-01 kommer dubbel attest att krävas för manuella bokningar i ekonomisystemet.

I slutet av 2023 skickade vi en lägesrapport till förvaltningen med resultatet av granskningen. Lägesrapporten innehåller revisionens iakttagelser tillsammans med förvaltningens kommentarer.

## **Granskning av delårsbokslutet**

Revisionen granskar delårsbokslutet översiktligt, vilket innebär att granskningen är inriktad på en övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen.

Revisionen bedömer att delårsbokslutet är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommunal verksamhet. Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

## **Granskning av årsbokslutet**

Granskningen av nämndens bokslut för verksamhetsåret 2023 omfattar resultaträkningar och balansräkningar.

Revisionen bedömer att nämndens årsbokslut är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed. Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

## Det kommunala ansvarssystemet

Det finns tre grundfunktioner i det kommunala ansvarssystemet – beslutande (fullmäktige), beredande och verkställande (styrelse, nämnder, bolag och beredningar) och granskande (revisionen).

Fullmäktige fattar principiella och övergripande beslut. Fullmäktiges mål, riktlinjer och ekonomi utgör grunden för verksamheten i styrelse och nämnder. Fullmäktige är också uppdragsgivare för revisorerna och beslutar om revisionens organisation och resurser.

Styrelse, nämnder och beredningar förvaltar och genomför verksamheten enligt regionfullmäktiges uppdrag samt lagar och andra föreskrifter. Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen och ha uppsikt över den verksamhet som bedrivs av övriga nämnder. Styrelsen ska också ha uppsikt över bolag och kommunalförbund.

Fullmäktige utser förtroendevalda revisorer för att granska de beredande och verkställande organen. Revisorerna granskar, med stöd av sakkunniga, verksamheten och prövar ansvarstagandet samt lämnar ett uttalande om det till fullmäktige i en så kallad revisionsberättelse.

En viktig del i den lokala demokratin är möjligheten till insyn och kontroll och att kunna utkräva ansvar. När ansvarsfulla samhällsuppdrag utförs är det viktigt att kunna följa upp och försäkra sig om att verksamheten utförs på ett önskat och säkert sätt och att kunna ställa någon till ansvar om det finns brister. Granskning och ansvarsprövning är därför väsentliga delar i den demokratiska kontrollen. De bidrar till att skapa legitimitet och förtroende hos medborgarna, men också till styrning och säkerhet i verksamheterna.

Det är de förtroendevalda som fullmäktige har utsett i styrelser, nämnder och beredningar som har det ansvar som nämns ovan och som då även är de som prövas. Det främsta underlaget till fullmäktiges ansvarsprövning är revisorernas granskning och bedömning.

## Om revisionen

Enkelt uttryckt kan man säga att revisionens uppdrag är att granska och pröva om regionens nämnder, styrelser och bolag gör det som förväntas av dem utifrån lagar, uppdrag, mål och andra riktlinjer.

Regionfullmäktige utser elva förtroendevalda revisorer (politiker). Bland de valda revisorerna utser fullmäktige även lekmanarevisorer, vilka har ett självständigt uppdrag att granska de bolag som helt eller till viss del ägs av regionen.

Genom att utse förtroendevalda revisorer som arbetar oberoende på uppdrag av regionfullmäktige, markeras en demokratisk vilja att tillförsäkra fullmäktige – och därigenom även medborgarna – insyn i och kontroll över det som sker i regionens verksamheter. I regionens bolag har lekmanarevisorerna motsvarande uppdrag.

Uppdraget regleras bland annat av kommunallagen och aktiebolagslagen, men även av det som kallas för god revisions sed i kommunal verksamhet. God revisions sed formas och utvecklas löpande i revisorernas arbete och det är Sveriges Kommuner och Regioner som fastställer seden. Utöver lagar och god revisions sed har regionfullmäktige även beslutat om ett reglemente som styr revisionens arbete.

Revision förutsätter oberoende och oberoendet är centralt för revisionens trovärdighet och legitimitet. Oberoende innebär att stå fri gentemot den som granskas och att självständigt och objektivt – alltså sakligt och opartiskt – granska och pröva. Oberoendet skyddas av ett antal formella regler.

Revisorerna ska biträddas av sakkunniga som de själva väljer och anlitar. Sakkunniga är i regel yrkesrevisorer, men det kan även vara andra specialister (exempelvis jurister). Att det ska vara så framgår av kommunallagen, aktiebolagslagen och god revisions sed i kommunal verksamhet.

Mer information om kommunal revision hittar du på Sveriges Kommuner och Regioners hemsida: [www.skr.se](http://www.skr.se).

## Regionen i korthet

Västra Götalandsregionen ansvarar för hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, kultur och regional utveckling i Västra Götaland.

Regionens verksamheter styrs av politiska beslut. Det är regionfullmäktige som beslutar om övergripande mål och prioriteringar. Regionfullmäktige har 149 ledamöter.

Den politiska organisationen omfattar regionfullmäktige samt alla nämnder, styrelser, kommittéer, utskott och beredningar. Det är regionfullmäktige som utser ledamöterna i nämnder och styrelser och ger dem de uppdrag som behövs för att verksamheterna ska fungera. I Västra Götalandsregionen finns cirka 1100 politiska uppdrag. Politikerna kommer från hela Västra Götaland och de flesta sköter sina politiska uppdrag på fritiden.

Det är politikernas uppgift att besluta om verksamheternas inriktning, ekonomi, mål och prioriteringar. Sedan är det tjänstepersonernas uppgift att driva och utveckla verksamheterna utifrån de politiska besluten.

Västra Götalandsregionens verksamheter leds av en regiondirektör. Regiondirektörens uppdrag är att genomföra de politiska besluten tillsammans med regionens drygt 56 000 anställda.

Verksamheterna är organiserade i förvaltningar och bolag som alla har en politisk styrelse. Exempel på förvaltningar är regionens sjukhus, Närhälsan och Folk tandvården. Exempel på bolag är GöteborgsOperan och Västtrafik.

Inom förvaltningarna och bolagen utförs olika typer av verksamheter. Den operativa verksamheten leds av en förvaltningschef eller vd, som arbetar utifrån de politiska beslut som fattats i respektive nämnd, styrelse eller bolag. Verksamhetens ledning har också ansvar för att ta fram underlag till sin nämnd eller styrelse.

Västra Götalandsregionens vision – Det goda livet – är regionens övergripande uppdrag. Den har tagits fram i samarbete mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland samt med medverkan från en lång rad parter i övrigt – näringslivets och arbetsmarknadens organisationer, universitet och högskolor, statliga organ med flera.

Diarienummer: REV 2023-00057

### **Revisionsberättelse 2023 för kulturnämnden**

Vi, revisorer utsedda av regionfullmäktige i Västra Götalandsregionen, har granskat nämndens verksamhet under 2023.

Nämnden ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Den ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till regionfullmäktige.

Vårt ansvar är att granska verksamheten, den interna kontrollen och räkenskaperna samt att pröva om verksamheten bedrivs enligt regionfullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och regionens reglemente för revisionen. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för vår bedömning och ansvarsprövning.

Vi bedömer att verksamheten har bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Vi har vid granskningen av nämndens redovisning funnit att den uppfyller kraven enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Vi tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas för nämnden och dess enskilda ledamöter.

Årets granskning redovisas i den revisionsrapport som bifogas. Inga rekommendationer har lämnats med anledning av granskningen.

Vänersborg den 20 mars 2024

Krister Stensson

Vivi-Ann Nilsson

Sven Liljegren

Björn Brogren

Carina Gustavsson

Per Waborg

Marie Engström Rosengren

Anne-Lie Sundling

Elving Andersson

Gun Alexandersson Malm

Bo-Lennart Bäcklund



Revisionsrapport  
2024-03-20

# Kulturnämnden

## – granskning av verksamhetsåret 2023

Datum: 2024-03-20

Revisionsrapport: Kulturnämnden – granskning av verksamhetsåret 2023  
Diarienummer: REV 2023-00057

Granskningarna har genomförts av yrkesrevisorer på revisionsenheten i Västra  
Götalandsregionen och revisionsbyrån PwC.

[www.vgregion.se/revision](http://www.vgregion.se/revision)

# Innehåll

Läsanvisning.....	3
Sammanfattande bedömning .....	4
Granskning av nämndens uppdrag .....	5
Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin.....	7
Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll .....	8
Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner .....	9
Granskning av delårsbokslutet.....	10
Granskning av årsbokslutet.....	11
Det kommunala ansvarssystemet.....	12
Om revisionen .....	13
Regionen i korthet .....	14

## Läsanvisning

I den här revisionsrapporten redovisar vi den granskning som revisionen har genomfört under 2023 avseende nämnden.

Vi som skriver rapporten är sakkunniga biträden till de förtroendevalda revisorerna som är politiker. Det är även vi som har genomfört granskningarna. Vi är yrkesrevisorer och medlemmar i branschorganisationen Skyrev, som är ett nationellt forum för yrkesrevision.

Rapporten riktar sig i första hand till ledamöterna i nämnden och tjänstepersonerna i förvaltningen, men även till regionfullmäktige, övriga tjänstepersoner i regionen, regionens invånare, journalister med flera.

Rapporten är indelad i tre delar. Vi hoppas att den ska ge dig som läsare en god bild av hur vi anser att nämnden har genomfört och tagit ansvar för sitt uppdrag under 2023.

\*

*I den första delen* av rapporten hittar du vår sammanfattande bedömning. Där får du snabbt en bild av hur nämnden har skött sitt uppdrag under året som gått.

Sedan kommer vi till *den andra delen*: resultatet. Där går vi igenom de viktigaste iakttagelserna och bedömningarna i de granskningar vi har genomfört.

*I den sista delen* av rapporten hittar du information om det kommunala ansvarssystemet, revisionens uppdrag och Västra Götalandsregionen.

## Sammanfattande bedömning

Revisionens uppdrag är att granska och pröva om nämnden sköter verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen är tillräcklig.

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att

- verksamhetens resultat lever upp till regionfullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och andra föreskrifter som gäller för verksamheten
- verksamheten klarar att genomföra sitt uppdrag med de resurser som finns
- nämnden har en styrning och uppföljning mot de mål och beslut som finns.

Att den interna kontrollen är tillräcklig innebär att

- det finns systematiskt ordnade kontroller i organisationen, systemen, processerna och rutinerna, som på en rimlig nivå säkerställer att verksamheten lever upp till målen och är kostnadseffektiv
- informationen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig – både om verksamheten och den ekonomiska rapporteringen
- de regler och riktlinjer som finns för verksamheten följs.

Vi bedömer att nämnden har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer även att den interna kontrollen har varit tillräcklig inom de områden som vi har granskat.

## Granskning av nämndens uppdrag

Revisionen granskar varje år om nämnden har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt. Med ändamålsenligt sätt menas om nämnden har

- genomfört uppdraget utifrån det reglemente som gäller för nämnden samt de lagar som styr nämndens uppdrag
- styrt verksamheten utifrån regionfullmäktiges prioriterade mål
- agerat vid bristande måluppfyllelse
- sett till att processer av olika slag finns för planering, genomförande, organisering, uppföljning och förbättring.

## Resultat

Vi bedömer att nämnden har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt.

Granskningen har dock visat att det finns förbättringsområden. Nedan redogör vi för de viktigaste iakttagelserna.

I Koncernkontorets anvisning ”Rutin för nämnders och styrelser rapportering till koncernen i månadskommentar delårsrapport och årsredovisning 2023” framgår hur bedömning av måluppfyllelse för regionfullmäktiges mål ska genomföras. För fokusområden rapporteras per april status för perioden samt prognos för helåret. Prioriterade mål ska rapporteras per augusti med en prognos för helåret. Om uppföljningen visar på avvikelse mot mål ska åtgärder för ökad måluppfyllelse redovisas. Bedömning av måluppfyllelse bör innefatta följande delar:

- kommentar av utfall
- analys, vid avvikelse förklaras orsaker till och konsekvenser av att mål inte uppnås
- slutsatser.

Vår granskning av nämndens delårsrapporter och årsredovisning 2023 har visat att samtliga av regionfullmäktiges mål och fokusområden har bedömts delvis vara uppnådda. Vi har noterat att analysen av måluppfyllelsen relativt fylligt redogör för de aktiviteter som har genomförts under året för

att nå mål och fokusområden. Det framgår dock inte helt tydligt av analysen orsaken till och konsekvenserna av att mål och fokusområden inte nås samt vilka åtgärder som behövs för att öka måluppfyllelsen, i enlighet med Koncernkontorets anvisning.

Vi lämnar ingen rekommendation med anledning av granskningen.

# Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin

Revisionen granskar varje år om nämnden har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi. Med det menas om nämnden har

- styrt verksamheten så att den bedrivs inom de ekonomiska ramarna
- en ekonomi i balans
- en heltäckande och kontinuerlig ekonomisk uppföljning
- vidtagit åtgärder om de ekonomiska målen inte uppnås
- ett eget kapital som motsvarar nivån som framgår av regionens regelverk.

## Resultat

Vi bedömer att nämnden har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi.

# Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll

Revisionen granskar varje år om styrningen, uppföljningen och den interna kontrollen är tillräcklig. Granskningen omfattar om

- det finns ett systematiskt arbete med styrning och intern kontroll
- det finns en riskhantering och kontroller inom väsentliga områden
- arbetet med den interna kontrollen är en integrerad del av organisationen, systemen och det löpande arbetet
- det finns en uppföljning av styrningen och den interna kontrollen.

## Resultat

Vi bedömer att styrningen, uppföljningen och den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Granskningen har dock visat att det finns förbättringsområden. Nedan redogör vi för de viktigaste iakttagelserna.

Enligt policy för styrning ska nämnder och styrelser årligen:

- beskriva sin kontrollmiljö
- identifiera och värdera risker som underlag för kontroller
- besluta om en plan för intern kontroll
- följa upp genomförda kontroller och vid behov besluta om åtgärder.

Beslut om plan för intern kontroll ska fattas i anslutning till beslut om detaljbudget och följa budgetåret.

Revisionen har noterat att nämnden inte har beslutat om plan för intern kontroll 2023 i anslutning till beslut om detaljbudget 2023 i enlighet med policyn. Detaljbudgeten beslutades i februari 2023 medan beslutet om plan för intern kontroll fattades först i juni 2023.

Vidare har vi noterat att det inte tydligt framgår i uppföljningen av internkontrollplanen vilka eventuella avvikelser som har uppstått vid genomförandet av kontrollerna samt att två kontroller inte har genomförts.

Vi lämnar ingen rekommendation med anledning av granskningen.

## Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner

Granskningen av intern kontroll i nämndens redovisningsrutiner omfattar följande:

- bokslutsprocessen
- inköpsprocessen
- projektfinansiering
- övriga iakttagelser.

Revisionen bedömer att den interna kontrollen är tillräcklig inom de granskade områdena.

Vi lämnar ingen rekommendation med anledning av granskningen.

I slutet av 2023 skickade vi en lägesrapport till förvaltningen med resultatet av granskningen. Lägesrapporten innehåller revisionens iakttagelser tillsammans med förvaltningens kommentarer.

## **Granskning av delårsbokslutet**

Revisionen granskar delårsbokslutet översiktligt, vilket innebär att granskningen är inriktad på en övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen.

Revisionen bedömer att delårsbokslutet är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommunal verksamhet.

Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

## **Granskning av årsbokslutet**

Granskningen av nämndens bokslut för verksamhetsåret 2023 omfattar resultaträkningar och balansräkningar.

Revisionen bedömer att nämndens årsbokslut är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed.

Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

## Det kommunala ansvarssystemet

Det finns tre grundfunktioner i det kommunala ansvarssystemet – beslutande (fullmäktige), beredande och verkställande (styrelse, nämnder, bolag och beredningar) och granskande (revisionen).

Fullmäktige fattar principiella och övergripande beslut. Fullmäktiges mål, riktlinjer och ekonomi utgör grunden för verksamheten i styrelse och nämnder. Fullmäktige är också uppdragsgivare för revisorerna och beslutar om revisionens organisation och resurser.

Styrelse, nämnder och beredningar förvaltar och genomför verksamheten enligt regionfullmäktiges uppdrag samt lagar och andra föreskrifter. Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen och ha uppsikt över den verksamhet som bedrivs av övriga nämnder. Styrelsen ska också ha uppsikt över bolag och kommunalförbund.

Fullmäktige utser förtroendevalda revisorer för att granska de beredande och verkställande organen. Revisorerna granskar, med stöd av sakkunniga, verksamheten och prövar ansvarstagandet samt lämnar ett uttalande om det till fullmäktige i en så kallad revisionsberättelse.

En viktig del i den lokala demokratin är möjligheten till insyn och kontroll och att kunna utkräva ansvar. När ansvarsfulla samhällsuppdrag utförs är det viktigt att kunna följa upp och försäkra sig om att verksamheten utförs på ett önskat och säkert sätt och att kunna ställa någon till ansvar om det finns brister. Granskning och ansvarsprövning är därför väsentliga delar i den demokratiska kontrollen. De bidrar till att skapa legitimitet och förtroende hos medborgarna, men också till styrning och säkerhet i verksamheterna.

Det är de förtroendevalda som fullmäktige har utsett i styrelser, nämnder och beredningar som har det ansvar som nämns ovan och som då även är de som prövas. Det främsta underlaget till fullmäktiges ansvarsprövning är revisorernas granskning och bedömning.

## Om revisionen

Enkelt uttryckt kan man säga att revisionens uppdrag är att granska och pröva om regionens nämnder, styrelser och bolag gör det som förväntas av dem utifrån lagar, uppdrag, mål och andra riktlinjer.

Regionfullmäktige utser elva förtroendevalda revisorer (politiker). Bland de valda revisorerna utser fullmäktige även lekmannarevisorer, vilka har ett självständigt uppdrag att granska de bolag som helt eller till viss del ägs av regionen.

Genom att utse förtroendevalda revisorer som arbetar oberoende på uppdrag av regionfullmäktige, markeras en demokratisk vilja att tillförsäkra fullmäktige – och därigenom även medborgarna – insyn i och kontroll över det som sker i regionens verksamheter. I regionens bolag har lekmannarevisorerna motsvarande uppdrag.

Uppdraget regleras bland annat av kommunallagen och aktiebolagslagen, men även av det som kallas för god revisionssed i kommunal verksamhet. God revisionssed formas och utvecklas löpande i revisorernas arbete och det är Sveriges Kommuner och Regioner som fastställer seden. Utöver lagar och god revisionssed har regionfullmäktige även beslutat om ett reglemente som styr revisionens arbete.

Revision förutsätter oberoende och oberoendet är centralt för revisionens trovärdighet och legitimitet. Oberoende innebär att stå fri gentemot den som granskas och att självständigt och objektivt – alltså sakligt och opartiskt – granska och pröva. Oberoendet skyddas av ett antal formella regler.

Revisorerna ska biträdas av sakkunniga som de själva väljer och anlitar. Sakkunniga är i regel yrkesrevisorer, men det kan även vara andra specialister (exempelvis jurister). Att det ska vara så framgår av kommunallagen, aktiebolagslagen och god revisionssed i kommunal verksamhet.

Mer information om kommunal revision hittar du på Sveriges Kommuner och Regioners hemsida: [www.skr.se](http://www.skr.se).

## Regionen i korthet

Västra Götalandsregionen ansvarar för hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, kultur och regional utveckling i Västra Götaland.

Regionens verksamheter styrs av politiska beslut. Det är regionfullmäktige som beslutar om övergripande mål och prioriteringar. Regionfullmäktige har 149 ledamöter.

Den politiska organisationen omfattar regionfullmäktige samt alla nämnder, styrelser, kommittéer, utskott och beredningar. Det är regionfullmäktige som utser ledamöterna i nämnder och styrelser och ger dem de uppdrag som behövs för att verksamheterna ska fungera. I Västra Götalandsregionen finns cirka 1100 politiska uppdrag. Politikerna kommer från hela Västra Götaland och de flesta sköter sina politiska uppdrag på fritiden.

Det är politikernas uppgift att besluta om verksamheternas inriktning, ekonomi, mål och prioriteringar. Sedan är det tjänstepersonernas uppgift att driva och utveckla verksamheterna utifrån de politiska besluten.

Västra Götalandsregionens verksamheter leds av en regiondirektör. Regiondirektörens uppdrag är att genomföra de politiska besluten tillsammans med regionens drygt 56 000 anställda.

Verksamheterna är organiserade i förvaltningar och bolag som alla har en politisk styrelse. Exempel på förvaltningar är regionens sjukhus, Närhälsan och Folk tandvården. Exempel på bolag är GöteborgsOperan och Västtrafik.

Inom förvaltningarna och bolagen utförs olika typer av verksamheter. Den operativa verksamheten leds av en förvaltningschef eller vd, som arbetar utifrån de politiska beslut som fattats i respektive nämnd, styrelse eller bolag. Verksamhetens ledning har också ansvar för att ta fram underlag till sin nämnd eller styrelse.

Västra Götalandsregionens vision – Det goda livet – är regionens övergripande uppdrag. Den har tagits fram i samarbete mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland samt med medverkan från en lång rad parter i övrigt – näringslivets och arbetsmarknadens organisationer, universitet och högskolor, statliga organ med flera.

Diarienummer: REV 2023–00053

### **Revisionsberättelse 2023 för miljö- och regionutvecklingsnämnden**

Vi, revisorer utsedda av regionfullmäktige i Västra Götalandsregionen, har granskat nämndens verksamhet under 2023.

Nämnden ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Den ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till regionfullmäktige.

Vårt ansvar är att granska verksamheten, den interna kontrollen och räkenskaperna samt att pröva om verksamheten bedrivs enligt regionfullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och regionens reglemente för revisionen. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för vår bedömning och ansvarsprövning.

Vi bedömer att verksamheten har bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Vi har vid granskningen av nämndens redovisning funnit att den uppfyller kraven enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Vi tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas för nämnden och dess enskilda ledamöter.

Årets granskning redovisas i den revisionsrapport som bifogas.

Vänersborg den 20 mars 2024

Krister Stensson

Vivi-Ann Nilsson

Sven Liljegren

Björn Brogren

Carina Gustavsson

Per Waborg

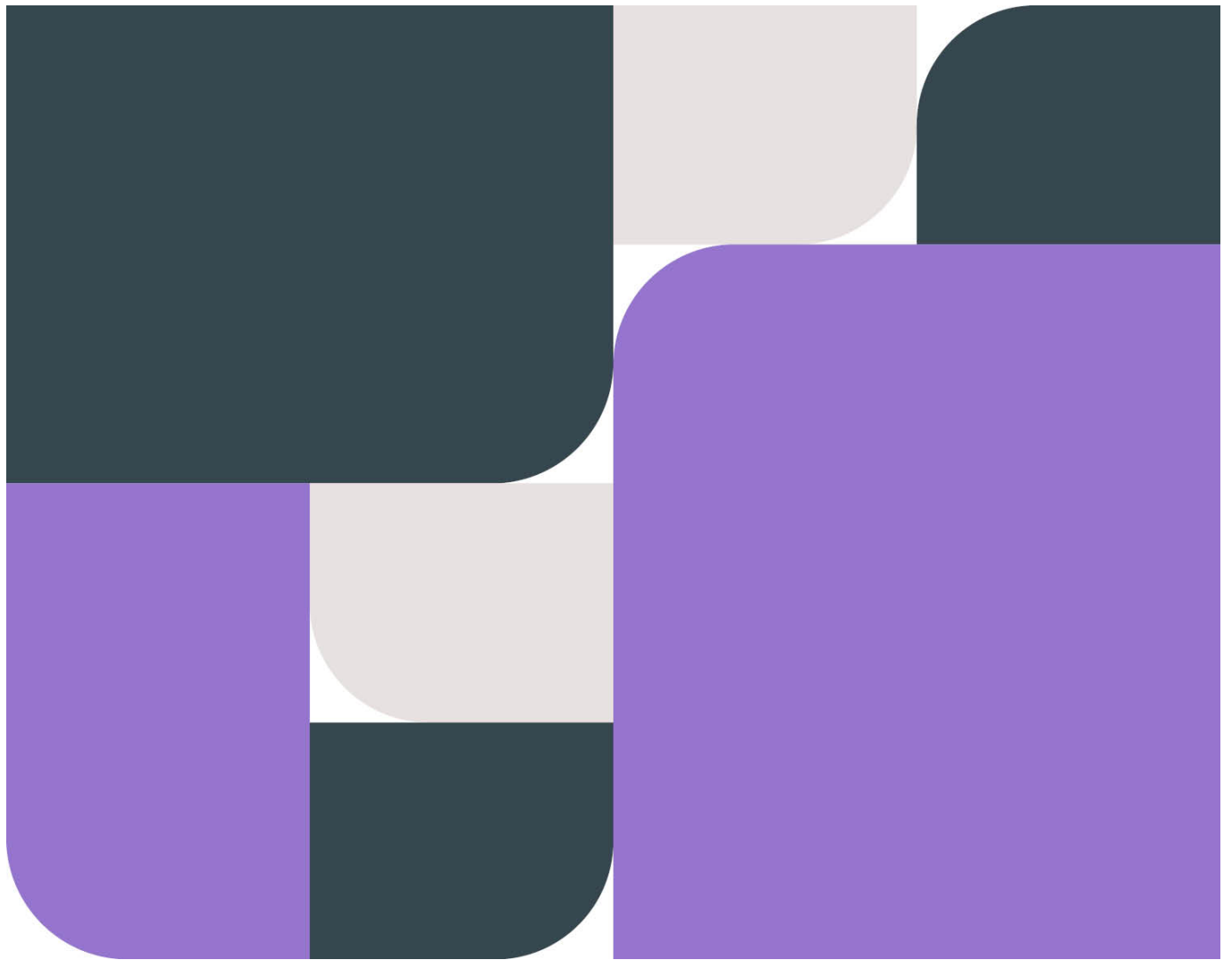
Marie Engström Rosengren

Anne-Lie Sundling

Elving Andersson

Gun Alexandersson Malm

Bo-Lennart Bäcklund



Revisionsrapport  
2024-03-20

# **Miljö- och regionutvecklings- nämnden**

## **– granskning av verksamhetsåret 2023**

Datum: 2024-03-20

Rapport: Miljö- och regionutvecklingsnämnden – granskning av verksamhetsåret 2023  
Diarienummer: REV 2023-00053

Granskningarna har genomförts av yrkesrevisorer på revisionsenheten i Västra  
Götalandsregionen och revisionsbyrån PwC.

[www.vgregion.se/revision](http://www.vgregion.se/revision)

# Innehåll

Läsanvisning.....	3
Sammanfattande bedömning .....	4
Rekommendationer.....	5
Granskning av nämndens uppdrag .....	6
Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin.....	6
Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll .....	7
Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner .....	7
Granskning av delårsbokslutet.....	8
Granskning av årsbokslutet.....	8
Det kommunala ansvarssystemet.....	9
Om revisionen .....	10
Regionen i korthet .....	11

## Läsanvisning

I den här revisionsrapporten redovisar vi den granskning som revisionen har genomfört under 2023 avseende nämnden.

Vi som skriver rapporten är sakkunniga biträden till de förtroendevalda revisorerna som är politiker. Det är även vi som har genomfört granskningarna. Vi är yrkesrevisorer och medlemmar i branschorganisationen Skyrev, som är ett nationellt forum för yrkesrevision.

Rapporten riktar sig i första hand till ledamöterna i nämnden och tjänstepersonerna i förvaltningen, men även till regionfullmäktige, övriga tjänstepersoner i regionen, regionens invånare, journalister med flera.

Rapporten är indelad i tre delar. Vi hoppas att den ska ge dig som läsare en god bild av hur vi anser att nämnden har genomfört och tagit ansvar för sitt uppdrag under 2023.

\*

*I den första delen* av rapporten hittar du vår sammanfattande bedömning. Där får du snabbt en bild av hur nämnden har skött sitt uppdrag under året som gått. Där hittar du också de rekommendationer som vi lämnar med anledning av granskningen.

Sedan kommer vi till *den andra delen*: resultatet. Där går vi igenom de viktigaste iakttagelserna och bedömningarna i de granskningarna vi har genomfört.

*I den sista delen* av rapporten hittar du information om det kommunala ansvarssystemet, revisionens uppdrag och Västra Götalandsregionen.

## Sammanfattande bedömning

Revisionens uppdrag är att granska och pröva om nämnden sköter verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen är tillräcklig.

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att

- verksamhetens resultat lever upp till regionfullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och andra föreskrifter som gäller för verksamheten
- verksamheten klarar att genomföra sitt uppdrag med de resurser som finns
- nämnden har en styrning och uppföljning mot de mål och beslut som finns.

Att den interna kontrollen är tillräcklig innebär att

- det finns systematiskt ordnade kontroller i organisationen, systemen, processerna och rutinerna, som på en rimlig nivå säkerställer att verksamheten lever upp till målen och är kostnadseffektiv
- informationen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig – både om verksamheten och den ekonomiska rapporteringen
- de regler och riktlinjer som finns för verksamheten följs.

Vi bedömer att nämnden har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer även att den interna kontrollen har varit tillräcklig inom de områden som vi har granskat.

## Rekommendationer

Rekommendationerna syftar till att utveckla och förbättra nämndens verksamheter. I tabellen nedan ser du de rekommendationer som vi lämnar till nämnden i år eller som vi har lämnat tidigare år och som kvarstår.

**Tabell 1: Sammanställning av rekommendationer**

Område	Rekommendation
Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner	Revisionen rekommenderar nämnden att införa dualitetskontroll vid upprättande av manuella bokningar (2023)  Från och med 2024-01-01 kommer dubbel attest att krävas för manuella bokningar i ekonomisystemet.

## Granskning av nämndens uppdrag

Revisionen granskar varje år om nämnden har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt. Med ändamålsenligt sätt menas om nämnden har

- genomfört uppdraget utifrån det reglemente som gäller för nämnden samt de lagar som styr nämndens uppdrag
- styrt verksamheten utifrån regionfullmäktiges prioriterade mål
- agerat vid bristande måluppfyllelse
- sett till att processer av olika slag finns för planering, genomförande, organisering, uppföljning och förbättring

### Resultat

Vi bedömer att nämnden har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt.

## Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin

Revisionen granskar varje år om nämnden har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi. Med det menas om nämnden har

- styrt verksamheten så att den bedrivs inom de ekonomiska ramarna
- en ekonomi i balans
- en heltäckande och kontinuerlig ekonomisk uppföljning
- vidtagit åtgärder om de ekonomiska målen inte uppnås
- ett eget kapital som motsvarar nivån som framgår av regionens regelverk\*

\*) nämnden tillträdde 2023-01-01 och inget ingående eget kapital 2023.

### Resultat

Vi bedömer att nämnden har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi.

## Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll

Revisionen granskar varje år om styrningen, uppföljningen och den interna kontrollen är tillräcklig. Granskningen omfattar om

- det finns ett systematiskt arbete med styrning och intern kontroll
- det finns en riskhantering och kontroller inom väsentliga områden
- arbetet med den interna kontrollen är en integrerad del av organisationen, systemen och det löpande arbetet
- det finns en uppföljning av styrningen och den interna kontrollen

### Resultat

Vi bedömer att styrningen, uppföljningen och den interna kontrollen har varit tillräcklig.

## Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner

Granskningen av intern kontroll i nämndens redovisningsrutiner omfattar följande:

- Bokslutsprocessen
- Projektfinansiering

### Resultat

Revisionen bedömer att den interna kontrollen i bokslutsprocessen inte är tillräcklig och vi lämnar därför en rekommendation till nämnden:

Revisionen rekommenderar nämnden att

- stärka den interna kontrollen i bokslutsprocessen

I slutet av 2023 skickade vi en lägesrapport till förvaltningen med resultatet av granskningen. Lägesrapporten innehåller revisionens iakttagelser tillsammans med förvaltningens kommentarer.

## **Granskning av delårsbokslutet**

Revisionen granskar delårsbokslutet översiktligt, vilket innebär att granskningen är inriktad på en övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen.

Revisionen bedömer att nämndens årsbokslut är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed. Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

## **Granskning av årsbokslutet**

Granskningen av nämndens bokslut för verksamhetsåret 2023 omfattar resultaträkningar och balansräkningar.

Revisionen bedömer att nämndens årsbokslut är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed. Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

## Det kommunala ansvarssystemet

Det finns tre grundfunktioner i det kommunala ansvarssystemet – beslutande (fullmäktige), beredande och verkställande (styrelse, nämnder, bolag och beredningar) och granskande (revisionen).

Fullmäktige fattar principiella och övergripande beslut. Fullmäktiges mål, riktlinjer och ekonomi utgör grunden för verksamheten i styrelse och nämnder. Fullmäktige är också uppdragsgivare för revisorerna och beslutar om revisionens organisation och resurser.

Styrelse, nämnder och beredningar förvaltar och genomför verksamheten enligt regionfullmäktiges uppdrag samt lagar och andra föreskrifter. Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen och ha uppsikt över den verksamhet som bedrivs av övriga nämnder. Styrelsen ska också ha uppsikt över bolag och kommunalförbund.

Fullmäktige utser förtroendevalda revisorer för att granska de beredande och verkställande organen. Revisorerna granskar, med stöd av sakkunniga, verksamheten och prövar ansvarstagandet samt lämnar ett uttalande om det till fullmäktige i en så kallad revisionsberättelse.

En viktig del i den lokala demokratin är möjligheten till insyn och kontroll och att kunna utkräva ansvar. När ansvarsfulla samhällsuppdrag utförs är det viktigt att kunna följa upp och försäkra sig om att verksamheten utförs på ett önskat och säkert sätt och att kunna ställa någon till ansvar om det finns brister. Granskning och ansvarsprövning är därför väsentliga delar i den demokratiska kontrollen. De bidrar till att skapa legitimitet och förtroende hos medborgarna, men också till styrning och säkerhet i verksamheterna.

Det är de förtroendevalda som fullmäktige har utsett i styrelser, nämnder och beredningar som har det ansvar som nämns ovan och som då även är de som prövas. Det främsta underlaget till fullmäktiges ansvarsprövning är revisorernas granskning och bedömning.

## Om revisionen

Enkelt uttryckt kan man säga att revisionens uppdrag är att granska och pröva om regionens nämnder, styrelser och bolag gör det som förväntas av dem utifrån lagar, uppdrag, mål och andra riktlinjer.

Regionfullmäktige utser elva förtroendevalda revisorer (politiker). Bland de valda revisorerna utser fullmäktige även lekmannarevisorer, vilka har ett självständigt uppdrag att granska de bolag som helt eller till viss del ägs av regionen.

Genom att utse förtroendevalda revisorer som arbetar oberoende på uppdrag av regionfullmäktige, markeras en demokratisk vilja att tillförsäkra fullmäktige – och därigenom även medborgarna – insyn i och kontroll över det som sker i regionens verksamheter. I regionens bolag har lekmannarevisorerna motsvarande uppdrag.

Uppdraget regleras bland annat av kommunallagen och aktiebolagslagen, men även av det som kallas för god revisions sed i kommunal verksamhet. God revisions sed formas och utvecklas löpande i revisorernas arbete och det är Sveriges Kommuner och Regioner som fastställer seden. Utöver lagar och god revisions sed har regionfullmäktige även beslutat om ett reglemente som styr revisionens arbete.

Revision förutsätter oberoende och oberoendet är centralt för revisionens trovärdighet och legitimitet. Oberoende innebär att stå fri gentemot den som granskas och att självständigt och objektivt – alltså sakligt och opartiskt – granska och pröva. Oberoendet skyddas av ett antal formella regler.

Revisorerna ska biträdas av sakkunniga som de själva väljer och anlitar. Sakkunniga är i regel yrkesrevisorer, men det kan även vara andra specialister (exempelvis jurister). Att det ska vara så framgår av kommunallagen, aktiebolagslagen och god revisions sed i kommunal verksamhet.

Mer information om kommunal revision hittar du på Sveriges Kommuner och Regioners hemsida: [www.skr.se](http://www.skr.se).

## Regionen i korthet

Västra Götalandsregionen ansvarar för hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, kultur och regional utveckling i Västra Götaland.

Regionens verksamheter styrs av politiska beslut. Det är regionfullmäktige som beslutar om övergripande mål och prioriteringar. Regionfullmäktige har 149 ledamöter.

Den politiska organisationen omfattar regionfullmäktige samt alla nämnder, styrelser, kommittéer, utskott och beredningar. Det är regionfullmäktige som utser ledamöterna i nämnder och styrelser och ger dem de uppdrag som behövs för att verksamheterna ska fungera. I Västra Götalandsregionen finns cirka 1100 politiska uppdrag. Politikerna kommer från hela Västra Götaland och de flesta sköter sina politiska uppdrag på fritiden.

Det är politikernas uppgift att besluta om verksamheternas inriktning, ekonomi, mål och prioriteringar. Sedan är det tjänstepersonernas uppgift att driva och utveckla verksamheterna utifrån de politiska besluten.

Västra Götalandsregionens verksamheter leds av en regiondirektör. Regiondirektörens uppdrag är att genomföra de politiska besluten tillsammans med regionens drygt 56 000 anställda.

Verksamheterna är organiserade i förvaltningar och bolag som alla har en politisk styrelse. Exempel på förvaltningar är regionens sjukhus, Närhälsan och Folk tandvården. Exempel på bolag är GöteborgsOperan och Västtrafik.

Inom förvaltningarna och bolagen utförs olika typer av verksamheter. Den operativa verksamheten leds av en förvaltningschef eller vd, som arbetar utifrån de politiska beslut som fattats i respektive nämnd, styrelse eller bolag. Verksamhetens ledning har också ansvar för att ta fram underlag till sin nämnd eller styrelse.

Västra Götalandsregionens vision – Det goda livet – är regionens övergripande uppdrag. Den har tagits fram i samarbete mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland samt med medverkan från en lång rad parter i övrigt – näringslivets och arbetsmarknadens organisationer, universitet och högskolor, statliga organ med flera.

Diarienummer: REV 2023-00041

### **Revisionsberättelse 2023 för operativa hälso- och sjukvårdsnämnden**

Vi, revisorer utsedda av regionfullmäktige i Västra Götalandsregionen, har granskat nämndens verksamhet under 2023.

Nämnden ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Den ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till regionfullmäktige.

Vårt ansvar är att granska verksamheten, den interna kontrollen och räkenskaperna samt att pröva om verksamheten bedrivs enligt regionfullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och regionens reglemente för revisionen. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för vår bedömning och ansvarsprövning.

Vi bedömer att verksamheten har bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Vi har vid granskningen av nämndens redovisning funnit att den uppfyller kraven enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Vi tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas för nämnden och dess enskilda ledamöter.

Årets granskning redovisas i den revisionsrapport som bifogas.

Vänersborg den 20 mars 2024

Krister Stensson

Vivi-Ann Nilsson

Sven Liljegen

Björn Brogren

Carina Gustavsson

Per Waborg

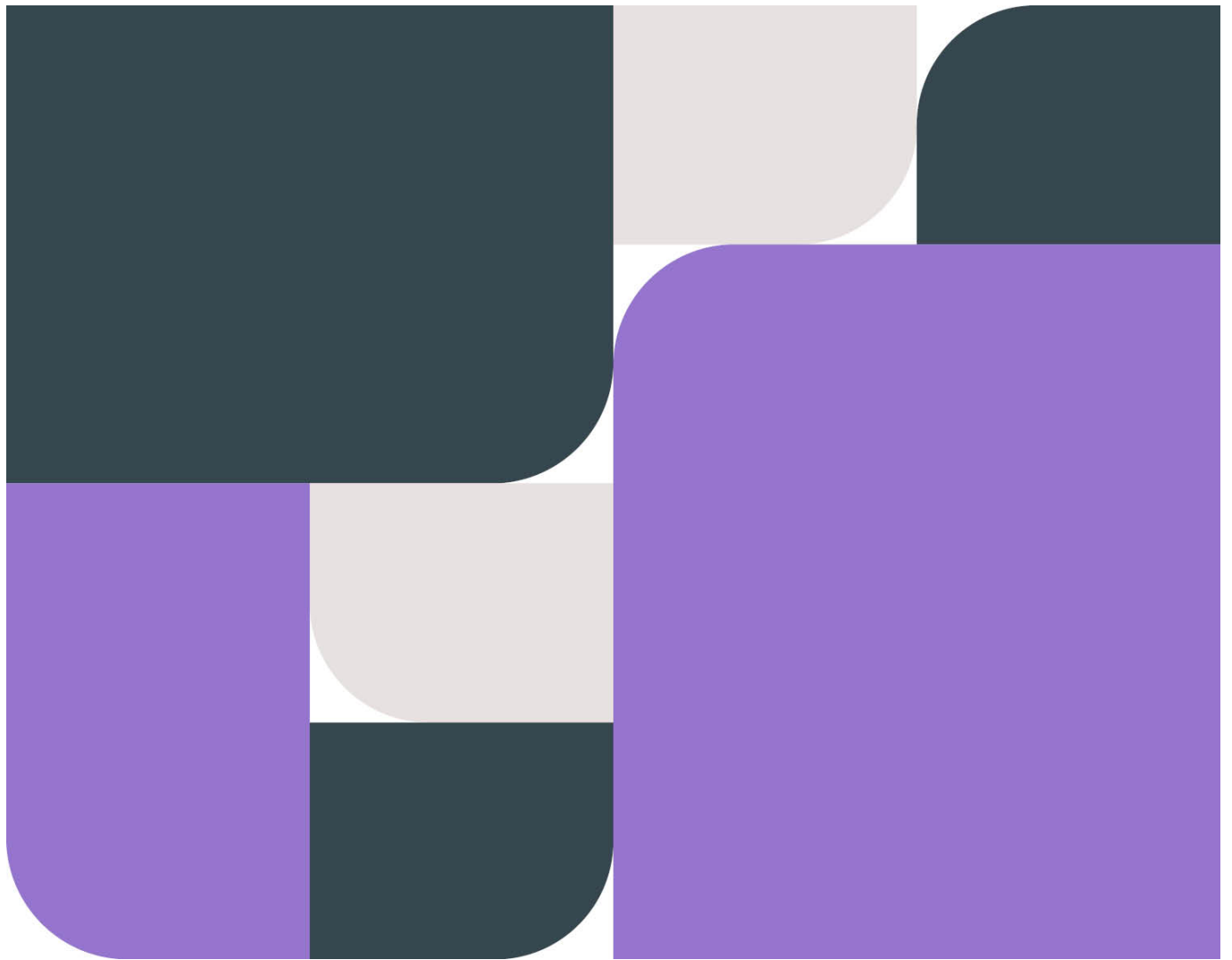
Marie Engström Rosengren

Anne-Lie Sundling

Elving Andersson

Gun Alexandersson Malm

Bo-Lennart Bäcklund



Revisionsrapport  
2024-03-20

# Operativa hälso- och sjukvårdsnämnden

– granskning av verksamhetsåret 2023

Datum: 2024-03-20

Rapport: Operativa hälso- och sjukvårdsnämnden – granskning av verksamhetsåret 2023  
Diarienummer: REV 2023-00041

Granskningarna har genomförts av yrkesrevisorer på revisionsenheten i Västra  
Götalandsregionen och revisionsbyrån PwC.

[www.vgregion.se/revision](http://www.vgregion.se/revision)

# Innehåll

Läsanvisning.....	3
Sammanfattande bedömning.....	4
Granskning av nämndens uppdrag .....	5
Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin.....	9
Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll .....	10
Granskning av ny politisk organisation.....	12
Granskning av omställningen av hälso- och sjukvården.....	14
Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner .....	17
Granskning av delårsbokslutet.....	18
Granskning av årsbokslutet.....	18
Uppföljning av rekommendationer .....	18
Det kommunala ansvarssystemet.....	19
Om revisionen .....	20
Regionen i korthet .....	21

## Läsanvisning

I den här revisionsrapporten redovisar vi den granskning som revisionen har genomfört under 2023 avseende operativa hälso- och sjukvårdsnämnden.

Vi som har genomfört granskningen och skrivit rapporten är sakkunniga biträden (tjänstepersoner) till de förtroendevalda revisorerna (politiker). Vi är yrkesrevisorer och medlemmar i branschorganisationen Skyrev, ett nationellt forum för yrkesrevision.

Rapporten riktar sig i första hand till ledamöter i nämnden samt tjänstepersoner i förvaltningen, men även till regionfullmäktige, övriga tjänstepersoner i regionen, regionens invånare, media med flera.

Rapporten är indelad i tre delar. Vi hoppas att den ska ge dig som läsare en god bild av hur vi anser att nämnden har genomfört och tagit ansvar för sitt uppdrag under 2023.

\*

*I den första delen* av rapporten hittar du vår sammanfattande bedömning. Där får du snabbt en bild av hur nämnden har skött sitt uppdrag under året som gått.

Sedan kommer vi till *den andra delen*: resultatet. Där går vi igenom de viktigaste iakttagelserna och bedömningarna i de granskningar vi har genomfört.

*I den sista delen* av rapporten hittar du information om det kommunala ansvarssystemet, revisionens uppdrag och Västra Götalandsregionen.

## Sammanfattande bedömning

Revisionens uppdrag är att granska och pröva om operativa hälso- och sjukvårdsnämnden skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen varit tillräcklig.

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att

- verksamhetens resultat lever upp till regionfullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och andra föreskrifter som gäller för verksamheten
- verksamheten klarar att genomföra sitt uppdrag med de resurser som finns
- nämnden har en styrning och uppföljning mot de mål och beslut som finns.

Att den interna kontrollen är tillräcklig innebär att

- det finns systematiskt ordnade kontroller i organisationen, systemen, processerna och rutinerna, som på en rimlig nivå säkerställer att verksamheten lever upp till målen och är kostnadseffektiv
- informationen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig – både om verksamheten och den ekonomiska rapporteringen
- de regler och riktlinjer som finns för verksamheten följs.

Revisionen bedömer att operativa hälso- och sjukvårdsnämnden har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer även att den interna kontrollen har varit tillräcklig inom de områden som vi har granskat.

## Granskning av nämndens uppdrag

Revisionen granskar varje år om operativa hälso- och sjukvårdsnämnden har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt. Med ändamålsenligt sätt menas om nämnden har

- genomfört uppdraget utifrån det reglemente som gäller för nämnden samt de lagar som styr nämndens uppdrag
- styrt verksamheten utifrån regionfullmäktiges prioriterade mål
- agerat vid bristande måluppfyllelse
- sett till att processer av olika slag finns för planering, genomförande, organisering, uppföljning och förbättring.

## Resultat

Vi bedömer att operativa hälso- och sjukvårdsnämnden inte fullt ut har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt. Nedan redogör vi för de viktigaste iakttagelserna och bedömningarna.

### Operativa hälso- och sjukvårdsnämndens uppdrag

Operativa hälso- och sjukvårdsnämnden har tagit över ansvaret för de vårdöverenskommelser och ett tusental avtal som de tidigare hälso- och sjukvårdsnämnderna och hälso- och sjukvårdsstyrelsen tecknade med regionens utförarstyrelser och externa vårdgivare för perioden 2022–2023. En central uppgift för nämnden är att från 2024 fördela uppdrag inklusive medel till samma styrelser, med utgångspunkt i bland annat den hälso- och sjukvårdsstrategi som strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden ska ta fram. Enligt nämndens reglemente ska uppdragen i normalfallet vara fleråriga.

Arbetet med uppdrag för perioden från 2024 påbörjades tidigt under 2023. Enligt nämndens handlingar har utgångspunkten varit att sammanföra tidigare överenskommelser och ersättningar i ett samlat uppdrag till respektive utförarstyrelse. Operativa hälso- och sjukvårdsnämnden fastställde den 27 september ettåriga uppdrag för 2024 till de åtta utförarstyrelserna.<sup>1</sup> Nämnden har även fastställt Krav- och kvalitetsbok för vårdval vårdcentral respektive vårdval rehab<sup>2</sup>, och fattat beslut om att genomföra fem upphandlingar.

---

<sup>1</sup> Operativa hälso- och sjukvårdsnämnden 2023-09-27, §§ 251–258 (OSN 2023–01962, 01963, 01965, 01969, 01970, 02118, 02119).

<sup>2</sup> Operativa hälso- och sjukvårdsnämnden 2023-09-27, §§ 259–260, Krav- och kvalitetsbok vårdval vårdcentral 2024 (OSN 2023–00308) samt Krav- och kvalitetsbok vårdval rehab 2024 (OSN 2023–00424).

**Revisionen bedömer** att operativa hälso- och sjukvårdsnämnden *har genomfört* de delar av uppdraget som rör beslut om uppdrag, avtal och Krav- och kvalitetsböcker.

**Revisionen bedömer däremot** att nämnden *inte fullt ut har genomfört* den del av uppdraget som handlar om att agera om en utförare inte levererar enligt uppdrag eller avtal.

En typ av avvikelse från en överenskommelse eller ett uppdrag är förändringar av utbudspunkter. Operativa hälso- och sjukvårdsnämndens reglemente anger inget om sådana förändringar, men i utförarstyrelsernas reglementen står att 'avvikelser från gällande planer och uppdrag ska vara föremål för dialog med operativa hälso- och sjukvårdsnämnden och kan föranleda justering av uppdraget.' Nämnden fastställde den 22 mars en process för att hantera detta.

Med undantag för att operativa hälso- och sjukvårdsnämnden gjort avsteg från sin egen process genom att inte i något fall pröva om avstämning skulle ske med berörd delregional nämnd, gör revisionen bedömningen att nämnden agerat ändamålsenligt när det gäller hanteringen av utförarstyrelserns förslag till utbudspunktsförändringar.

Avvikelser kan också uppstå om utföraren inte levererar/producerar överenskommen vård, upprätthåller lagstadgad tillgänglighet eller överskrider den budget de tilldelats för detta. Operativa hälso- och sjukvårdsnämnden ansvarar enligt reglementet för att tillgängligheten till vård är god och att lagstiftning inom tillgänglighetsområdet uppfylls.

Under 2023 har Västra Götalandsregionen inte uppfyllt vårdgarantin inom något område, och är i många fall långt från att göra det. I de vårdöverenskommelser som gällt 2023 anges att ägare, beställare och utförare ska samverka för att uppfylla vårdgarantin, men att det ytterst är beställarens (från och med den 1 januari 2023 operativa hälso- och sjukvårdsnämndens) ansvar, och enligt såväl reglemente som genomförda intervjuer och dialogmöten har nämnden det huvudsakliga ansvaret för detta.

Under 2024 drivs verksamheten enligt de uppdrag som operativa hälso- och sjukvårdsnämnden ensidigt fattat beslut om, och revisionen avser att fortsatt granska arbetet för att uppfylla den lagstadgade vårdgarantin.

### **Operativa hälso- och sjukvårdsnämndens interna arbete**

Operativa hälso- och sjukvårdsnämnden har under 2023 genomfört 14 sammanträden, med totalt 440 ärenden. Nämnden fastställde vid sitt första sammanträde en delegeringsordning, som enligt handlingarna hade

sin utgångspunkt i tidigare års delegeringsordningar för hälso- och sjukvårdsstyrelsen och från hälso- och sjukvårdsnämnderna.

### *Delegeringsbeslut*

I arbetet inför plan för intern kontroll (se mer i avsnittet Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll på sidan 11) identifierade operativa hälso- och sjukvårdsnämnden risken att nämnden delegerar för mycket eller för lite, och att nämnden därmed skulle riskera att förlora ägarskapet i frågorna alternativt få upp för många ärenden för behandling och beslut. Två typer av kontroller fastställdes – den ena av kvantiteten (hur många beslut fattas på delegation), den andra av korrektheten i delegeringsbesluten. Nämnden konstaterade i sin uppföljning att 145 beslut fattats på delegation under året, vilket inte föranledde någon åtgärd. Även stickprovskontrollen utföll med 'inga eller få avvikelser' (ett mindre datumfel).

Revisionen har granskat de 150 delegeringsbeslut som anmäldes till nämnden under 2023 (inkluderar en handfull beslut som fattades före årsskiftet, på delegation från nämnder som upphört, och därför rapporterades dit). I 45 av besluten har revisionen identifierat någon form av avvikelse. En stor del handlar om hänvisningar till fel punkt i delegeringsordningen, men även andra brister har identifierats. I ett fall bedömer revisionen att den som fattat beslutet inte haft mandat att göra det. Den relativt stora mängden identifierade avvikelser gör att operativa hälso- och sjukvårdsnämnden bör säkerställa en ökad efterlevnad till nämndens delegeringsordning.

### **Operativa hälso- och sjukvårdsnämndens arbete med regionfullmäktiges prioriterade mål**

I den detaljbudget som operativa hälso- och sjukvårdsnämnden fastställde den 8 februari valde nämnden de tre av regionfullmäktiges prioriterade mål som rör hälso- och sjukvård, samt medarbetarmålet om att skapa attraktiva arbetsplatser och förbättra möjligheterna till karriär- och kompetensutveckling. Nämnden har inför 2023 tagit över ansvaret för vissa utbildningsinsatser från regionstyrelsen, vilket är motivet till att nämnden som inte har någon egen förvaltning eller personal har valt medarbetarmålet med tillhörande fokusområde.

### *Prognostiserad måluppfyllelse*

I enlighet med regionstyrelsens instruktioner avgav nämnden i delårsrapport per april helårsprognos för valda fokusområden. Nämnden bedömde att sju av dessa delvis kommer att uppnås. I delårsrapport per augusti lämnade nämnden helårsprognos för de prioriterade målen. Samtliga fick bedömningen att de delvis kommer att uppnås per den 31 december.

### *Utfall i årsredovisningen*

I årsredovisningen har operativa hälso- och sjukvårdsnämnden bedömt att två av verksamhetsmålen samt medarbetarmålet delvis uppnåtts, medan målet 'Invånarnas tillgång till den vård de behöver ska öka' bedömdes som inte uppnått. Nämnden refererade här till att den förbättrade tillgänglighet som syntes fram till maj avtog, och att Västra Götalandsregionen sedan dess haft en sämre utveckling av tillgängligheten än riksgenomsnittet

I båda delårsrapporterna och årsredovisningen har operativa hälso- och sjukvårdsnämnden gett utförliga redogörelser för status i de aktiviteter man identifierat inom respektive fokusområde.

### *Agerande vid bristande måluppfyllelse*

Operativa hälso- och sjukvårdsnämnden har lyft ett antal möjliga åtgärder i samband med prognostiserade avvikelser. I delårsrapport per april noterades gul färg (kommer delvis att uppnås) för fokusområdet 'Öka antalet tillgängliga vårdplatser för att minska problemet med överbeläggningar'. Nämnden konstaterade då att de, i samverkan med strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden, kunde behöva ta beslut om riktade insatser eller verka för förändringar i regionala medicinska riktlinjer.

Även fokusområdet 'Delar av den planerade vården på akutsjukhusen ska flyttas ut till närsjukhus eller andra specialistmottagningar' fick prognosen gul per april. Då redogjorde operativa hälso- och sjukvårdsnämnden för arbetet med utskiftning av vård, bland annat till Högsbo närsjukhus, Kungälv sjukhus och Skene närsjukhus. Nämnden lyfte även den process för att hantera förslag på utbudspunktsförändringar som nämnts ovan.

Inom ramen för fokusområdet 'Stärka tillgängligheten och korta väntetiderna för både förstabetesök och behandling' redovisade nämnden aktiviteter som att verka för förstärkt regional samordning inom flera vårdområden, att ta fram realistiska produktionsuppdrag till alla utförare och stärka den regionala produktionsstyrningen. De uppmanade sig själva att fortsatt verka för att sjukhusen uppnår överenskomna planer i intern och extern regi.

Inom det område som är nytt för en beställande hälso- och sjukvårdsnämnd, ansvaret för utbildningsinsatser för exempelvis AT-läkare, specialistutbildning av sjuksköterskor och ST-läkare, rapporterade nämnden en rad informations- och utbildningsaktiviteter för själva nämnden.

Även i delårsrapport per augusti lyfte nämnden utmaningen med att öka antalet tillgängliga vårdplatser, där man arbetade i enlighet med omställningsstrategins genomförandeplan och dokumentet Hälso- och sjukvårdens utbud och lokalisering från 2021. Nämnden ska verka för att utförarna ska

omhändertata patienter på rätt vårdnivå genom uppföljning, dialog med utförare samt kommande beslut om uppdrag till utförarstyrelser och Krav- och kvalitetsbok för 2024 – och bejaka omställningsstrategins genomförandeplan genom att i förslag till uppdrag 2024 tillföra mekanismer för utskiftning av uppdrag från specialistvård till primärvård.

I årsredovisningen lyfte operativa hälso- och sjukvårdsnämnden motsvarande åtgärder som vidtagits och arbete som bedrivits under året, men konstaterade avvikelser föranledde inga konkreta beslut i anslutning till årsredovisningen.

#### *Prioriterade mål 2024*

Från och med budget och plan 2024–2026 fördelar regionstyrelsen prioriterade mål och fokusområden som respektive nämnd och styrelse ska tillämpa och bryta ner för att planera sin verksamhet. För operativa hälso- och sjukvårdsnämnden handlar det om följande fyra mål:

- Sjukvårdens köer ska kortas och tillgängligheten ska öka för en mer jämlik vård
- En hälso- och sjukvård som arbetar för en ökad psykisk hälsa
- Invånarna ska få en god vård på rätt vårdnivå
- Ökad måluppfyllelse för Västra Götalandsregionens hållbarhetsmål

Som tidigare har varje nämnd och styrelse möjlighet att välja ytterligare ett av regionfullmäktiges mål, och operativa hälso- och sjukvårdsnämnden har valt:

- Västra Götalandsregionen ska vara en ledande och attraktiv arbetsgivare med konkurrenskraftiga löner och ett hälsofrämjande ledarskap som grund.

Här avgränsas operativa hälso- och sjukvårdsnämndens ansvar till kompetensförsörjning inom legitimationsyrken i hälso- och sjukvården.

## **Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin**

Revisionen granskar varje år om operativa hälso- och sjukvårdsnämnden haft en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi. Med det menas om nämnden har

- styrt verksamheten så att den bedrivs inom de ekonomiska ramarna
- en ekonomi i balans
- en heltäckande och kontinuerlig ekonomisk uppföljning
- vidtagit åtgärder om de ekonomiska målen inte uppnås

- ett eget kapital som motsvarar nivån som framgår av regionens regelverk

## Resultat

Revisionen bedömer att operativa hälso- och sjukvårdsnämnden haft en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi.

Nämnden har på sina sammanträden behandlat sin ekonomiska situation löpande. Budgetbeslut för 2023 fattades enligt tidplan för nyinrättade nämnder. Nästan hela budgeten var uppbunden via vårdöverenskommelser vilket inneburit att nämnden vid behov inte kunnat utöka uppdrag eller skjuta till mer resurser under året. Budgeten var i balans men tidigt konstaterades en negativ prognos på cirka 100 miljoner kronor kopplad till beslutade vårdöverenskommelser. Detta resulterade i att nämnden omgående stoppade satsningar som inte hade påbörjats.

Nämndens omsättning uppgick till 50,4 miljarder kronor och i bokslutet redovisas ett resultat på -13,1 miljoner kronor. Under våren fick nämnden in statliga tillgänglighetsmedel men de 86 miljoner kronor som regionen mottog i december stannade på moderförvaltningen. Dessa ska i bokslutsdispositionerna användas som kompensation till sjukhusen för produktion över överenskomna bas- och tilläggsvolymerna inom tillgänglighetsområdet.

Operativa hälso- och sjukvårdsnämndens resultat består av ett flertal både positiva och negativa avvikelser. Tillgänglighetsvården uppgår till -433 miljoner kronor och är en avvikelse mellan den tillgänglighetssatsning som produceras av sjukhusen i egenregi och en negativ avvikelse inom den tillgänglighet som upphandlas och produceras av externa leverantörer. Vårdval rehab har en avvikelse på -175 miljoner kronor vilket förklaras en historisk underfinansiering och högre produktion. För posten ordnat införande och utvecklingsmedel är det ett positivt utfall på 216 miljoner kronor som hänförs till läkemedelsrabatter inom ordnat införande, aktiv resursomfördelning från tidigare omställningsmedel och ej igångsatta projekt. Statsbidrag och övriga intäkter avviker positivt med 396 miljoner kronor mot budget.

## Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll

Revisionen granskar varje år om styrningen, uppföljningen och den interna kontrollen varit tillräcklig. Granskningen omfattar om

- det finns ett systematiskt arbete med styrning och intern kontroll

- det finns en riskhantering och kontroller inom väsentliga områden
- arbetet med den interna kontrollen är en integrerad del av organisationen, systemen och det löpande arbetet
- det finns en uppföljning av styrningen och den interna kontrollen

## Resultat

Revisionen bedömer att styrningen, uppföljningen och den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Beslut om plan för intern kontroll ska fattas i anslutning till beslut om detaljbudget. Operativa hälso- och sjukvårdsnämnden fattade beslut om detaljbudget vid sammanträdet den 8 februari och plan för intern kontroll den 26 april. Revisionen noterar att plan för intern kontroll inte fattades i anslutning till beslut om detaljbudget men bedömer att hanteringen var rimlig med hänsyn till att nämnden tillträdde den 1 januari.

Nämnden utsåg vid sitt första sammanträde i januari representanter till nämndens arbetsgrupp för arbetet med intern kontroll. Arbetsgruppen hade inför sammanträdet i mars identifierat risker som lyftes till nämnden för riskvärdering.

Operativa hälso- och sjukvårdsnämnden har i enlighet med sin plan följt upp genomförda kontroller. Per augusti redovisade nämnden uppföljningen av fyra kontroller och beslutade med anledning av uppföljningen om tre åtgärder. Vid uppföljningen per december identifierades en avvikelse kopplat till nämndens ärendemängd. Övriga kontroller bedömdes inte motivera någon åtgärd. Av de risker som finns med i plan för intern kontroll 2023 finns alla risker med i planen för 2024 med undantag för risken om oegentligheter, som i stället hanteras genom årlig information i nämnden om hot, våld och otillåten påverkan.

Under hösten 2023 har ett förslag till plan för intern kontroll för 2024 beretts av nämndens arbetsgrupp för intern kontroll. Nämnden har involverats genom individuell riskvärdering och efterföljande diskussion vid sammanträdet den 18 oktober. Plan för intern kontroll 2024 fastställdes vid samma sammanträde som detaljbudget för 2024.

## Granskning av ny politisk organisation

Revisionen genomför en flerårig granskning av Västra Götalandsregionens nya politiska organisation. Den granskning som genomförts under 2023 avrapporterades i en separat rapport i januari 2024 (se [www.vgregion.se/revision](http://www.vgregion.se/revision)), och syftet har varit att bedöma om berörda nämnder och styrelser inom hälso- och sjukvårdsområdet givits förutsättningar att genomföra sina uppdrag i enlighet med regionfullmäktiges beslut om ny politisk organisation.

Granskningen omfattade regionstyrelsen, strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden, operativa hälso- och sjukvårdsnämnden samt delregional nämnd östra.

### Bakgrund

Regionfullmäktige fastställde i april 2022 detaljutformningen av Västra Götalandsregionens politiska organisation för perioden 2023–2027. Då revisionen ser risker med omfattande förändringar av styrning, roller och ansvar i en ny politisk organisation avser vi att granska implementeringen av den nya politiska organisationen under mandatperioden.

### Resultat

Granskningen visar att regionfullmäktiges beslut om ny politisk organisation inom hälso- och sjukvårdsområdet till största del har genomförts. Ansvar, roller och inbördes relationer mellan nämnder och styrelser har definierats, även om viss otydlighet hade kunnat undvikits redan inför och vid inrättandet av den nya organisationen.

Granskningen visar även att det finns goda förutsättningar att uppnå en tydligare styrning samt mer renodlade ansvar och roller i den nya organisationen, men även här gör revisionen bedömningen att en del av otydligheterna hade kunnat undvikas inför implementeringen.

Revisionen anser att regionstyrelsen i sin övergripande ägar- och styrfunktion borde tagit en mer aktiv roll i att förtydliga ansvarsfördelning och arbetsformer mellan berörda nämnder och styrelser. Granskningen visar även att strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden inte påbörjat sitt uppdrag från regionfullmäktige att ta fram måldokument och strategiska planer för den övergripande och långsiktiga inriktningen inom hälso- och sjukvården, och inte heller återkopplat detta till fullmäktige.

**Revisionen bedömer** att operativa hälso- och sjukvårdsnämnden under 2023 haft ett omfattande men relativt tydligt uppdrag, en stark personunion med regionstyrelsen och ett starkt stöd från förvaltningen. Nämnden har haft

klart för sig vilka deras primära uppgifter är, även om de har varit omfattande och utmanande.

### **Nytt, regiongemensamt perspektiv**

De stora riskerna ligger enligt revisionens bedömning i den omfattande verksamheten och stora ärendemängden – ledamöternas arbetsbörda, möjligheten att läsa in sig på allt material, att varje utförare och varje uppdrag eller avtal blir 'ett i mängden' och inte kan ägnas den uppmärksamhet som krävs. En viss del av volymproblemet beräknas gå över efter den puckel som uppstått med många och sinsemellan spretiga avtal som tecknats av de tidigare hälso- och sjukvårdsnämnderna, men risken är att det kommer att ta tid att samordna detta.

### **Starkt stöd från förvaltningen**

Revisionen bedömer att operativa hälso- och sjukvårdsnämnden redan från början haft ett starkt förvaltningsstöd, och att nämnden har ett uppdrag som gjort att de tidigt avropat ganska omfattande tjänstepersonsresurser. Revisionen bedömer fortsatt att det var en anledning till att stödet till strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden och de delregionala nämnderna, med mindre 'akuta' frågor på sina bord, behövde 'fredas' i regionfullmäktiges beslut om ny organisation.

### **Politisk minoritet**

En risk som operativa hälso- och sjukvårdsnämnden inte själv råder över är att den, precis som resten av Västra Götalandsregionen, leds av en politisk minoritet. Under 2023 har nämnden vid flera tillfällen fattat beslut i enlighet med yrkanden från oppositionen, i ärenden som revisionen bedömer som centrala i nämndens uppdrag – budgetförutsättningar<sup>3</sup>, uppdrag till sex av utförarstyrelserna, besluten om Krav- och kvalitetsböcker samt upphandling av ögonsjukvård<sup>4</sup>.

### **Goda förutsättningar**

Revisionen bedömer att operativa hälso- och sjukvårdsnämnden har fått goda förutsättningar att utföra sitt uppdrag i den nya politiska organisationen, och att man i hög grad utfört det uppdrag nämnden tilldelats. Sammanfattningsvis vill dock revisionen lyfta att operativa hälso- och sjukvårdsnämnden under den granskade perioden inte följt fastställd process för hantering av utbudspunktsförändringar – dels prövning gentemot vårdöverenskommelser och strategier, dels relationen till de delregionala nämnderna.

---

<sup>3</sup> Operativa hälso- och sjukvårdsnämnden 2023-09-13, § 212, Budgetförutsättningar operativa hälso- och sjukvårdsnämnden inför 2024 (OSN 2023-02011).

<sup>4</sup> Operativa hälso- och sjukvårdsnämnden 2023-03-22, § 54, Upphandling av ögonsjukvård i Västra Götalandsregionen (OSN 2023-01548).

## Rekommendationer

Inom ramen för granskningen av ny politisk organisation lämnade revisionen rekommendationer till regionstyrelsen och strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden, men inte till operativa hälso- och sjukvårdsnämnden och delregional nämnd östra. Däremot uppmanar revisionen granskade nämnder och styrelser att beakta de bedömningar som görs i rapporten.

## Granskning av omställningen av hälso- och sjukvården

Revisionen genomför en flerårig granskning av Västra Götalandsregionens arbete med omställningen av hälso- och sjukvården. Med omställningen avses regionens arbete för att erbjuda invånarna en mer tillgänglig och jämlik hälso- och sjukvård med högre kvalitet och större delaktighet inom ramen för befintliga resurser. Granskningen avrapporterades i en separat rapport i januari 2024 ([www.vgregion.se/revision](http://www.vgregion.se/revision)).

Syftet med granskningen var att bedöma om Västra Götalandsregionen har en ändamålsenligt utformad organisation och styrning för att omställningsuppdraget ska kunna implementeras och genomföras i enlighet med regionfullmäktiges beslut. Granskningen omfattade regionstyrelsen, strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden, operativa hälso- och sjukvårdsnämnden, styrelsen för Närhälsan och styrelsen för Sjukhusen i väster.

## Bakgrund

I november 2022 antog regionfullmäktige en förnyad strategi för omställningen av hälso- och sjukvården för 2023–2027. Den förnyade strategin omfattar fem delområden – nära vård, digitalisering, prioritering, kvalitetsdriven verksamhetsutveckling och kompetensförsörjning samt barnuppdraget. Strategin innebär en ambitionshöjning jämfört med den tidigare strategin och avsikten är att öka genomförandekraften i omställningen.

## Resultat

Revisionens sammanfattande bedömning är att de granskade nämnderna och styrelserna till stora delar har en ändamålsenlig organisation, styrning och uppföljning av arbetet med omställningen. Regionstyrelsen, som har en samordnande funktion i regionen, behöver dock säkerställa att genom-

föränderkraften ökar i omställningen av hälso- och sjukvården enligt regionfullmäktiges beslut.

Granskningen visar otydligheter i implementeringen och genomförandet av omställningen, främst när det gäller ansvars- och rollfördelning mellan nämnder och styrelser. Omställningen ska genomföras decentraliserat och av berörda parter, i princip genom målstyrning. Detta skapar tolkningar och varierande angreppssätt mellan olika nivåer i organisationen liksom olika definitioner av omställningsområdenas faktiska innebörder.

Den genomförandeplan som tagits fram under året bidrar till att göra omställningsarbetet mer konkret och inriktat på aktiviteter för genomförandet redan på den regionala nivån. Revisionen konstaterar dock att nedbrytningen av genomförandeplanen till verksamheter inom hälso- och sjukvården inte är helt linjär och tydlig i nuläget. Revisionen bedömer att risken för en otydlig styrning av omställningsarbetet ökar när strukturen och begreppsanvändningen förändrats i varje steg. Från fullmäktiges strategi till strategiska hälso- och sjukvårdsnämndens genomförandeplan, till koncernledning hälso- och sjukvårds verksamhetsplan och till olika former av styrdokument på styrelse- och förvaltningsnivå i verksamheterna.

**Revisionen bedömer** att operativa hälso- och sjukvårdsnämnden har hanterat sin *inre organisation* i förhållande till arbetet med omställningen av hälso- och sjukvården på ett rimligt sätt under den granskade perioden. Nämnden har genomfört 14 protokollförda sammanträden med totalt cirka 440 ärenden, bland annat nya uppdrag till utförarstyrelserna, Krav- och kvalitetsböcker för de båda vårdvalen samt flera omfattande ärenden om utbudspunktsförändringar, och har valt att avvakta med att inrätta eventuella beredningar eller utskott.

Ledamöternas arbetsbelastning och möjligheter att hantera den stora mängden handlingar och information i övrigt följs upp genom digitala enkäter, och revisionen fortsätter följa vilka åtgärder operativa hälso- och sjukvårdsnämnden eventuellt kommer att vidta.

Revisionen bedömer att operativa hälso- och sjukvårdsnämnden i allt väsentligt har utformat sin *styrning och uppföljning* under 2023 i den riktning som omställningsstrategin och genomförandeplanen avsett. Enligt granskade dokument och genomförda intervjuer anser företrädare för nämnden att själva strategin var och är för övergripande och otydlig för att kunna utgöra ett stöd i utformningen av exempelvis uppdrag och Krav- och kvalitetsböcker – och när genomförandeplanen var klar i mitten av maj var mycket av detta arbete redan slutfört. Revisionen kommer fortsatt följa utformningen av uppdrag inför 2025 och hur omställningen omhändertas i dessa.

Revisionen bedömer också att operativa hälso- och sjukvårdsnämnden genom enskilda formuleringar och genom att lyfta förslag om utbudspunktsförändringar har framfört att strategin för omställning tillsammans med genomförandeplanen inte är tillräckligt som underlag för bedömning av sådana förslag.

## **Rekommendationer**

Inom ramen för granskningen av omställningen av hälso- och sjukvården lämnade revisionen rekommendationer till regionstyrelsen, men inte till övriga granskade nämnder och styrelser. Däremot uppmanade revisionen operativa hälso- och sjukvårdsnämnden att beakta de bedömningar som görs i rapporten.

## Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner

Granskningen av intern kontroll i nämndens redovisningsrutiner omfattar

- bokslutsprocessen
- inköpsprocessen
- intäktsprocessen.

Revisionen bedömer att den interna kontrollen varit tillräcklig inom de granskade områdena.

Revisionen rekommenderar operativa hälso- och sjukvårdsnämnden att

- se över möjligheten att införa dualitetsprincip i ekonomisystemet vid upprättande av manuella bokningar.

*Kommentar från förvaltningen:* Från och med den 1 januari 2024 kommer dubbel attest att krävas för manuella bokningar i ekonomisystemet.

- tillämpa beloppsgränser vid beslutsattest utifrån gällande riktlinje.

*Kommentar från förvaltningen:* Beloppsgränser kommer att införas vid beslutsattest.

I slutet av 2023 skickade revisionen en lägesrapport till förvaltningen med resultatet av granskningen. Lägesrapporten innehöll revisionens iakttagelser tillsammans med förvaltningens kommentarer.

## Granskning av delårsbokslutet

Revisionen granskar delårsbokslutet översiktligt, vilket innebär att granskningen är inriktad på en övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen.

Revisionen bedömer att delårsbokslutet är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommunal verksamhet. Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

Revisionen lämnar två väsentliga noteringar till nämnden

- Differens på 2,8 miljoner kronor mellan faktiska fakturerade kostnader och regionstyrelsens budgeterade kostnader.  
Orättad i delårsbokslutet.
- Obetalda kundfakturer från motsvarande 52,2 miljoner kronor som förfallit och som bör bokas som osäker kundfordring.  
Orättad i delårsbokslutet.

## Granskning av årsbokslutet

Granskningen av nämndens bokslut för verksamhetsåret 2023 omfattar resultaträkningar och balansräkningar.

Revisionen bedömer att nämndens årsbokslut är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed. Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

## Uppföljning av rekommendationer

När revisionens granskningar resulterar i rekommendationer följer vi i regel upp dessa nästkommande år.

Operativa hälso- och sjukvårdsnämnden inrättades den 1 januari 2023, och det finns inga tidigare rekommendationer att följa upp.

## Det kommunala ansvarssystemet

Det finns tre grundfunktioner i det kommunala ansvarssystemet – beslutande (fullmäktige), beredande och verkställande (styrelse, nämnder, bolag och beredningar) och granskande (revisionen).

Fullmäktige fattar principiella och övergripande beslut. Fullmäktiges mål, riktlinjer och ekonomi utgör grunden för verksamheten i styrelse och nämnder. Fullmäktige är också uppdragsgivare för revisorerna och beslutar om revisionens organisation och resurser.

Styrelse, nämnder och beredningar förvaltar och genomför verksamheten enligt regionfullmäktiges uppdrag samt lagar och andra föreskrifter. Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen och ha uppsikt över den verksamhet som bedrivs av övriga nämnder. Styrelsen ska också ha uppsikt över bolag och kommunalförbund.

Fullmäktige utser förtroendevalda revisorer för att granska de beredande och verkställande organen. Revisorerna granskar, med stöd av sakkunniga, verksamheten och prövar ansvarstagandet samt lämnar ett uttalande om det till fullmäktige i en så kallad revisionsberättelse.

En viktig del i den lokala demokratin är möjligheten till insyn och kontroll och att kunna utkräva ansvar. När ansvarsfulla samhällsuppdrag utförs är det viktigt att kunna följa upp och försäkra sig om att verksamheten utförs på ett önskat och säkert sätt och att kunna ställa någon till ansvar om det finns brister. Granskning och ansvarsprövning är därför väsentliga delar i den demokratiska kontrollen. De bidrar till att skapa legitimitet och förtroende hos medborgarna, men också till styrning och säkerhet i verksamheterna.

Det är de förtroendevalda som fullmäktige har utsett i styrelser, nämnder och beredningar som har det ansvar som nämns ovan och som då även är de som prövas. Det främsta underlaget till fullmäktiges ansvarsprövning är revisorernas granskning och bedömning.

## Om revisionen

Enkelt uttryckt kan man säga att revisionens uppdrag är att granska och pröva om regionens nämnder, styrelser och bolag gör det som förväntas av dem utifrån lagar, uppdrag, mål och andra riktlinjer.

Regionfullmäktige utser elva förtroendevalda revisorer (politiker). Bland de valda revisorerna utser fullmäktige även lekmanarevisorer, vilka har ett självständigt uppdrag att granska de bolag som helt eller till viss del ägs av regionen.

Genom att utse förtroendevalda revisorer som arbetar oberoende på uppdrag av regionfullmäktige, markeras en demokratisk vilja att tillförsäkra fullmäktige – och därigenom även medborgarna – insyn i och kontroll över det som sker i regionens verksamheter. I regionens bolag har lekmanarevisorerna motsvarande uppdrag.

Uppdraget regleras bland annat av kommunallagen och aktiebolagslagen, men även av det som kallas för god revisionsred i kommunal verksamhet. God revisionsred formas och utvecklas löpande i revisorernas arbete och det är Sveriges Kommuner och Regioner som fastställer seden. Utöver lagar och god revisionsred har regionfullmäktige även beslutat om ett reglemente som styr revisionens arbete.

Revision förutsätter oberoende och oberoendet är centralt för revisionens trovärdighet och legitimitet. Oberoende innebär att stå fri gentemot den som granskas och att självständigt och objektivt – alltså sakligt och opartiskt – granska och pröva. Oberoendet skyddas av ett antal formella regler.

Revisorerna ska biträddas av sakkunniga som de själva väljer och anlitar. Sakkunniga är i regel yrkesrevisorer, men det kan även vara andra specialister (exempelvis jurister). Att det ska vara så framgår av kommunallagen, aktiebolagslagen och god revisionsred i kommunal verksamhet.

Mer information om kommunal revision hittar du på Sveriges Kommuner och Regioners hemsida: [www.skr.se](http://www.skr.se).

## Regionen i korthet

Västra Götalandsregionen ansvarar för hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, kultur och regional utveckling i Västra Götaland.

Regionens verksamheter styrs av politiska beslut. Det är regionfullmäktige som beslutar om övergripande mål och prioriteringar. Regionfullmäktige har 149 ledamöter.

Den politiska organisationen omfattar regionfullmäktige samt alla nämnder, styrelser, kommittéer, utskott och beredningar. Det är regionfullmäktige som utser ledamöterna i nämnder och styrelser och ger dem de uppdrag som behövs för att verksamheterna ska fungera. I Västra Götalandsregionen finns cirka 1100 politiska uppdrag. Politikerna kommer från hela Västra Götaland och de flesta sköter sina politiska uppdrag på fritiden.

Det är politikernas uppgift att besluta om verksamheternas inriktning, ekonomi, mål och prioriteringar. Sedan är det tjänstepersonernas uppgift att driva och utveckla verksamheterna utifrån de politiska besluten.

Västra Götalandsregionens verksamheter leds av en regiondirektör. Regiondirektörens uppdrag är att genomföra de politiska besluten tillsammans med regionens drygt 56 000 anställda.

Verksamheterna är organiserade i förvaltningar och bolag som alla har en politisk styrelse. Exempel på förvaltningar är regionens sjukhus, Närhälsan och Folk tandvården. Exempel på bolag är GöteborgsOperan och Västtrafik.

Inom förvaltningarna och bolagen utförs olika typer av verksamheter. Den operativa verksamheten leds av en förvaltningschef eller vd, som arbetar utifrån de politiska beslut som fattats i respektive nämnd, styrelse eller bolag. Verksamhetens ledning har också ansvar för att ta fram underlag till sin nämnd eller styrelse.

Västra Götalandsregionens vision – Det goda livet – är regionens övergripande uppdrag. Den har tagits fram i samarbete mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland samt med medverkan från en lång rad parter i övrigt – näringslivets och arbetsmarknadens organisationer, universitet och högskolor, statliga organ med flera.

Diarienummer: REV 2023-00064

### **Revisionsberättelse 2023 för patientnämnd Göteborg**

Vi, revisorer utsedda av regionfullmäktige i Västra Götalandsregionen, har granskat nämndens verksamhet under 2023.

Nämnden ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Den ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till regionfullmäktige.

Vårt ansvar är att granska verksamheten, den interna kontrollen och räkenskaperna samt att pröva om verksamheten bedrivs enligt regionfullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och regionens reglemente för revisionen. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för vår bedömning och ansvarsprövning.

Vi bedömer att verksamheten har bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Vi har vid granskningen av nämndens redovisning funnit att den uppfyller kraven enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Vi tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas för nämnden och dess enskilda ledamöter.

Årets granskning redovisas i den revisionsrapport som bifogas.

Vänersborg den 20 mars 2024

Krister Stensson

Vivi-Ann Nilsson

Sven Liljegren

Björn Brogren

Carina Gustavsson

Per Waborg

Marie Engström Rosengren

Anne-Lie Sundling

Elving Andersson

Gun Alexandersson Malm

Bo-Lennart Bäcklund



Revisionsrapport  
2024-03-20

# **Patientnämnd Göteborg**

## **– granskning av verksamhetsåret 2023**

Datum: 2024-03-20

Revisionsrapport: Patientnämnd Göteborg – granskning av verksamhetsåret 2023

Diarienummer: REV 2023-00064

Granskningarna har genomförts av yrkesrevisorer på revisionsenheten i Västra Götalandsregionen och revisionsbyrån PwC.

[www.vgregion.se/revision](http://www.vgregion.se/revision)

# Innehåll

Läsanvisning.....	3
Sammanfattande bedömning.....	4
Granskning av nämndens uppdrag .....	4
Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin.....	7
Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll .....	8
Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner .....	8
Granskning av delårsbokslutet.....	9
Granskning av årsbokslutet.....	9
Det kommunala ansvarssystemet.....	10
Om revisionen .....	11
Regionen i korthet .....	12

## Läsanvisning

I den här revisionsrapporten redovisar vi den granskning som revisionen har genomfört under 2023 avseende patientnämnd Göteborg.

Vi som har genomfört granskningen och skrivit rapporten är sakkunniga biträden (tjänstepersoner) till de förtroendevalda revisorerna (politiker). Vi är yrkesrevisorer och medlemmar i branschorganisationen Skyrev, ett nationellt forum för yrkesrevision.

Rapporten riktar sig i första hand till ledamöter i de nämnder och styrelser som vi har granskat samt tjänstepersoner i berörda förvaltningar, men även till regionfullmäktige, övriga tjänstepersoner i regionen, regionens invånare, media med flera.

Rapporten är indelad i tre delar. Vi hoppas att den ska ge dig som läsare en god bild av hur vi anser att nämnden har genomfört och tagit ansvar för sitt uppdrag under 2023.

\*

*I den första delen* av rapporten hittar du vår sammanfattande bedömning. Där får du snabbt en bild av hur patientnämnd Göteborg har skött sitt uppdrag under året som gått.

Sedan kommer vi till *den andra delen*: resultatet. Där går vi igenom de viktigaste iakttagelserna och bedömningarna i de granskningar vi genomfört.

*I den sista delen* av rapporten hittar du information om det kommunala ansvarssystemet, revisionens uppdrag och Västra Götalandsregionen.

## Sammanfattande bedömning

Revisionens uppdrag är att granska och pröva om patientnämnd Göteborg skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen är tillräcklig.

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att

- verksamhetens resultat lever upp till regionfullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och andra föreskrifter som gäller för verksamheten
- verksamheten klarar att genomföra sitt uppdrag med de resurser som finns
- nämnden har en styrning och uppföljning mot de mål och beslut som finns.

Att den interna kontrollen är tillräcklig innebär att

- det finns systematiskt ordnade kontroller i organisationen, systemen, processerna och rutinerna, som på en rimlig nivå säkerställer att verksamheten lever upp till målen och är kostnadseffektiv
- informationen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig – både om verksamheten och den ekonomiska rapporteringen
- de regler och riktlinjer som finns för verksamheten följs.

Revisionen bedömer att patientnämnd Göteborg har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer även att den interna kontrollen har varit tillräcklig inom de områden som vi har granskat.

## Granskning av nämndens uppdrag

Revisionen granskar varje år om patientnämnd Göteborg har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt. Med ändamålsenligt sätt menas om nämnden har

- genomfört uppdraget utifrån det reglemente som gäller för nämnden samt de lagar som styr nämndens uppdrag
- styrt verksamheten utifrån regionfullmäktiges prioriterade mål
- agerat vid bristande måloppfyllelse
- sett till att processer av olika slag finns för planering, genomförande, organisering, uppföljning och förbättring.

## Resultat

Revisionen bedömer att patientnämnd Göteborg har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt. Nedan redogör vi för de viktigaste iakttagelserna och bedömningarna.

### Nämndens uppdrag

Patientnämnd Göteborg ska stödja och hjälpa enskilda patienter som framfört synpunkter och klagomål på hälso- och sjukvården. Utifrån de synpunkter och klagomål som framförts ska nämnden sammanställa och återföra kunskap till berörda nämnder och styrelser.

Patientnämnd Göteborg ska inom det geografiska område som regionfullmäktige bestämmer<sup>1</sup> fullgöra vad som enligt lagen (2017:372) om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården åligger en patientnämnd i en region. Nämndens ansvar omfattar även sådan patientnämndsverksamhet som Västra Götalandsregionen tillhandahåller kommunerna i Västra Götaland via avtal.

Enligt lag (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård ska stödperson utses till den som dömts till och som begärt det. Stödpersonen utses av patientnämnd.

### *Dialoger med andra nämnder och styrelser*

Enligt det reglemente regionfullmäktige fastställt ska patientnämnd Göteborg sammanställa och återföra kunskap utifrån synpunkter och klagomål som framförs på hälso- och sjukvården *till berörda nämnder och styrelser*. I den tidigare politiska organisationen skedde den återföringen i första hand till de utförarstyrelser som bedrev verksamhet samt den hälso- och sjukvårdsnämnd som beställde vård i aktuell delregion.

Strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden, operativa hälso- och sjukvårdsnämnden och samtliga utförarstyrelser inom hälso- och sjukvårdsområdet ska enligt sina reglementen 'beakta patientnämndernas systematiska återkoppling av synpunkter på verksamheten', medan de delregionala nämnderna 'ska ha dialog med patientnämnderna i sitt geografiska område'.

I samband med revisionens granskning av övriga nämnder och styrelser inom hälso- och sjukvårdsområdet liksom den fördjupade granskningen av ny politisk organisation, har det framkommit att tolkningarna av 'berörda nämnder och styrelser' gått isär. När denna rapport sammanställs pågår arbetet med reviderade reglementen för samtliga nämnder och styrelser. Under 2024 avser revisionen att följa upp att frågan om vilka nämnder och

---

<sup>1</sup> För patientnämnd Göteborg omfattar detta område Göteborgs Stad.

styrelser som ska föra dialog med patientnämnderna tydliggörs samt att patientnämnderna vid behov anpassar sin planering och verksamhet därefter.

### **Otydligheter kring regionfullmäktiges mål**

I detaljbudget för 2023, fastställd i september 2022, valde patientnämnd Göteborg ett av regionfullmäktiges tre prioriterade mål som rör hälso- och sjukvård:

- Invånarnas tillgång till den vård de behöver ska öka (inklusive de tre underliggande fokusområdena)

Nämnden valde även medarbetarmålet:

- Skapa attraktiva arbetsplatser och förbättra möjligheterna till karriär- och kompetensutveckling (med två av tre fokusområden)

Enligt regionstyrelsens instruktioner ska måluppfyllelse och prognos för helåret rapporteras avseende valda fokusområden i delårsrapport per april och avseende valda mål i delårsrapport per augusti. I delårsrapport per april hänvisade patientnämnd Göteborg till kommande årsredovisning, och i delårsrapport per augusti rapporterades status för ett av fokusområdena men utan helårsprognos. Enligt patientnämndernas kansli beror detta på att man under året inte haft tillräcklig information för att kunna avge relevanta prognoser avseende mål och fokusområden.

I årsredovisningen har nämnden inte redovisat utfall för det prioriterade verksamhetsmålet, medan de underliggande fokusområdena har rapporterats som uppnådda. Nämnden har i praktiken rapporterat statistik och exempel på de klagomål som inkommit, och revisionen har svårt att se någon tydlig koppling till fullmäktiges mål/fokusområden samt hur bedömningen uppnått/grönt motiverats.

#### *Prioriterade mål 2024*

Från och med budget och plan 2024–2026 fördelar regionstyrelsen prioriterade mål och fokusområden som respektive nämnd och styrelse ska tillämpa och bryta ner för att planera sin verksamhet. I Riktlinjer för detaljbudgetarbetet 2024–2026 konstateras att uppdraget för bland andra patientnämnderna skiljer sig åt jämfört med övriga nämnder och styrelser, varför ingen fördelning av mål och fokusområden görs till dessa nämnder.

#### *Bedömning, nämndens arbete med regionfullmäktiges mål*

Revisionen konstaterar att patientnämnd Göteborg under 2023 inte har rapporterat sitt arbete med regionfullmäktiges mål på det sätt som regionstyrelsen fastställt. Nämnden har inte rapporterat status och prognos enligt gällande instruktioner, och det är svårt att förstå kopplingen mellan redovisad statistik och bedömd måluppfyllelse.

Vi gör samtidigt bedömningen att fullmäktiges mål varit formulerade på ett sätt som gjort det svårt för nämnden att bryta ner dem till sin specifika verksamhet, vilket bekräftas i regionstyrelsens riktlinjer för arbetet från 2024 och framåt. Eftersom patientnämnderna från och med 2024 inte förväntas arbeta med regionfullmäktiges mål på samma sätt som övriga nämnder och styrelser, lämnar revisionen inga rekommendationer kring detta.

## Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin

Revisionen granskar varje år om patientnämnd Göteborg haft en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi. Med det menas om nämnden har

- styrt verksamheten så att den bedrivs inom de ekonomiska ramarna
- en ekonomi i balans
- en heltäckande och kontinuerlig ekonomisk uppföljning
- vidtagit åtgärder om de ekonomiska målen inte uppnås
- ett eget kapital som motsvarar nivån som framgår av regionens regelverk.

## Resultat

Vi bedömer att patientnämnd Göteborg, tillsammans med övriga patientnämnder, haft en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av nämndernas gemensamma ekonomi.

De fem patientnämnderna tilldelas ett gemensamt regionbidrag i regionfullmäktiges budget, och rapporterar därför gemensamt. Nämnderna redovisade i delårsrapport per april ett positivt resultat på 348 000 kronor och en prognos för helåret på 3 miljoner kronor. Per augusti redovisades ett positivt resultat på 1,6 miljoner kronor och en helårsprognos på 1,5 miljoner kronor.

För helåret 2023 redovisade patientnämnderna ett positivt resultat på 1,1 miljoner kronor. Kostnaderna för stödpersoner översteg budget med 373 000 kronor (10 procent fler förordnanden än föregående år), medan kostnadsposten förtroendevalda uppvisade motsvarande överskott. Den dryga miljonen i överskott kan hänföras till posten Utredning, där det funnits en marginal i budgeten om verksamheten hade krävt det.

## Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll

Revisionen granskar varje år om styrningen, uppföljningen och den interna kontrollen varit tillräcklig. Granskningen omfattar om

- det finns ett systematiskt arbete med styrning och intern kontroll
- det finns en riskhantering och kontroller inom väsentliga områden
- arbetet med den interna kontrollen är en integrerad del av organisationen, systemen och det löpande arbetet
- det finns en uppföljning av styrningen och den interna kontrollen.

### Resultat

Vi bedömer att patientnämnd Göteborg, tillsammans med övriga patientnämnder, haft en tillräcklig styrning, uppföljning och intern kontroll.

## Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner

Granskningen av intern kontroll i nämndens redovisningsrutiner omfattar

- bokslutsprocessen
- inköpsprocessen
- löneprocessen.

Revisionen bedömer att den interna kontrollen varit tillräcklig inom de granskade områdena.

Revisionen rekommenderar patientnämnd Göteborg att

- se över möjligheten att införa dualitetsprincip i ekonomisystemet vid upprättande av manuella bokningar.  
*Kommentar från förvaltningen:* Från och med den 1 januari 2024 kommer dubbel attest att krävas för manuella bokningar i ekonomisystemet.
- tillämpa beloppsgränser vid beslutsattest utifrån gällande riktlinje.  
*Kommentar från förvaltningen:* Beloppsgränser kommer att införas vid beslutsattest.

I slutet av 2023 skickade vi en lägesrapport till förvaltningen med resultatet av granskningen. Lägesrapporten innehöll revisionens iakttagelser tillsammans med förvaltningens kommentarer.

## **Granskning av delårsbokslutet**

Revisionen granskar delårsbokslutet översiktligt, vilket innebär att granskningen är inriktad på en övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen.

Revisionen bedömer att det gemensamma delårsbokslutet för de fem patientnämnderna är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommunal verksamhet. Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

## **Granskning av årsbokslutet**

Granskningen av de fem patientnämndernas gemensamma bokslut för verksamhetsåret 2023 omfattar resultaträkningar och balansräkningar.

Revisionen bedömer att årsbokslutet är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed. Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

## Det kommunala ansvarssystemet

Det finns tre grundfunktioner i det kommunala ansvarssystemet – beslutande (fullmäktige), beredande och verkställande (styrelse, nämnder, bolag och beredningar) och granskande (revisionen).

Fullmäktige fattar principiella och övergripande beslut. Fullmäktiges mål, riktlinjer och ekonomi utgör grunden för verksamheten i styrelse och nämnder. Fullmäktige är också uppdragsgivare för revisorerna och beslutar om revisionens organisation och resurser.

Styrelse, nämnder och beredningar förvaltar och genomför verksamheten enligt regionfullmäktiges uppdrag samt lagar och andra föreskrifter. Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen och ha uppsikt över den verksamhet som bedrivs av övriga nämnder. Styrelsen ska också ha uppsikt över bolag och kommunalförbund.

Fullmäktige utser förtroendevalda revisorer för att granska de beredande och verkställande organen. Revisorerna granskar, med stöd av sakkunniga, verksamheten och prövar ansvarstagandet samt lämnar ett uttalande om det till fullmäktige i en så kallad revisionsberättelse.

En viktig del i den lokala demokratin är möjligheten till insyn och kontroll och att kunna utkräva ansvar. När ansvarsfulla samhällsuppdrag utförs är det viktigt att kunna följa upp och försäkra sig om att verksamheten utförs på ett önskat och säkert sätt och att kunna ställa någon till ansvar om det finns brister. Granskning och ansvarsprövning är därför väsentliga delar i den demokratiska kontrollen. De bidrar till att skapa legitimitet och förtroende hos medborgarna, men också till styrning och säkerhet i verksamheterna.

Det är de förtroendevalda som fullmäktige har utsett i styrelser, nämnder och beredningar som har det ansvar som nämns ovan och som då även är de som prövas. Det främsta underlaget till fullmäktiges ansvarsprövning är revisorernas granskning och bedömning.

## Om revisionen

Enkelt uttryckt kan man säga att revisionens uppdrag är att granska och pröva om regionens nämnder, styrelser och bolag gör det som förväntas av dem utifrån lagar, uppdrag, mål och andra riktlinjer.

Regionfullmäktige utser elva förtroendevalda revisorer (politiker). Bland de valda revisorerna utser fullmäktige även lekmannarevisorer, vilka har ett självständigt uppdrag att granska de bolag som helt eller till viss del ägs av regionen.

Genom att utse förtroendevalda revisorer som arbetar oberoende på uppdrag av regionfullmäktige, markeras en demokratisk vilja att tillförsäkra fullmäktige – och därigenom även medborgarna – insyn i och kontroll över det som sker i regionens verksamheter. I regionens bolag har lekmannarevisorerna motsvarande uppdrag.

Uppdraget regleras bland annat av kommunallagen och aktiebolagslagen, men även av det som kallas för god revisions sed i kommunal verksamhet. God revisions sed formas och utvecklas löpande i revisorernas arbete och det är Sveriges Kommuner och Regioner som fastställer seden. Utöver lagar och god revisions sed har regionfullmäktige även beslutat om ett reglemente som styr revisionens arbete.

Revision förutsätter oberoende och oberoendet är centralt för revisionens trovärdighet och legitimitet. Oberoende innebär att stå fri gentemot den som granskas och att självständigt och objektivt – alltså sakligt och opartiskt – granska och pröva. Oberoendet skyddas av ett antal formella regler.

Revisorerna ska biträdas av sakkunniga som de själva väljer och anlitar. Sakkunniga är i regel yrkesrevisorer, men det kan även vara andra specialister (exempelvis jurister). Att det ska vara så framgår av kommunallagen, aktiebolagslagen och god revisions sed i kommunal verksamhet.

Mer information om kommunal revision hittar du på Sveriges Kommuner och Regioners hemsida: [www.skr.se](http://www.skr.se).

## Regionen i korthet

Västra Götalandsregionen ansvarar för hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, kultur och regional utveckling i Västra Götaland.

Regionens verksamheter styrs av politiska beslut. Det är regionfullmäktige som beslutar om övergripande mål och prioriteringar. Regionfullmäktige har 149 ledamöter.

Den politiska organisationen omfattar regionfullmäktige samt alla nämnder, styrelser, kommittéer, utskott och beredningar. Det är regionfullmäktige som utser ledamöterna i nämnder och styrelser och ger dem de uppdrag som behövs för att verksamheterna ska fungera. I Västra Götalandsregionen finns cirka 1100 politiska uppdrag. Politikerna kommer från hela Västra Götaland och de flesta sköter sina politiska uppdrag på fritiden.

Det är politikernas uppgift att besluta om verksamheternas inriktning, ekonomi, mål och prioriteringar. Sedan är det tjänstepersonernas uppgift att driva och utveckla verksamheterna utifrån de politiska besluten.

Västra Götalandsregionens verksamheter leds av en regiondirektör. Regiondirektörens uppdrag är att genomföra de politiska besluten tillsammans med regionens drygt 56 000 anställda.

Verksamheterna är organiserade i förvaltningar och bolag som alla har en politisk styrelse. Exempel på förvaltningar är regionens sjukhus, Närhälsan och Folk tandvården. Exempel på bolag är GöteborgsOperan och Västtrafik.

Inom förvaltningarna och bolagen utförs olika typer av verksamheter. Den operativa verksamheten leds av en förvaltningschef eller vd, som arbetar utifrån de politiska beslut som fattats i respektive nämnd, styrelse eller bolag. Verksamhetens ledning har också ansvar för att ta fram underlag till sin nämnd eller styrelse.

Västra Götalandsregionens vision – Det goda livet – är regionens övergripande uppdrag. Den har tagits fram i samarbete mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland samt med medverkan från en lång rad parter i övrigt – näringslivets och arbetsmarknadens organisationer, universitet och högskolor, statliga organ med flera.

Diarienummer: REV 2023-00090

### **Revisionsberättelse 2023 för patientnämnd norra**

Vi, revisorer utsedda av regionfullmäktige i Västra Götalandsregionen, har granskat nämndens verksamhet under 2023.

Nämnden ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Den ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till regionfullmäktige.

Vårt ansvar är att granska verksamheten, den interna kontrollen och räkenskaperna samt att pröva om verksamheten bedrivs enligt regionfullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och regionens reglemente för revisionen. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för vår bedömning och ansvarsprövning.

Vi bedömer att verksamheten har bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Vi har vid granskningen av nämndens redovisning funnit att den uppfyller kraven enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Vi tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas för nämnden och dess enskilda ledamöter.

Årets granskning redovisas i den revisionsrapport som bifogas.

Vänersborg den 20 mars 2024

Krister Stensson

Vivi-Ann Nilsson

Sven Liljegren

Björn Brogren

Carina Gustavsson

Per Waborg

Marie Engström Rosengren

Anne-Lie Sundling

Elving Andersson

Gun Alexandersson Malm

Bo-Lennart Bäcklund



Revisionsrapport  
2024-03-20

# **Patientnämnd norra**

## **– granskning av verksamhetsåret 2023**

Datum: 2024-03-20

Revisionsrapport: Patientnämnd norra – granskning av verksamhetsåret 2023  
Diarienummer: REV 2023-00090

Granskningarna har genomförts av yrkesrevisorer på revisionsenheten i Västra  
Götalandsregionen och revisionsbyrån PwC.

[www.vgregion.se/revision](http://www.vgregion.se/revision)

# Innehåll

Läsanvisning.....	3
Sammanfattande bedömning.....	4
Granskning av nämndens uppdrag .....	4
Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin.....	7
Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll .....	8
Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner .....	8
Granskning av delårsbokslutet.....	9
Granskning av årsbokslutet.....	9
Det kommunala ansvarssystemet.....	10
Om revisionen .....	11
Regionen i korthet .....	12

## Läsanvisning

I den här revisionsrapporten redovisar vi den granskning som revisionen har genomfört under 2023 avseende patientnämnd norra.

Vi som har genomfört granskningen och skrivit rapporten är sakkunniga biträden (tjänstepersoner) till de förtroendevalda revisorerna (politiker). Vi är yrkesrevisorer och medlemmar i branschorganisationen Skyrev, ett nationellt forum för yrkesrevision.

Rapporten riktar sig i första hand till ledamöter i de nämnder och styrelser som vi har granskat samt tjänstepersoner i berörda förvaltningar, men även till regionfullmäktige, övriga tjänstepersoner i regionen, regionens invånare, media med flera.

Rapporten är indelad i tre delar. Vi hoppas att den ska ge dig som läsare en god bild av hur vi anser att nämnden har genomfört och tagit ansvar för sitt uppdrag under 2023.

\*

*I den första delen* av rapporten hittar du vår sammanfattande bedömning. Där får du snabbt en bild av hur patientnämnd norra har skött sitt uppdrag under året som gått.

Sedan kommer vi till *den andra delen*: resultatet. Där går vi igenom de viktigaste iakttagelserna och bedömningarna i de granskningar vi genomfört.

*I den sista delen* av rapporten hittar du information om det kommunala ansvarssystemet, revisionens uppdrag och Västra Götalandsregionen.

## Sammanfattande bedömning

Revisionens uppdrag är att granska och pröva om patientnämnd norra skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen varit tillräcklig.

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att

- verksamhetens resultat lever upp till regionfullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och andra föreskrifter som gäller för verksamheten
- verksamheten klarar att genomföra sitt uppdrag med de resurser som finns
- nämnden har en styrning och uppföljning mot de mål och beslut som finns.

Att den interna kontrollen är tillräcklig innebär att

- det finns systematiskt ordnade kontroller i organisationen, systemen, processerna och rutinerna, som på en rimlig nivå säkerställer att verksamheten lever upp till målen och är kostnadseffektiv
- informationen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig – både om verksamheten och den ekonomiska rapporteringen
- de regler och riktlinjer som finns för verksamheten följs.

Revisionen bedömer att patientnämnd norra har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer även att den interna kontrollen har varit tillräcklig inom de områden som vi har granskat.

## Granskning av nämndens uppdrag

Revisionen granskar varje år om patientnämnd norra har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt. Med ändamålsenligt sätt menas om nämnden har

- genomfört uppdraget utifrån det reglemente som gäller för nämnden samt de lagar som styr nämndens uppdrag
- styrt verksamheten utifrån regionfullmäktiges prioriterade mål
- agerat vid bristande måluppfyllelse
- sett till att processer av olika slag finns för planering, genomförande, organisering, uppföljning och förbättring.

## Resultat

Revisionen bedömer att patientnämnd norra har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt. Nedan redogör vi för de viktigaste iakttagelserna och bedömningarna.

### Nämndens uppdrag

Patientnämnd norra ska stödja och hjälpa enskilda patienter som framfört synpunkter och klagomål på hälso- och sjukvården. Utifrån de synpunkter och klagomål som framförts ska nämnden sammanställa och återföra kunskap till berörda nämnder och styrelser.

Patientnämnd norra ska inom det geografiska område som regionfullmäktige bestämmer<sup>1</sup> fullgöra vad som enligt lagen (2017:372) om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården åligger en patientnämnd i en region. Nämndens ansvar omfattar även sådan patientnämndsverksamhet som Västra Götalandsregionen tillhandahåller kommunerna i Västra Götaland via avtal.

Enligt lag (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård ska stödperson utses till den som dömts till och som begärt det. Stödpersonen utses av patientnämnd.

Patientnämnd norra är dessutom anställningsmyndighet för personalen vid patientnämndernas kansli, med undantag för förvaltningschefen. Nämnden tillhandahåller tjänstepersonstöd till samtliga patientnämnder.

### *Dialoger med andra nämnder och styrelser*

Enligt det reglemente regionfullmäktige fastställt ska patientnämnd norra sammanställa och återföra kunskap utifrån synpunkter och klagomål som framförs på hälso- och sjukvården *till berörda nämnder och styrelser*. I den tidigare politiska organisationen skedde den återföringen i första hand till de utförarstyrelser som bedrev verksamhet samt den hälso- och sjukvårdsnämnd som beställde vård i aktuell delregion.

Strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden, operativa hälso- och sjukvårdsnämnden och samtliga utförarstyrelser inom hälso- och sjukvårdsområdet ska enligt sina reglementen 'beakta patientnämndernas systematiska återkoppling av synpunkter på verksamheten', medan de delregionala nämnderna 'ska ha dialog med patientnämnderna i sitt geografiska område'.

I samband med revisionens granskning av övriga nämnder och styrelser inom hälso- och sjukvårdsområdet liksom den fördjupade granskningen av ny politisk organisation, har det framkommit att tolkningarna av 'berörda

---

<sup>1</sup> För patientnämnd norra omfattar detta område Orust, Lysekil, Munkedal, Sotenäs, Tanum, Strömstad, Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda, Mellerud, Åmål, Trollhättan, Uddevalla, Vänersborg.

nämnder och styrelser' gått isär. När denna rapport sammanställs pågår arbetet med reviderade reglementen för samtliga nämnder och styrelser. Under 2024 avser revisionen att följa upp att frågan om vilka nämnder och styrelser som ska föra dialog med patientnämnderna tydliggörs samt att patientnämnderna vid behov anpassar sin planering och verksamhet därefter.

### **Otydligheter kring regionfullmäktiges mål**

I detaljbudget för 2023, fastställd i september 2022, valde patientnämnd norra ett av regionfullmäktiges tre prioriterade mål som rör hälso- och sjukvård:

- Invånarnas tillgång till den vård de behöver ska öka (inklusive de tre underliggande fokusområdena)

Nämnden valde även medarbetarmålet:

- Skapa attraktiva arbetsplatser och förbättra möjligheterna till karriär- och kompetensutveckling (med två av tre fokusområden)

Enligt regionstyrelsens instruktioner ska måluppfyllelse och prognos för helåret rapporteras avseende valda fokusområden i delårsrapport per april och avseende valda mål i delårsrapport per augusti. I delårsrapport per april hänvisade patientnämnd norra till kommande årsredovisning, och i delårsrapport per augusti rapporterades status för ett av fokusområdena men utan helårsprognos. Enligt patientnämndernas kansli beror detta på att man under året inte haft tillräcklig information för att kunna avge relevanta prognoser avseende mål och fokusområden.

I årsredovisningen har nämnden inte redovisat utfall för det prioriterade verksamhetsmålet, medan de underliggande fokusområdena har rapporterats som uppnådda. Nämnden har i praktiken rapporterat statistik och exempel på de klagomål som inkommit, och revisionen har svårt att se någon tydlig koppling till fullmäktiges mål/fokusområden samt hur bedömningen uppnått/grönt motiverats.

#### *Prioriterade mål 2024*

Från och med budget och plan 2024–2026 fördelar regionstyrelsen prioriterade mål och fokusområden som respektive nämnd och styrelse ska tillämpa och bryta ner för att planera sin verksamhet. I Riktlinjer för detaljbudgetarbetet 2024–2026 konstateras att uppdraget för bland andra patientnämnderna skiljer sig åt jämfört med övriga nämnder och styrelser, varför ingen fördelning av mål och fokusområden görs till dessa nämnder.

#### *Bedömning, nämndens arbete med regionfullmäktiges mål*

Revisionen konstaterar att patientnämnd norra under 2023 inte har rapporterat sitt arbete med regionfullmäktiges mål på det sätt som region-

styrelsen fastställt. Nämnden har inte rapporterat status och prognos enligt gällande instruktioner, och det är svårt att förstå kopplingen mellan redovisad statistik och bedömd måluppfyllelse.

Vi gör samtidigt bedömningen att fullmäktiges mål varit formulerade på ett sätt som gjort det svårt för nämnden att bryta ner dem till sin specifika verksamhet, vilket bekräftas i regionstyrelsens riktlinjer för arbetet från 2024 och framåt. Eftersom patientnämnderna från och med 2024 inte förväntas arbeta med regionfullmäktiges mål på samma sätt som övriga nämnder och styrelser, lämnar revisionen inga rekommendationer kring detta.

## Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin

Revisionen granskar varje år om patientnämnd norra haft en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi. Med det menas om nämnden har

- styrt verksamheten så att den bedrivs inom de ekonomiska ramarna
- en ekonomi i balans
- en heltäckande och kontinuerlig ekonomisk uppföljning
- vidtagit åtgärder om de ekonomiska målen inte uppnås
- ett eget kapital som motsvarar nivån som framgår av regionens regelverk.

## Resultat

Vi bedömer att patientnämnd norra, tillsammans med övriga patientnämnder, haft en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av nämndernas gemensamma ekonomi.

De fem patientnämnderna tilldelas ett gemensamt regionbidrag i regionfullmäktiges budget, och rapporterar därför gemensamt. Nämnderna redovisade i delårsrapport per april ett positivt resultat på 348 000 kronor och en prognos för helåret på 3 miljoner kronor. Per augusti redovisades ett positivt resultat på 1,6 miljoner kronor och en helårsprognos på 1,5 miljoner kronor.

För helåret 2023 redovisade patientnämnderna ett positivt resultat på 1,1 miljoner kronor. Kostnaderna för stödpersoner översteg budget med 373 000 kronor (10 procent fler förordnanden än föregående år), medan kostnadsposten förtroendevalda uppvisade motsvarande överskott. Den dryga miljonen i överskott kan hänföras till posten Utredning, där det funnits en marginal i budgeten om verksamheten hade krävt det.

## Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll

Revisionen granskar varje år om styrningen, uppföljningen och den interna kontrollen varit tillräcklig. Granskningen omfattar om

- det finns ett systematiskt arbete med styrning och intern kontroll
- det finns en riskhantering och kontroller inom väsentliga områden
- arbetet med den interna kontrollen är en integrerad del av organisationen, systemen och det löpande arbetet
- det finns en uppföljning av styrningen och den interna kontrollen.

### Resultat

Vi bedömer att patientnämnd norra, tillsammans med övriga patientnämnder, haft en tillräcklig styrning, uppföljning och intern kontroll.

## Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner

Granskningen av intern kontroll i nämndens redovisningsrutiner omfattar

- bokslutsprocessen
- inköpsprocessen
- löneprocessen.

Revisionen bedömer att den interna kontrollen varit tillräcklig inom de granskade områdena.

Revisionen rekommenderar patientnämnd norra att

- se över möjligheten att införa dualitetsprincip i ekonomisystemet vid upprättande av manuella bokningar.  
*Kommentar från förvaltningen:* Från och med den 1 januari 2024 kommer dubbel attest att krävas för manuella bokningar i ekonomisystemet.
- tillämpa beloppsgränser vid beslutsattest utifrån gällande riktlinje.  
*Kommentar från förvaltningen:* Beloppsgränser kommer att införas vid beslutsattest.

I slutet av 2023 skickade vi en lägesrapport till förvaltningen med resultatet av granskningen. Lägesrapporten innehöll revisionens iakttagelser tillsammans med förvaltningens kommentarer.

## **Granskning av delårsbokslutet**

Revisionen granskar delårsbokslutet översiktligt, vilket innebär att granskningen är inriktad på en övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen.

Revisionen bedömer att det gemensamma delårsbokslutet för de fem patientnämnderna är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommunal verksamhet. Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

## **Granskning av årsbokslutet**

Granskningen av de fem patientnämndernas gemensamma bokslut för verksamhetsåret 2023 omfattar resultaträkningar och balansräkningar.

Revisionen bedömer att årsbokslutet är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed. Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

## Det kommunala ansvarssystemet

Det finns tre grundfunktioner i det kommunala ansvarssystemet – beslutande (fullmäktige), beredande och verkställande (styrelse, nämnder, bolag och beredningar) och granskande (revisionen).

Fullmäktige fattar principiella och övergripande beslut. Fullmäktiges mål, riktlinjer och ekonomi utgör grunden för verksamheten i styrelse och nämnder. Fullmäktige är också uppdragsgivare för revisorerna och beslutar om revisionens organisation och resurser.

Styrelse, nämnder och beredningar förvaltar och genomför verksamheten enligt regionfullmäktiges uppdrag samt lagar och andra föreskrifter. Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen och ha uppsikt över den verksamhet som bedrivs av övriga nämnder. Styrelsen ska också ha uppsikt över bolag och kommunalförbund.

Fullmäktige utser förtroendevalda revisorer för att granska de beredande och verkställande organen. Revisorerna granskar, med stöd av sakkunniga, verksamheten och prövar ansvarstagandet samt lämnar ett uttalande om det till fullmäktige i en så kallad revisionsberättelse.

En viktig del i den lokala demokratin är möjligheten till insyn och kontroll och att kunna utkräva ansvar. När ansvarsfulla samhällsuppdrag utförs är det viktigt att kunna följa upp och försäkra sig om att verksamheten utförs på ett önskat och säkert sätt och att kunna ställa någon till ansvar om det finns brister. Granskning och ansvarsprövning är därför väsentliga delar i den demokratiska kontrollen. De bidrar till att skapa legitimitet och förtroende hos medborgarna, men också till styrning och säkerhet i verksamheterna.

Det är de förtroendevalda som fullmäktige har utsett i styrelser, nämnder och beredningar som har det ansvar som nämns ovan och som då även är de som prövas. Det främsta underlaget till fullmäktiges ansvarsprövning är revisorernas granskning och bedömning.

## Om revisionen

Enkelt uttryckt kan man säga att revisionens uppdrag är att granska och pröva om regionens nämnder, styrelser och bolag gör det som förväntas av dem utifrån lagar, uppdrag, mål och andra riktlinjer.

Regionfullmäktige utser elva förtroendevalda revisorer (politiker). Bland de valda revisorerna utser fullmäktige även lekmanarevisorer, vilka har ett självständigt uppdrag att granska de bolag som helt eller till viss del ägs av regionen.

Genom att utse förtroendevalda revisorer som arbetar oberoende på uppdrag av regionfullmäktige, markeras en demokratisk vilja att tillförsäkra fullmäktige – och därigenom även medborgarna – insyn i och kontroll över det som sker i regionens verksamheter. I regionens bolag har lekmanarevisorerna motsvarande uppdrag.

Uppdraget regleras bland annat av kommunallagen och aktiebolagslagen, men även av det som kallas för god revisions sed i kommunal verksamhet. God revisions sed formas och utvecklas löpande i revisorernas arbete och det är Sveriges Kommuner och Regioner som fastställer seden. Utöver lagar och god revisions sed har regionfullmäktige även beslutat om ett reglemente som styr revisionens arbete.

Revision förutsätter oberoende och oberoendet är centralt för revisionens trovärdighet och legitimitet. Oberoende innebär att stå fri gentemot den som granskas och att självständigt och objektivt – alltså sakligt och opartiskt – granska och pröva. Oberoendet skyddas av ett antal formella regler.

Revisorerna ska biträddas av sakkunniga som de själva väljer och anlitar. Sakkunniga är i regel yrkesrevisorer, men det kan även vara andra specialister (exempelvis jurister). Att det ska vara så framgår av kommunallagen, aktiebolagslagen och god revisions sed i kommunal verksamhet.

Mer information om kommunal revision hittar du på Sveriges Kommuner och Regioners hemsida: [www.skr.se](http://www.skr.se).

## Regionen i korthet

Västra Götalandsregionen ansvarar för hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, kultur och regional utveckling i Västra Götaland.

Regionens verksamheter styrs av politiska beslut. Det är regionfullmäktige som beslutar om övergripande mål och prioriteringar. Regionfullmäktige har 149 ledamöter.

Den politiska organisationen omfattar regionfullmäktige samt alla nämnder, styrelser, kommittéer, utskott och beredningar. Det är regionfullmäktige som utser ledamöterna i nämnder och styrelser och ger dem de uppdrag som behövs för att verksamheterna ska fungera. I Västra Götalandsregionen finns cirka 1100 politiska uppdrag. Politikerna kommer från hela Västra Götaland och de flesta sköter sina politiska uppdrag på fritiden.

Det är politikernas uppgift att besluta om verksamheternas inriktning, ekonomi, mål och prioriteringar. Sedan är det tjänstepersonernas uppgift att driva och utveckla verksamheterna utifrån de politiska besluten.

Västra Götalandsregionens verksamheter leds av en regiondirektör. Regiondirektörens uppdrag är att genomföra de politiska besluten tillsammans med regionens drygt 56 000 anställda.

Verksamheterna är organiserade i förvaltningar och bolag som alla har en politisk styrelse. Exempel på förvaltningar är regionens sjukhus, Närhälsan och Folk tandvården. Exempel på bolag är GöteborgsOperan och Västtrafik.

Inom förvaltningarna och bolagen utförs olika typer av verksamheter. Den operativa verksamheten leds av en förvaltningschef eller vd, som arbetar utifrån de politiska beslut som fattats i respektive nämnd, styrelse eller bolag. Verksamhetens ledning har också ansvar för att ta fram underlag till sin nämnd eller styrelse.

Västra Götalandsregionens vision – Det goda livet – är regionens övergripande uppdrag. Den har tagits fram i samarbete mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland samt med medverkan från en lång rad parter i övrigt – näringslivets och arbetsmarknadens organisationer, universitet och högskolor, statliga organ med flera.

Diarienummer: REV 2023-00091

### **Revisionsberättelse 2023 för patientnämnd södra**

Vi, revisorer utsedda av regionfullmäktige i Västra Götalandsregionen, har granskat nämndens verksamhet under 2023.

Nämnden ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Den ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till regionfullmäktige.

Vårt ansvar är att granska verksamheten, den interna kontrollen och räkenskaperna samt att pröva om verksamheten bedrivs enligt regionfullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och regionens reglemente för revisionen. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för vår bedömning och ansvarsprövning.

Vi bedömer att verksamheten har bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Vi har vid granskningen av nämndens redovisning funnit att den uppfyller kraven enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Vi tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas för nämnden och dess enskilda ledamöter.

Årets granskning redovisas i den revisionsrapport som bifogas.

Vänersborg den 20 mars 2024

Krister Stensson

Vivi-Ann Nilsson

Sven Liljegren

Björn Brogren

Carina Gustavsson

Per Waborg

Marie Engström Rosengren

Anne-Lie Sundling

Elving Andersson

Gun Alexandersson Malm

Bo-Lennart Bäcklund



Revisionsrapport  
2024-03-20

# **Patientnämnd södra**

## **– granskning av verksamhetsåret 2023**

Datum: 2024-03-20

Revisionsrapport: Patientnämnd södra – granskning av verksamhetsåret 2023  
Diarienummer: REV 2023-00091

Granskningarna har genomförts av yrkesrevisorer på revisionsenheten i Västra  
Götalandsregionen och revisionsbyrån PwC.

[www.vgregion.se/revision](http://www.vgregion.se/revision)

# Innehåll

Läsanvisning.....	3
Sammanfattande bedömning.....	4
Granskning av nämndens uppdrag .....	4
Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin.....	7
Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll .....	8
Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner .....	8
Granskning av delårsbokslutet.....	9
Granskning av årsbokslutet.....	9
Det kommunala ansvarssystemet.....	10
Om revisionen .....	11
Regionen i korthet .....	12

## Läsanvisning

I den här revisionsrapporten redovisar vi den granskning som revisionen har genomfört under 2023 avseende patientnämnd södra.

Vi som har genomfört granskningen och skrivit rapporten är sakkunniga biträden (tjänstepersoner) till de förtroendevalda revisorerna (politiker). Vi är yrkesrevisorer och medlemmar i branschorganisationen Skyrev, ett nationellt forum för yrkesrevision.

Rapporten riktar sig i första hand till ledamöter i de nämnder och styrelser som vi har granskat samt tjänstepersoner i berörda förvaltningar, men även till regionfullmäktige, övriga tjänstepersoner i regionen, regionens invånare, media med flera.

Rapporten är indelad i tre delar. Vi hoppas att den ska ge dig som läsare en god bild av hur vi anser att nämnden har genomfört och tagit ansvar för sitt uppdrag under 2023.

\*

*I den första delen* av rapporten hittar du vår sammanfattande bedömning. Där får du snabbt en bild av hur patientnämnd södra har skött sitt uppdrag under året som gått.

Sedan kommer vi till *den andra delen*: resultatet. Där går vi igenom de viktigaste iakttagelserna och bedömningarna i de granskningar vi genomfört.

*I den sista delen* av rapporten hittar du information om det kommunala ansvarssystemet, revisionens uppdrag och Västra Götalandsregionen.

## Sammanfattande bedömning

Revisionens uppdrag är att granska och pröva om patientnämnd södra skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen varit tillräcklig.

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att

- verksamhetens resultat lever upp till regionfullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och andra föreskrifter som gäller för verksamheten
- verksamheten klarar att genomföra sitt uppdrag med de resurser som finns
- nämnden har en styrning och uppföljning mot de mål och beslut som finns.

Att den interna kontrollen är tillräcklig innebär att

- det finns systematiskt ordnade kontroller i organisationen, systemen, processerna och rutinerna, som på en rimlig nivå säkerställer att verksamheten lever upp till målen och är kostnadseffektiv
- informationen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig – både om verksamheten och den ekonomiska rapporteringen
- de regler och riktlinjer som finns för verksamheten följs.

Revisionen bedömer att patientnämnd södra har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer även att den interna kontrollen har varit tillräcklig inom de områden som vi har granskat.

## Granskning av nämndens uppdrag

Revisionen granskar varje år om patientnämnd södra har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt. Med ändamålsenligt sätt menas om nämnden har

- genomfört uppdraget utifrån det reglemente som gäller för nämnden samt de lagar som styr nämndens uppdrag
- styrt verksamheten utifrån regionfullmäktiges prioriterade mål
- agerat vid bristande måluppfyllelse
- sett till att processer av olika slag finns för planering, genomförande, organisering, uppföljning och förbättring.

## Resultat

Revisionen bedömer att patientnämnd södra har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt. Nedan redogör vi för de viktigaste iakttagelserna och bedömningarna.

### Nämndens uppdrag

Patientnämnd södra ska stödja och hjälpa enskilda patienter som framfört synpunkter och klagomål på hälso- och sjukvården. Utifrån de synpunkter och klagomål som framförts ska nämnden sammanställa och återföra kunskap till berörda nämnder och styrelser.

Patientnämnd södra ska inom det geografiska område som regionfullmäktige bestämmer<sup>1</sup> fullgöra vad som enligt lagen (2017:372) om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården åligger en patientnämnd i en region. Nämndens ansvar omfattar även sådan patientnämndsverksamhet som Västra Götalandsregionen tillhandahåller kommunerna i Västra Götaland via avtal.

Enligt lag (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård ska stödperson utses till den som dömts till och som begärt det. Stödpersonen utses av patientnämnd.

### *Dialoger med andra nämnder och styrelser*

Enligt det reglemente regionfullmäktige fastställt ska patientnämnd södra sammanställa och återföra kunskap utifrån synpunkter och klagomål som framförs på hälso- och sjukvården *till berörda nämnder och styrelser*. I den tidigare politiska organisationen skedde den återföringen i första hand till de utförarstyrelser som bedrev verksamhet samt den hälso- och sjukvårdsnämnd som beställde vård i aktuell delregion.

Strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden, operativa hälso- och sjukvårdsnämnden och samtliga utförarstyrelser inom hälso- och sjukvårdsområdet ska enligt sina reglementen 'beakta patientnämndernas systematiska återkoppling av synpunkter på verksamheten', medan de delregionala nämnderna 'ska ha dialog med patientnämnderna i sitt geografiska område'.

I samband med revisionens granskning av övriga nämnder och styrelser inom hälso- och sjukvårdsområdet liksom den fördjupade granskningen av ny politisk organisation, har det framkommit att tolkningarna av 'berörda nämnder och styrelser' gått isär. När denna rapport sammanställs pågår arbetet med reviderade reglementen för samtliga nämnder och styrelser. Under 2024 avser revisionen att följa upp att frågan om vilka nämnder och

---

<sup>1</sup> För patientnämnd södra omfattar detta område Herrljunga, Vårgårda, Bollebygd, Borås, Ulricehamn, Tranemo, Svenljunga och Mark.

styrelser som ska föra dialog med patientnämnderna tydliggörs samt att patientnämnderna vid behov anpassar sin planering och verksamhet därefter.

### **Otydligheter kring regionfullmäktiges mål**

I detaljbudget för 2023, fastställd i september 2022, valde patientnämnd södra ett av regionfullmäktiges tre prioriterade mål som rör hälso- och sjukvård:

- Invånarnas tillgång till den vård de behöver ska öka (inklusive de tre underliggande fokusområdena)

Nämnden valde även medarbetarmålet:

- Skapa attraktiva arbetsplatser och förbättra möjligheterna till karriär- och kompetensutveckling (med två av tre fokusområden)

Enligt regionstyrelsens instruktioner ska måluppfyllelse och prognos för helåret rapporteras avseende valda fokusområden i delårsrapport per april och avseende valda mål i delårsrapport per augusti. I delårsrapport per april hänvisade patientnämnd södra till kommande årsredovisning, och i delårsrapport per augusti rapporterades status för ett av fokusområdena men utan helårsprognos. Enligt patientnämndernas kansli beror detta på att man under året inte haft tillräcklig information för att kunna avge relevanta prognoser avseende mål och fokusområden.

I årsredovisningen har nämnden inte redovisat utfall för det prioriterade verksamhetsmålet, medan de underliggande fokusområdena har rapporterats som uppnådda. Nämnden har i praktiken rapporterat statistik och exempel på de klagomål som inkommit, och revisionen har svårt att se någon tydlig koppling till fullmäktiges mål/fokusområden samt hur bedömningen uppnått/grönt motiverats.

#### *Prioriterade mål 2024*

Från och med budget och plan 2024–2026 fördelar regionstyrelsen prioriterade mål och fokusområden som respektive nämnd och styrelse ska tillämpa och bryta ner för att planera sin verksamhet. I Riktlinjer för detaljbudgetarbetet 2024–2026 konstateras att uppdraget för bland andra patientnämnderna skiljer sig åt jämfört med övriga nämnder och styrelser, varför ingen fördelning av mål och fokusområden görs till dessa nämnder.

#### *Bedömning, nämndens arbete med regionfullmäktiges mål*

Revisionen konstaterar att patientnämnd södra under 2023 inte har rapporterat sitt arbete med regionfullmäktiges mål på det sätt som regionstyrelsen fastställt. Nämnden har inte rapporterat status och prognos enligt gällande instruktioner, och det är svårt att förstå kopplingen mellan redovisad statistik och bedömd måluppfyllelse.

Vi gör samtidigt bedömningen att fullmäktiges mål varit formulerade på ett sätt som gjort det svårt för nämnden att bryta ner dem till sin specifika verksamhet, vilket bekräftas i regionstyrelsens riktlinjer för arbetet från 2024 och framåt. Eftersom patientnämnderna från och med 2024 inte förväntas arbeta med regionfullmäktiges mål på samma sätt som övriga nämnder och styrelser, lämnar revisionen inga rekommendationer kring detta.

## Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin

Revisionen granskar varje år om patientnämnd södra haft en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi. Med det menas om nämnden har

- styrt verksamheten så att den bedrivs inom de ekonomiska ramarna
- en ekonomi i balans
- en heltäckande och kontinuerlig ekonomisk uppföljning
- vidtagit åtgärder om de ekonomiska målen inte uppnås
- ett eget kapital som motsvarar nivån som framgår av regionens regelverk.

## Resultat

Vi bedömer att patientnämnd södra, tillsammans med övriga patientnämnder, haft en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av nämndernas gemensamma ekonomi.

De fem patientnämnderna tilldelas ett gemensamt regionbidrag i regionfullmäktiges budget, och rapporterar därför gemensamt. Nämnderna redovisade i delårsrapport per april ett positivt resultat på 348 000 kronor och en prognos för helåret på 3 miljoner kronor. Per augusti redovisades ett positivt resultat på 1,6 miljoner kronor och en helårsprognos på 1,5 miljoner kronor.

För helåret 2023 redovisade patientnämnderna ett positivt resultat på 1,1 miljoner kronor. Kostnaderna för stödpersoner översteg budget med 373 000 kronor (10 procent fler förordnanden än föregående år), medan kostnadsposten förtroendevalda uppvisade motsvarande överskott. Den dryga miljonen i överskott kan hänföras till posten Utredning, där det funnits en marginal i budgeten om verksamheten hade krävt det.

## Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll

Revisionen granskar varje år om styrningen, uppföljningen och den interna kontrollen är tillräcklig. Granskningen omfattar om

- det finns ett systematiskt arbete med styrning och intern kontroll
- det finns en riskhantering och kontroller inom väsentliga områden
- arbetet med den interna kontrollen är en integrerad del av organisationen, systemen och det löpande arbetet
- det finns en uppföljning av styrningen och den interna kontrollen.

### Resultat

Vi bedömer att patientnämnd södra, tillsammans med övriga patientnämnder, haft en tillräcklig styrning, uppföljning och intern kontroll.

## Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner

Granskningen av intern kontroll i nämndens redovisningsrutiner omfattar

- bokslutsprocessen
- inköpsprocessen
- löneprocessen.

Revisionen bedömer att den interna kontrollen varit tillräcklig inom de granskade områdena.

Revisionen rekommenderar patientnämnd södra att

- se över möjligheten att införa dualitetsprincip i ekonomisystemet vid upprättande av manuella bokningar.  
*Kommentar från förvaltningen:* Från och med den 1 januari 2024 kommer dubbel attest att krävas för manuella bokningar i ekonomisystemet.
- tillämpa beloppsgränser vid beslutsattest utifrån gällande riktlinje.  
*Kommentar från förvaltningen:* Beloppsgränser kommer att införas vid beslutsattest.

I slutet av 2023 skickade vi en lägesrapport till förvaltningen med resultatet av granskningen. Lägesrapporten innehöll revisionens iakttagelser tillsammans med förvaltningens kommentarer.

## **Granskning av delårsbokslutet**

Revisionen granskar delårsbokslutet översiktligt, vilket innebär att granskningen är inriktad på en övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen.

Revisionen bedömer att det gemensamma delårsbokslutet för de fem patientnämnderna är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommunal verksamhet. Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

## **Granskning av årsbokslutet**

Granskningen av de fem patientnämndernas gemensamma bokslut för verksamhetsåret 2023 omfattar resultaträkningar och balansräkningar.

Revisionen bedömer att årsbokslutet är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed. Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

## Det kommunala ansvarssystemet

Det finns tre grundfunktioner i det kommunala ansvarssystemet – beslutande (fullmäktige), beredande och verkställande (styrelse, nämnder, bolag och beredningar) och granskande (revisionen).

Fullmäktige fattar principiella och övergripande beslut. Fullmäktiges mål, riktlinjer och ekonomi utgör grunden för verksamheten i styrelse och nämnder. Fullmäktige är också uppdragsgivare för revisorerna och beslutar om revisionens organisation och resurser.

Styrelse, nämnder och beredningar förvaltar och genomför verksamheten enligt regionfullmäktiges uppdrag samt lagar och andra föreskrifter. Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen och ha uppsikt över den verksamhet som bedrivs av övriga nämnder. Styrelsen ska också ha uppsikt över bolag och kommunalförbund.

Fullmäktige utser förtroendevalda revisorer för att granska de beredande och verkställande organen. Revisorerna granskar, med stöd av sakkunniga, verksamheten och prövar ansvarstagandet samt lämnar ett uttalande om det till fullmäktige i en så kallad revisionsberättelse.

En viktig del i den lokala demokratin är möjligheten till insyn och kontroll och att kunna utkräva ansvar. När ansvarsfulla samhällsuppdrag utförs är det viktigt att kunna följa upp och försäkra sig om att verksamheten utförs på ett önskat och säkert sätt och att kunna ställa någon till ansvar om det finns brister. Granskning och ansvarsprövning är därför väsentliga delar i den demokratiska kontrollen. De bidrar till att skapa legitimitet och förtroende hos medborgarna, men också till styrning och säkerhet i verksamheterna.

Det är de förtroendevalda som fullmäktige har utsett i styrelser, nämnder och beredningar som har det ansvar som nämns ovan och som då även är de som prövas. Det främsta underlaget till fullmäktiges ansvarsprövning är revisorernas granskning och bedömning.

## Om revisionen

Enkelt uttryckt kan man säga att revisionens uppdrag är att granska och pröva om regionens nämnder, styrelser och bolag gör det som förväntas av dem utifrån lagar, uppdrag, mål och andra riktlinjer.

Regionfullmäktige utser elva förtroendevalda revisorer (politiker). Bland de valda revisorerna utser fullmäktige även lekmannarevisorer, vilka har ett självständigt uppdrag att granska de bolag som helt eller till viss del ägs av regionen.

Genom att utse förtroendevalda revisorer som arbetar oberoende på uppdrag av regionfullmäktige, markeras en demokratisk vilja att tillförsäkra fullmäktige – och därigenom även medborgarna – insyn i och kontroll över det som sker i regionens verksamheter. I regionens bolag har lekmannarevisorerna motsvarande uppdrag.

Uppdraget regleras bland annat av kommunallagen och aktiebolagslagen, men även av det som kallas för god revisions sed i kommunal verksamhet. God revisions sed formas och utvecklas löpande i revisorernas arbete och det är Sveriges Kommuner och Regioner som fastställer seden. Utöver lagar och god revisions sed har regionfullmäktige även beslutat om ett reglemente som styr revisionens arbete.

Revision förutsätter oberoende och oberoendet är centralt för revisionens trovärdighet och legitimitet. Oberoende innebär att stå fri gentemot den som granskas och att självständigt och objektivt – alltså sakligt och opartiskt – granska och pröva. Oberoendet skyddas av ett antal formella regler.

Revisorerna ska biträdas av sakkunniga som de själva väljer och anlitar. Sakkunniga är i regel yrkesrevisorer, men det kan även vara andra specialister (exempelvis jurister). Att det ska vara så framgår av kommunallagen, aktiebolagslagen och god revisions sed i kommunal verksamhet.

Mer information om kommunal revision hittar du på Sveriges Kommuner och Regioners hemsida: [www.skr.se](http://www.skr.se).

## Regionen i korthet

Västra Götalandsregionen ansvarar för hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, kultur och regional utveckling i Västra Götaland.

Regionens verksamheter styrs av politiska beslut. Det är regionfullmäktige som beslutar om övergripande mål och prioriteringar. Regionfullmäktige har 149 ledamöter.

Den politiska organisationen omfattar regionfullmäktige samt alla nämnder, styrelser, kommittéer, utskott och beredningar. Det är regionfullmäktige som utser ledamöterna i nämnder och styrelser och ger dem de uppdrag som behövs för att verksamheterna ska fungera. I Västra Götalandsregionen finns cirka 1100 politiska uppdrag. Politikerna kommer från hela Västra Götaland och de flesta sköter sina politiska uppdrag på fritiden.

Det är politikernas uppgift att besluta om verksamheternas inriktning, ekonomi, mål och prioriteringar. Sedan är det tjänstepersonernas uppgift att driva och utveckla verksamheterna utifrån de politiska besluten.

Västra Götalandsregionens verksamheter leds av en regiondirektör. Regiondirektörens uppdrag är att genomföra de politiska besluten tillsammans med regionens drygt 56 000 anställda.

Verksamheterna är organiserade i förvaltningar och bolag som alla har en politisk styrelse. Exempel på förvaltningar är regionens sjukhus, Närhälsan och Folk tandvården. Exempel på bolag är GöteborgsOperan och Västtrafik.

Inom förvaltningarna och bolagen utförs olika typer av verksamheter. Den operativa verksamheten leds av en förvaltningschef eller vd, som arbetar utifrån de politiska beslut som fattats i respektive nämnd, styrelse eller bolag. Verksamhetens ledning har också ansvar för att ta fram underlag till sin nämnd eller styrelse.

Västra Götalandsregionens vision – Det goda livet – är regionens övergripande uppdrag. Den har tagits fram i samarbete mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland samt med medverkan från en lång rad parter i övrigt – näringslivets och arbetsmarknadens organisationer, universitet och högskolor, statliga organ med flera.

Diarienummer: REV 2023-00092

### **Revisionsberättelse 2023 för patientnämnd västra**

Vi, revisorer utsedda av regionfullmäktige i Västra Götalandsregionen, har granskat nämndens verksamhet under 2023.

Nämnden ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Den ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till regionfullmäktige.

Vårt ansvar är att granska verksamheten, den interna kontrollen och räkenskaperna samt att pröva om verksamheten bedrivs enligt regionfullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och regionens reglemente för revisionen. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för vår bedömning och ansvarsprövning.

Vi bedömer att verksamheten har bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Vi har vid granskningen av nämndens redovisning funnit att den uppfyller kraven enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Vi tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas för nämnden och dess enskilda ledamöter.

Årets granskning redovisas i den revisionsrapport som bifogas.

Vänersborg den 20 mars 2024

Krister Stensson

Vivi-Ann Nilsson

Sven Liljegren

Björn Brogren

Carina Gustavsson

Per Waborg

Marie Engström Rosengren

Anne-Lie Sundling

Elving Andersson

Gun Alexandersson Malm

Bo-Lennart Bäcklund



Revisionsrapport  
2024-03-20

# **Patientnämnd västra**

## **– granskning av verksamhetsåret 2023**

Datum: 2024-03-20

Revisionsrapport: Patientnämnd västra – granskning av verksamhetsåret 2023  
Diarienummer: REV 2023-00092

Granskningarna har genomförts av yrkesrevisorer på revisionsenheten i Västra  
Götalandsregionen och revisionsbyrån PwC.

[www.vgregion.se/revision](http://www.vgregion.se/revision)

# Innehåll

Läsanvisning.....	3
Sammanfattande bedömning.....	4
Granskning av nämndens uppdrag .....	4
Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin.....	7
Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll .....	8
Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner .....	8
Granskning av delårsbokslutet.....	9
Granskning av årsbokslutet.....	9
Det kommunala ansvarssystemet.....	10
Om revisionen .....	11
Regionen i korthet .....	12

## Läsanvisning

I den här revisionsrapporten redovisar vi den granskning som revisionen har genomfört under 2023 avseende patientnämnd västra.

Vi som har genomfört granskningen och skrivit rapporten är sakkunniga biträden (tjänstepersoner) till de förtroendevalda revisorerna (politiker). Vi är yrkesrevisorer och medlemmar i branschorganisationen Skyrev, ett nationellt forum för yrkesrevision.

Rapporten riktar sig i första hand till ledamöter i de nämnder och styrelser som vi har granskat samt tjänstepersoner i berörda förvaltningar, men även till regionfullmäktige, övriga tjänstepersoner i regionen, regionens invånare, media med flera.

Rapporten är indelad i tre delar. Vi hoppas att den ska ge dig som läsare en god bild av hur vi anser att nämnden har genomfört och tagit ansvar för sitt uppdrag under 2023.

\*

*I den första delen* av rapporten hittar du vår sammanfattande bedömning. Där får du snabbt en bild av hur patientnämnd västra har skött sitt uppdrag under året som gått.

Sedan kommer vi till *den andra delen*: resultatet. Där går vi igenom de viktigaste iakttagelserna och bedömningarna i de granskningar vi genomfört.

*I den sista delen* av rapporten hittar du information om det kommunala ansvarssystemet, revisionens uppdrag och Västra Götalandsregionen.

## Sammanfattande bedömning

Revisionens uppdrag är att granska och pröva om patientnämnd västra skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen är tillräcklig.

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att

- verksamhetens resultat lever upp till regionfullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och andra föreskrifter som gäller för verksamheten
- verksamheten klarar att genomföra sitt uppdrag med de resurser som finns
- nämnden har en styrning och uppföljning mot de mål och beslut som finns.

Att den interna kontrollen är tillräcklig innebär att

- det finns systematiskt ordnade kontroller i organisationen, systemen, processerna och rutinerna, som på en rimlig nivå säkerställer att verksamheten lever upp till målen och är kostnadseffektiv
- informationen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig – både om verksamheten och den ekonomiska rapporteringen
- de regler och riktlinjer som finns för verksamheten följs.

Revisionen bedömer att patientnämnd västra har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer även att den interna kontrollen har varit tillräcklig inom de områden som vi har granskat.

## Granskning av nämndens uppdrag

Revisionen granskar varje år om patientnämnd västra har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt. Med ändamålsenligt sätt menas om nämnden har

- genomfört uppdraget utifrån det reglemente som gäller för nämnden samt de lagar som styr nämndens uppdrag
- styrt verksamheten utifrån regionfullmäktiges prioriterade mål
- agerat vid bristande måluppfyllelse
- sett till att processer av olika slag finns för planering, genomförande, organisering, uppföljning och förbättring.

## Resultat

Revisionen bedömer att patientnämnd västra har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt. Nedan redogör vi för de viktigaste iakttagelserna och bedömningarna.

### Nämndens uppdrag

Patientnämnd västra ska stödja och hjälpa enskilda patienter som framfört synpunkter och klagomål på hälso- och sjukvården. Utifrån de synpunkter och klagomål som framförts ska nämnden sammanställa och återföra kunskap till berörda nämnder och styrelser.

Patientnämnd västra ska inom det geografiska område som regionfullmäktige bestämmer<sup>1</sup> fullgöra vad som enligt lagen (2017:372) om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården åligger en patientnämnd i en region. Nämndens ansvar omfattar även sådan patientnämndsverksamhet som Västra Götalandsregionen tillhandahåller kommunerna i Västra Götaland via avtal.

Enligt lag (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård ska stödperson utses till den som dömts till och som begärt det. Stödpersonen utses av patientnämnd.

### *Dialoger med andra nämnder och styrelser*

Enligt det reglemente regionfullmäktige fastställt ska patientnämnd västra sammanställa och återföra kunskap utifrån synpunkter och klagomål som framförs på hälso- och sjukvården *till berörda nämnder och styrelser*. I den tidigare politiska organisationen skedde den återföringen i första hand till de utförarstyrelser som bedrev verksamhet samt den hälso- och sjukvårdsnämnd som beställde vård i aktuell delregion.

Strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden, operativa hälso- och sjukvårdsnämnden och samtliga utförarstyrelser inom hälso- och sjukvårdsområdet ska enligt sina reglementen 'beakta patientnämndernas systematiska återkoppling av synpunkter på verksamheten', medan de delregionala nämnderna 'ska ha dialog med patientnämnderna i sitt geografiska område'.

I samband med revisionens granskning av övriga nämnder och styrelser inom hälso- och sjukvårdsområdet liksom den fördjupade granskningen av ny politisk organisation, har det framkommit att tolkningarna av 'berörda nämnder och styrelser' gått isär. När denna rapport sammanställs pågår arbetet med reviderade reglementen för samtliga nämnder och styrelser. Under 2024 avser revisionen att följa upp att frågan om vilka nämnder och

---

<sup>1</sup> För patientnämnd västra omfattar detta område Lilla Edet, Tjörn, Stenungsund, Kungälv, Ale, Öckerö, Mölndal, Partille, Härryda, Lerum och Alingsås.

styrelser som ska föra dialog med patientnämnderna tydliggörs samt att patientnämnderna vid behov anpassar sin planering och verksamhet därefter.

### **Otydligheter kring regionfullmäktiges mål**

I detaljbudget för 2023, fastställd i september 2022, valde patientnämnd västra ett av regionfullmäktiges tre prioriterade mål som rör hälso- och sjukvård:

- Invånarnas tillgång till den vård de behöver ska öka (inklusive de tre underliggande fokusområdena)

Nämnden valde även medarbetarmålet:

- Skapa attraktiva arbetsplatser och förbättra möjligheterna till karriär- och kompetensutveckling (med två av tre fokusområden)

Enligt regionstyrelsens instruktioner ska måluppfyllelse och prognos för helåret rapporteras avseende valda fokusområden i delårsrapport per april och avseende valda mål i delårsrapport per augusti. I delårsrapport per april hänvisade patientnämnd västra till kommande årsredovisning, och i delårsrapport per augusti rapporterades status för ett av fokusområdena men utan helårsprognos. Enligt patientnämndernas kansli beror detta på att man under året inte haft tillräcklig information för att kunna avge relevanta prognoser avseende mål och fokusområden.

I årsredovisningen har nämnden inte redovisat utfall för det prioriterade verksamhetsmålet, medan de underliggande fokusområdena har rapporterats som uppnådda. Nämnden har i praktiken rapporterat statistik och exempel på de klagomål som inkommit, och revisionen har svårt att se någon tydlig koppling till fullmäktiges mål/fokusområden samt hur bedömningen uppnått/grönt motiverats.

#### *Prioriterade mål 2024*

Från och med budget och plan 2024–2026 fördelar regionstyrelsen prioriterade mål och fokusområden som respektive nämnd och styrelse ska tillämpa och bryta ner för att planera sin verksamhet. I Riktlinjer för detaljbudgetarbetet 2024–2026 konstateras att uppdraget för bland andra patientnämnderna skiljer sig åt jämfört med övriga nämnder och styrelser, varför ingen fördelning av mål och fokusområden görs till dessa nämnder.

#### *Bedömning, nämndens arbete med regionfullmäktiges mål*

Revisionen konstaterar att patientnämnd västra under 2023 inte har rapporterat sitt arbete med regionfullmäktiges mål på det sätt som regionstyrelsen fastställt. Nämnden har inte rapporterat status och prognos enligt gällande instruktioner, och det är svårt att förstå kopplingen mellan redovisad statistik och bedömd måluppfyllelse.

Vi gör samtidigt bedömningen att fullmäktiges mål varit formulerade på ett sätt som gjort det svårt för nämnden att bryta ner dem till sin specifika verksamhet, vilket bekräftas i regionstyrelsens riktlinjer för arbetet från 2024 och framåt. Eftersom patientnämnderna från och med 2024 inte förväntas arbeta med regionfullmäktiges mål på samma sätt som övriga nämnder och styrelser, lämnar revisionen inga rekommendationer kring detta.

## **Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin**

Revisionen granskar varje år om patientnämnd västra haft en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi. Med det menas om nämnden har

- styrt verksamheten så att den bedrivs inom de ekonomiska ramarna
- en ekonomi i balans
- en heltäckande och kontinuerlig ekonomisk uppföljning
- vidtagit åtgärder om de ekonomiska målen inte uppnås
- ett eget kapital som motsvarar nivån som framgår av regionens regelverk.

## **Resultat**

Vi bedömer att patientnämnd västra, tillsammans med övriga patientnämnder, haft en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av nämndernas gemensamma ekonomi.

De fem patientnämnderna tilldelas ett gemensamt regionbidrag i regionfullmäktiges budget, och rapporterar därför gemensamt. Nämnderna redovisade i delårsrapport per april ett positivt resultat på 348 000 kronor och en prognos för helåret på 3 miljoner kronor. Per augusti redovisades ett positivt resultat på 1,6 miljoner kronor och en helårsprognos på 1,5 miljoner kronor.

För helåret 2023 redovisade patientnämnderna ett positivt resultat på 1,1 miljoner kronor. Kostnaderna för stödpersoner översteg budget med 373 000 kronor (10 procent fler förordnanden än föregående år), medan kostnadsposten förtroendevalda uppvisade motsvarande överskott. Den dryga miljonen i överskott kan hänföras till posten Utredning, där det funnits en marginal i budgeten om verksamheten hade krävt det.

## Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll

Revisionen granskar varje år om styrningen, uppföljningen och den interna kontrollen varit tillräcklig. Granskningen omfattar om

- det finns ett systematiskt arbete med styrning och intern kontroll
- det finns en riskhantering och kontroller inom väsentliga områden
- arbetet med den interna kontrollen är en integrerad del av organisationen, systemen och det löpande arbetet
- det finns en uppföljning av styrningen och den interna kontrollen.

### Resultat

Vi bedömer att patientnämnd västra, tillsammans med övriga patientnämnder, haft en tillräcklig styrning, uppföljning och intern kontroll.

## Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner

Granskningen av intern kontroll i nämndens redovisningsrutiner omfattar

- bokslutsprocessen
- inköpsprocessen
- löneprocessen.

Revisionen bedömer att den interna kontrollen varit tillräcklig inom de granskade områdena.

Revisionen rekommenderar patientnämnd västra att

- se över möjligheten att införa dualitetsprincip i ekonomisystemet vid upprättande av manuella bokningar.  
*Kommentar från förvaltningen:* Från och med den 1 januari 2024 kommer dubbel attest att krävas för manuella bokningar i ekonomisystemet.
- tillämpa beloppsgränser vid beslutsattest utifrån gällande riktlinje.  
*Kommentar från förvaltningen:* Beloppsgränser kommer att införas vid beslutsattest.

I slutet av 2023 skickade vi en lägesrapport till förvaltningen med resultatet av granskningen. Lägesrapporten innehåller revisionens iakttagelser tillsammans med förvaltningens kommentarer.

## **Granskning av delårsbokslutet**

Revisionen granskar delårsbokslutet översiktligt, vilket innebär att granskningen är inriktad på en övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen.

Revisionen bedömer att det gemensamma delårsbokslutet för de fem patientnämnderna är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommunal verksamhet. Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

## **Granskning av årsbokslutet**

Granskningen av de fem patientnämndernas gemensamma bokslut för verksamhetsåret 2023 omfattar resultaträkningar och balansräkningar.

Revisionen bedömer att årsbokslutet är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed. Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

## Det kommunala ansvarssystemet

Det finns tre grundfunktioner i det kommunala ansvarssystemet – beslutande (fullmäktige), beredande och verkställande (styrelse, nämnder, bolag och beredningar) och granskande (revisionen).

Fullmäktige fattar principiella och övergripande beslut. Fullmäktiges mål, riktlinjer och ekonomi utgör grunden för verksamheten i styrelse och nämnder. Fullmäktige är också uppdragsgivare för revisorerna och beslutar om revisionens organisation och resurser.

Styrelse, nämnder och beredningar förvaltar och genomför verksamheten enligt regionfullmäktiges uppdrag samt lagar och andra föreskrifter. Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen och ha uppsikt över den verksamhet som bedrivs av övriga nämnder. Styrelsen ska också ha uppsikt över bolag och kommunalförbund.

Fullmäktige utser förtroendevalda revisorer för att granska de beredande och verkställande organen. Revisorerna granskar, med stöd av sakkunniga, verksamheten och prövar ansvarstagandet samt lämnar ett uttalande om det till fullmäktige i en så kallad revisionsberättelse.

En viktig del i den lokala demokratin är möjligheten till insyn och kontroll och att kunna utkräva ansvar. När ansvarsfulla samhällsuppdrag utförs är det viktigt att kunna följa upp och försäkra sig om att verksamheten utförs på ett önskat och säkert sätt och att kunna ställa någon till ansvar om det finns brister. Granskning och ansvarsprövning är därför väsentliga delar i den demokratiska kontrollen. De bidrar till att skapa legitimitet och förtroende hos medborgarna, men också till styrning och säkerhet i verksamheterna.

Det är de förtroendevalda som fullmäktige har utsett i styrelser, nämnder och beredningar som har det ansvar som nämns ovan och som då även är de som prövas. Det främsta underlaget till fullmäktiges ansvarsprövning är revisorernas granskning och bedömning.

## Om revisionen

Enkelt uttryckt kan man säga att revisionens uppdrag är att granska och pröva om regionens nämnder, styrelser och bolag gör det som förväntas av dem utifrån lagar, uppdrag, mål och andra riktlinjer.

Regionfullmäktige utser elva förtroendevalda revisorer (politiker). Bland de valda revisorerna utser fullmäktige även lekmanrevisorer, vilka har ett självständigt uppdrag att granska de bolag som helt eller till viss del ägs av regionen.

Genom att utse förtroendevalda revisorer som arbetar oberoende på uppdrag av regionfullmäktige, markeras en demokratisk vilja att tillförsäkra fullmäktige – och därigenom även medborgarna – insyn i och kontroll över det som sker i regionens verksamheter. I regionens bolag har lekmanrevisorerna motsvarande uppdrag.

Uppdraget regleras bland annat av kommunallagen och aktiebolagslagen, men även av det som kallas för god revisions sed i kommunal verksamhet. God revisions sed formas och utvecklas löpande i revisorernas arbete och det är Sveriges Kommuner och Regioner som fastställer seden. Utöver lagar och god revisions sed har regionfullmäktige även beslutat om ett reglemente som styr revisionens arbete.

Revision förutsätter oberoende och oberoendet är centralt för revisionens trovärdighet och legitimitet. Oberoende innebär att stå fri gentemot den som granskas och att självständigt och objektivt – alltså sakligt och opartiskt – granska och pröva. Oberoendet skyddas av ett antal formella regler.

Revisorerna ska biträdas av sakkunniga som de själva väljer och anlitar. Sakkunniga är i regel yrkesrevisorer, men det kan även vara andra specialister (exempelvis jurister). Att det ska vara så framgår av kommunallagen, aktiebolagslagen och god revisions sed i kommunal verksamhet.

Mer information om kommunal revision hittar du på Sveriges Kommuner och Regioners hemsida: [www.skr.se](http://www.skr.se).

## Regionen i korthet

Västra Götalandsregionen ansvarar för hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, kultur och regional utveckling i Västra Götaland.

Regionens verksamheter styrs av politiska beslut. Det är regionfullmäktige som beslutar om övergripande mål och prioriteringar. Regionfullmäktige har 149 ledamöter.

Den politiska organisationen omfattar regionfullmäktige samt alla nämnder, styrelser, kommittéer, utskott och beredningar. Det är regionfullmäktige som utser ledamöterna i nämnder och styrelser och ger dem de uppdrag som behövs för att verksamheterna ska fungera. I Västra Götalandsregionen finns cirka 1100 politiska uppdrag. Politikerna kommer från hela Västra Götaland och de flesta sköter sina politiska uppdrag på fritiden.

Det är politikernas uppgift att besluta om verksamheternas inriktning, ekonomi, mål och prioriteringar. Sedan är det tjänstepersonernas uppgift att driva och utveckla verksamheterna utifrån de politiska besluten.

Västra Götalandsregionens verksamheter leds av en regiondirektör. Regiondirektörens uppdrag är att genomföra de politiska besluten tillsammans med regionens drygt 56 000 anställda.

Verksamheterna är organiserade i förvaltningar och bolag som alla har en politisk styrelse. Exempel på förvaltningar är regionens sjukhus, Närhälsan och Folk tandvården. Exempel på bolag är GöteborgsOperan och Västtrafik.

Inom förvaltningarna och bolagen utförs olika typer av verksamheter. Den operativa verksamheten leds av en förvaltningschef eller vd, som arbetar utifrån de politiska beslut som fattats i respektive nämnd, styrelse eller bolag. Verksamhetens ledning har också ansvar för att ta fram underlag till sin nämnd eller styrelse.

Västra Götalandsregionens vision – Det goda livet – är regionens övergripande uppdrag. Den har tagits fram i samarbete mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland samt med medverkan från en lång rad parter i övrigt – näringslivets och arbetsmarknadens organisationer, universitet och högskolor, statliga organ med flera.

Diarienummer: REV 2023-00093

### **Revisionsberättelse 2023 för patientnämnd östra**

Vi, revisorer utsedda av regionfullmäktige i Västra Götalandsregionen, har granskat nämndens verksamhet under 2023.

Nämnden ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Den ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till regionfullmäktige.

Vårt ansvar är att granska verksamheten, den interna kontrollen och räkenskaperna samt att pröva om verksamheten bedrivs enligt regionfullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och regionens reglemente för revisionen. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för vår bedömning och ansvarsprövning.

Vi bedömer att verksamheten har bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Vi har vid granskningen av nämndens redovisning funnit att den uppfyller kraven enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Vi tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas för nämnden och dess enskilda ledamöter.

Årets granskning redovisas i den revisionsrapport som bifogas.

Vänersborg den 20 mars 2024

Krister Stensson

Vivi-Ann Nilsson

Sven Liljegren

Björn Brogren

Carina Gustavsson

Per Waborg

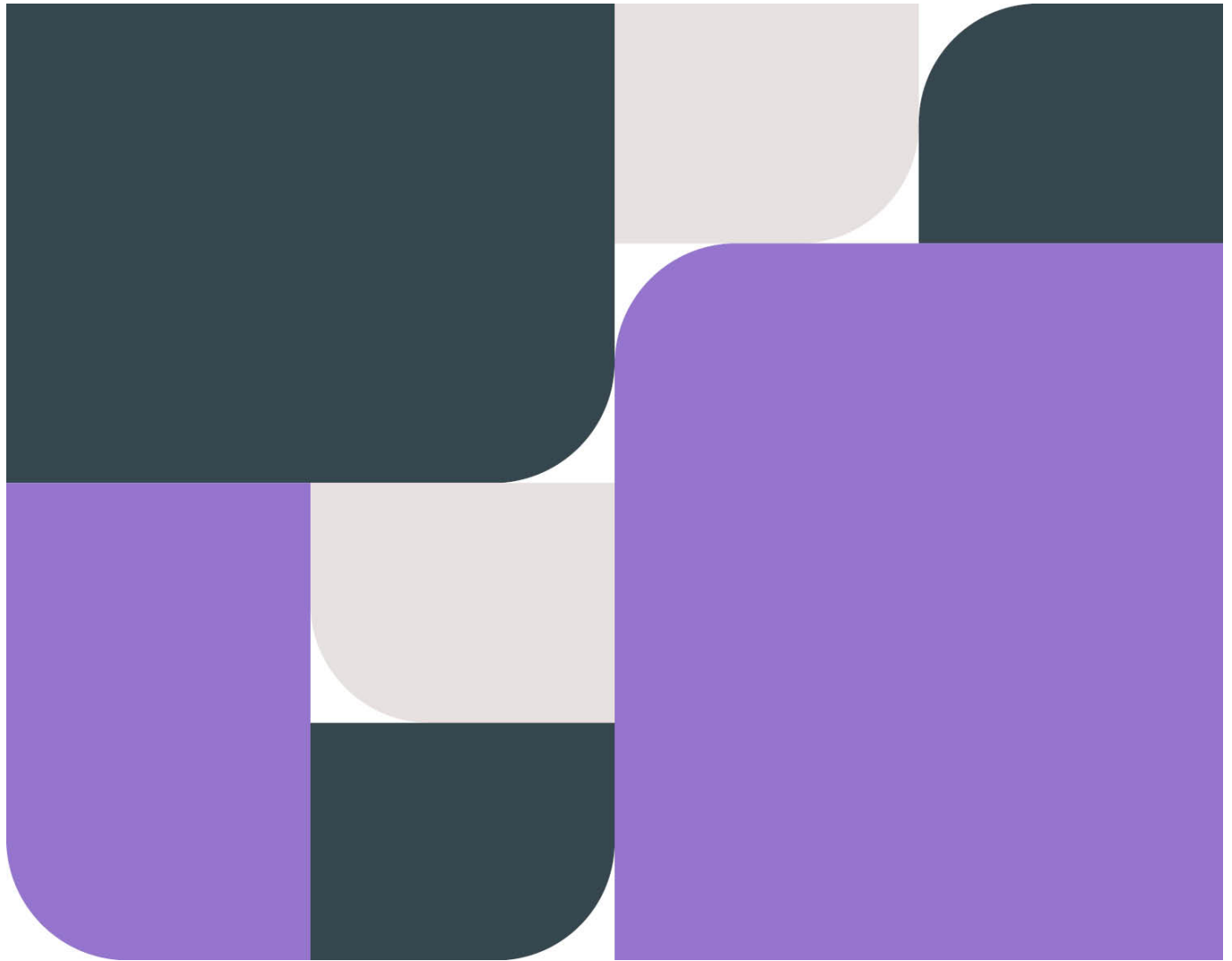
Marie Engström Rosengren

Anne-Lie Sundling

Elving Andersson

Gun Alexandersson Malm

Bo-Lennart Bäcklund



Revisionsrapport  
2024-03-20

# **Patientnämnd östra**

## **– granskning av verksamhetsåret 2023**

Datum: 2024-03-20

Revisionsrapport: Patientnämnd östra – granskning av verksamhetsåret 2023  
Diarienummer: REV 2023-00093

Granskningarna har genomförts av yrkesrevisorer på revisionsenheten i Västra  
Götalandsregionen och revisionsbyrån PwC.

[www.vgregion.se/revision](http://www.vgregion.se/revision)

# Innehåll

Läsanvisning.....	3
Sammanfattande bedömning.....	4
Granskning av nämndens uppdrag .....	4
Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin.....	7
Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll .....	8
Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner .....	8
Granskning av delårsbokslutet.....	9
Granskning av årsbokslutet.....	9
Det kommunala ansvarssystemet.....	10
Om revisionen .....	11
Regionen i korthet .....	12

## Läsanvisning

I den här revisionsrapporten redovisar vi den granskning som revisionen har genomfört under 2023 avseende patientnämnd östra.

Vi som har genomfört granskningen och skrivit rapporten är sakkunniga biträden (tjänstepersoner) till de förtroendevalda revisorerna (politiker). Vi är yrkesrevisorer och medlemmar i branschorganisationen Skyrev, ett nationellt forum för yrkesrevision.

Rapporten riktar sig i första hand till ledamöter i de nämnder och styrelser som vi har granskat samt tjänstepersoner i berörda förvaltningar, men även till regionfullmäktige, övriga tjänstepersoner i regionen, regionens invånare, media med flera.

Rapporten är indelad i tre delar. Vi hoppas att den ska ge dig som läsare en god bild av hur vi anser att nämnden har genomfört och tagit ansvar för sitt uppdrag under 2023.

\*

*I den första delen* av rapporten hittar du vår sammanfattande bedömning. Där får du snabbt en bild av hur patientnämnd östra har skött sitt uppdrag under året som gått.

Sedan kommer vi till *den andra delen*: resultatet. Där går vi igenom de viktigaste iakttagelserna och bedömningarna i de granskningar vi genomfört.

*I den sista delen* av rapporten hittar du information om det kommunala ansvarssystemet, revisionens uppdrag och Västra Götalandsregionen.

## Sammanfattande bedömning

Revisionens uppdrag är att granska och pröva om patientnämnd östra skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen är tillräcklig.

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att

- verksamhetens resultat lever upp till regionfullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och andra föreskrifter som gäller för verksamheten
- verksamheten klarar att genomföra sitt uppdrag med de resurser som finns
- nämnden har en styrning och uppföljning mot de mål och beslut som finns.

Att den interna kontrollen är tillräcklig innebär att

- det finns systematiskt ordnade kontroller i organisationen, systemen, processerna och rutinerna, som på en rimlig nivå säkerställer att verksamheten lever upp till målen och är kostnadseffektiv
- informationen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig – både om verksamheten och den ekonomiska rapporteringen
- de regler och riktlinjer som finns för verksamheten följs.

Revisionen bedömer att patientnämnd östra har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer även att den interna kontrollen har varit tillräcklig inom de områden som vi har granskat.

## Granskning av nämndens uppdrag

Revisionen granskar varje år om patientnämnd östra har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt. Med ändamålsenligt sätt menas om nämnden har

- genomfört uppdraget utifrån det reglemente som gäller för nämnden samt de lagar som styr nämndens uppdrag
- styrt verksamheten utifrån regionfullmäktiges prioriterade mål
- agerat vid bristande måluppfyllelse
- sett till att processer av olika slag finns för planering, genomförande, organisering, uppföljning och förbättring.

## Resultat

Revisionen bedömer att patientnämnd östra har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt. Nedan redogör vi för de viktigaste iakttagelserna och bedömningarna.

### Nämndens uppdrag

Patientnämnd östra ska stödja och hjälpa enskilda patienter som framfört synpunkter och klagomål på hälso- och sjukvården. Utifrån de synpunkter och klagomål som framförts ska nämnden sammanställa och återföra kunskap till berörda nämnder och styrelser.

Patientnämnd östra ska inom det geografiska område som regionfullmäktige bestämmer<sup>1</sup> fullgöra vad som enligt lagen (2017:372) om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården åligger en patientnämnd i en region. Nämndens ansvar omfattar även sådan patientnämndsverksamhet som Västra Götalandsregionen tillhandahåller kommunerna i Västra Götaland via avtal.

Enligt lag (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård ska stödperson utses till den som dömts till och som begärt det. Stödpersonen utses av patientnämnd.

### *Dialoger med andra nämnder och styrelser*

Enligt det reglemente regionfullmäktige fastställt ska patientnämnd östra sammanställa och återföra kunskap utifrån synpunkter och klagomål som framförs på hälso- och sjukvården *till berörda nämnder och styrelser*. I den tidigare politiska organisationen skedde den återföringen i första hand till de utförarstyrelser som bedrev verksamhet samt den hälso- och sjukvårdsnämnd som beställde vård i aktuell delregion.

Strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden, operativa hälso- och sjukvårdsnämnden och samtliga utförarstyrelser inom hälso- och sjukvårdsområdet ska enligt sina reglementen 'beakta patientnämndernas systematiska återkoppling av synpunkter på verksamheten', medan de delregionala nämnderna 'ska ha dialog med patientnämnderna i sitt geografiska område'.

I samband med revisionens granskning av övriga nämnder och styrelser inom hälso- och sjukvårdsområdet liksom den fördjupade granskningen av ny politisk organisation, har det framkommit att tolkningarna av 'berörda nämnder och styrelser' gått isär. När denna rapport sammanställs pågår arbetet med reviderade reglementen för samtliga nämnder och styrelser. Under 2024 avser revisionen att följa upp att frågan om vilka nämnder och

---

<sup>1</sup> För patientnämnd östra omfattar detta område Essunga, Grästorp, Vara, Lidköping, Götene, Skara, Falköping, Gullspång, Hjo, Karlsborg, Mariestad, Skövde, Tibro, Tidaholm och Töreboda.

styrelser som ska föra dialog med patientnämnderna tydliggörs samt att patientnämnderna vid behov anpassar sin planering och verksamhet därefter.

### **Otydligheter kring regionfullmäktiges mål**

I detaljbudget för 2023, fastställd i september 2022, valde patientnämnd östra ett av regionfullmäktiges tre prioriterade mål som rör hälso- och sjukvård:

- Invånarnas tillgång till den vård de behöver ska öka (inklusive de tre underliggande fokusområdena)

Nämnden valde även medarbetarmålet:

- Skapa attraktiva arbetsplatser och förbättra möjligheterna till karriär- och kompetensutveckling (med två av tre fokusområden)

Enligt regionstyrelsens instruktioner ska måluppfyllelse och prognos för helåret rapporteras avseende valda fokusområden i delårsrapport per april och avseende valda mål i delårsrapport per augusti. I delårsrapport per april hänvisade patientnämnd östra till kommande årsredovisning, och i delårsrapport per augusti rapporterades status för ett av fokusområdena men utan helårsprognos. Enligt patientnämndernas kansli beror detta på att man under året inte haft tillräcklig information för att kunna avge relevanta prognoser avseende mål och fokusområden.

I årsredovisningen har nämnden inte redovisat utfall för det prioriterade verksamhetsmålet, medan de underliggande fokusområdena har rapporterats som uppnådda. Nämnden har i praktiken rapporterat statistik och exempel på de klagomål som inkommit, och revisionen har svårt att se någon tydlig koppling till fullmäktiges mål/fokusområden samt hur bedömningen uppnått/grönt motiverats.

#### *Prioriterade mål 2024*

Från och med budget och plan 2024–2026 fördelar regionstyrelsen prioriterade mål och fokusområden som respektive nämnd och styrelse ska tillämpa och bryta ner för att planera sin verksamhet. I Riktlinjer för detaljbudgetarbetet 2024–2026 konstateras att uppdraget för bland andra patientnämnderna skiljer sig åt jämfört med övriga nämnder och styrelser, varför ingen fördelning av mål och fokusområden görs till dessa nämnder.

#### *Bedömning, nämndens arbete med regionfullmäktiges mål*

Revisionen konstaterar att patientnämnd östra under 2023 inte har rapporterat sitt arbete med regionfullmäktiges mål på det sätt som regionstyrelsen fastställt. Nämnden har inte rapporterat status och prognos enligt gällande instruktioner, och det är svårt att förstå kopplingen mellan redovisad statistik och bedömd måluppfyllelse.

Vi gör samtidigt bedömningen att fullmäktiges mål varit formulerade på ett sätt som gjort det svårt för nämnden att bryta ner dem till sin specifika verksamhet, vilket bekräftas i regionstyrelsens riktlinjer för arbetet från 2024 och framåt. Eftersom patientnämnderna från och med 2024 inte förväntas arbeta med regionfullmäktiges mål på samma sätt som övriga nämnder och styrelser, lämnar revisionen inga rekommendationer kring detta.

## **Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin**

Revisionen granskar varje år om patientnämnd östra haft en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi. Med det menas om nämnden har

- styrt verksamheten så att den bedrivs inom de ekonomiska ramarna
- en ekonomi i balans
- en heltäckande och kontinuerlig ekonomisk uppföljning
- vidtagit åtgärder om de ekonomiska målen inte uppnås
- ett eget kapital som motsvarar nivån som framgår av regionens regelverk.

## **Resultat**

Vi bedömer att patientnämnd östra, tillsammans med övriga patientnämnder, haft en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av nämndernas gemensamma ekonomi.

De fem patientnämnderna tilldelas ett gemensamt regionbidrag i regionfullmäktiges budget, och rapporterar därför gemensamt. Nämnderna redovisade i delårsrapport per april ett positivt resultat på 348 000 kronor och en prognos för helåret på 3 miljoner kronor. Per augusti redovisades ett positivt resultat på 1,6 miljoner kronor och en helårsprognos på 1,5 miljoner kronor.

För helåret 2023 redovisade patientnämnderna ett positivt resultat på 1,1 miljoner kronor. Kostnaderna för stödpersoner översteg budget med 373 000 kronor (10 procent fler förordnanden än föregående år), medan kostnadsposten förtroendevalda uppvisade motsvarande överskott. Den dryga miljonen i överskott kan hänföras till posten Utredning, där det funnits en marginal i budgeten om verksamheten hade krävt det.

## Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll

Revisionen granskar varje år om styrningen, uppföljningen och den interna kontrollen varit tillräcklig. Granskningen omfattar om

- det finns ett systematiskt arbete med styrning och intern kontroll
- det finns en riskhantering och kontroller inom väsentliga områden
- arbetet med den interna kontrollen är en integrerad del av organisationen, systemen och det löpande arbetet
- det finns en uppföljning av styrningen och den interna kontrollen.

### Resultat

Vi bedömer att patientnämnd östra, tillsammans med övriga patientnämnder, haft en tillräcklig styrning, uppföljning och intern kontroll.

## Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner

Granskningen av intern kontroll i nämndens redovisningsrutiner omfattar

- bokslutsprocessen
- inköpsprocessen
- löneprocessen.

Revisionen bedömer att den interna kontrollen varit tillräcklig inom de granskade områdena.

Revisionen rekommenderar patientnämnd östra att

- se över möjligheten att införa dualitetsprincip i ekonomisystemet vid upprättande av manuella bokningar.  
*Kommentar från förvaltningen:* Från och med den 1 januari 2024 kommer dubbel attest att krävas för manuella bokningar i ekonomisystemet.
- tillämpa beloppsgränser vid beslutsattest utifrån gällande riktlinje.  
*Kommentar från förvaltningen:* Beloppsgränser kommer att införas vid beslutsattest.

I slutet av 2023 skickade vi en lägesrapport till förvaltningen med resultatet av granskningen. Lägesrapporten innehöll revisionens iakttagelser tillsammans med förvaltningens kommentarer.

## **Granskning av delårsbokslutet**

Revisionen granskar delårsbokslutet översiktligt, vilket innebär att granskningen är inriktad på en övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen.

Revisionen bedömer att det gemensamma delårsbokslutet för de fem patientnämnderna är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommunal verksamhet. Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

## **Granskning av årsbokslutet**

Granskningen av de fem patientnämndernas gemensamma bokslut för verksamhetsåret 2023 omfattar resultaträkningar och balansräkningar.

Revisionen bedömer att årsbokslutet är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed. Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

## Det kommunala ansvarssystemet

Det finns tre grundfunktioner i det kommunala ansvarssystemet – beslutande (fullmäktige), beredande och verkställande (styrelse, nämnder, bolag och beredningar) och granskande (revisionen).

Fullmäktige fattar principiella och övergripande beslut. Fullmäktiges mål, riktlinjer och ekonomi utgör grunden för verksamheten i styrelse och nämnder. Fullmäktige är också uppdragsgivare för revisorerna och beslutar om revisionens organisation och resurser.

Styrelse, nämnder och beredningar förvaltar och genomför verksamheten enligt regionfullmäktiges uppdrag samt lagar och andra föreskrifter. Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen och ha uppsikt över den verksamhet som bedrivs av övriga nämnder. Styrelsen ska också ha uppsikt över bolag och kommunalförbund.

Fullmäktige utser förtroendevalda revisorer för att granska de beredande och verkställande organen. Revisorerna granskar, med stöd av sakkunniga, verksamheten och prövar ansvarstagandet samt lämnar ett uttalande om det till fullmäktige i en så kallad revisionsberättelse.

En viktig del i den lokala demokratin är möjligheten till insyn och kontroll och att kunna utkräva ansvar. När ansvarsfulla samhällsuppdrag utförs är det viktigt att kunna följa upp och försäkra sig om att verksamheten utförs på ett önskat och säkert sätt och att kunna ställa någon till ansvar om det finns brister. Granskning och ansvarsprövning är därför väsentliga delar i den demokratiska kontrollen. De bidrar till att skapa legitimitet och förtroende hos medborgarna, men också till styrning och säkerhet i verksamheterna.

Det är de förtroendevalda som fullmäktige har utsett i styrelser, nämnder och beredningar som har det ansvar som nämns ovan och som då även är de som prövas. Det främsta underlaget till fullmäktiges ansvarsprövning är revisorernas granskning och bedömning.

## Om revisionen

Enkelt uttryckt kan man säga att revisionens uppdrag är att granska och pröva om regionens nämnder, styrelser och bolag gör det som förväntas av dem utifrån lagar, uppdrag, mål och andra riktlinjer.

Regionfullmäktige utser elva förtroendevalda revisorer (politiker). Bland de valda revisorerna utser fullmäktige även lekmannarevisorer, vilka har ett självständigt uppdrag att granska de bolag som helt eller till viss del ägs av regionen.

Genom att utse förtroendevalda revisorer som arbetar oberoende på uppdrag av regionfullmäktige, markeras en demokratisk vilja att tillförsäkra fullmäktige – och därigenom även medborgarna – insyn i och kontroll över det som sker i regionens verksamheter. I regionens bolag har lekmannarevisorerna motsvarande uppdrag.

Uppdraget regleras bland annat av kommunallagen och aktiebolagslagen, men även av det som kallas för god revisions sed i kommunal verksamhet. God revisions sed formas och utvecklas löpande i revisorernas arbete och det är Sveriges Kommuner och Regioner som fastställer seden. Utöver lagar och god revisions sed har regionfullmäktige även beslutat om ett reglemente som styr revisionens arbete.

Revision förutsätter oberoende och oberoendet är centralt för revisionens trovärdighet och legitimitet. Oberoende innebär att stå fri gentemot den som granskas och att självständigt och objektivt – alltså sakligt och opartiskt – granska och pröva. Oberoendet skyddas av ett antal formella regler.

Revisorerna ska biträdas av sakkunniga som de själva väljer och anlitar. Sakkunniga är i regel yrkesrevisorer, men det kan även vara andra specialister (exempelvis jurister). Att det ska vara så framgår av kommunallagen, aktiebolagslagen och god revisions sed i kommunal verksamhet.

Mer information om kommunal revision hittar du på Sveriges Kommuner och Regioners hemsida: [www.skr.se](http://www.skr.se).

## Regionen i korthet

Västra Götalandsregionen ansvarar för hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, kultur och regional utveckling i Västra Götaland.

Regionens verksamheter styrs av politiska beslut. Det är regionfullmäktige som beslutar om övergripande mål och prioriteringar. Regionfullmäktige har 149 ledamöter.

Den politiska organisationen omfattar regionfullmäktige samt alla nämnder, styrelser, kommittéer, utskott och beredningar. Det är regionfullmäktige som utser ledamöterna i nämnder och styrelser och ger dem de uppdrag som behövs för att verksamheterna ska fungera. I Västra Götalandsregionen finns cirka 1100 politiska uppdrag. Politikerna kommer från hela Västra Götaland och de flesta sköter sina politiska uppdrag på fritiden.

Det är politikernas uppgift att besluta om verksamheternas inriktning, ekonomi, mål och prioriteringar. Sedan är det tjänstepersonernas uppgift att driva och utveckla verksamheterna utifrån de politiska besluten.

Västra Götalandsregionens verksamheter leds av en regiondirektör. Regiondirektörens uppdrag är att genomföra de politiska besluten tillsammans med regionens drygt 56 000 anställda.

Verksamheterna är organiserade i förvaltningar och bolag som alla har en politisk styrelse. Exempel på förvaltningar är regionens sjukhus, Närhälsan och Folk tandvården. Exempel på bolag är GöteborgsOperan och Västtrafik.

Inom förvaltningarna och bolagen utförs olika typer av verksamheter. Den operativa verksamheten leds av en förvaltningschef eller vd, som arbetar utifrån de politiska beslut som fattats i respektive nämnd, styrelse eller bolag. Verksamhetens ledning har också ansvar för att ta fram underlag till sin nämnd eller styrelse.

Västra Götalandsregionens vision – Det goda livet – är regionens övergripande uppdrag. Den har tagits fram i samarbete mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland samt med medverkan från en lång rad parter i övrigt – näringslivets och arbetsmarknadens organisationer, universitet och högskolor, statliga organ med flera.

Diarienummer: REV 2023-00042

### **Revisionsberättelse 2023 för strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden**

Vi, revisorer utsedda av regionfullmäktige i Västra Götalandsregionen, har granskat nämndens verksamhet under 2023.

Nämnden ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Den ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till regionfullmäktige.

Vårt ansvar är att granska verksamheten, den interna kontrollen och räkenskaperna samt att pröva om verksamheten bedrivs enligt regionfullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och regionens reglemente för revisionen. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för vår bedömning och ansvarsprövning.

Vi bedömer att verksamheten har bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Vi har vid granskningen av nämndens redovisning funnit att den uppfyller kraven enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Vi tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas för nämnden och dess enskilda ledamöter.

Årets granskning redovisas i den revisionsrapport som bifogas. Vi vill att nämnden beaktar den rekommendation som vi lämnar med anledning av granskningen.

Vänersborg den 20 mars 2024

Krister Stensson

Vivi-Ann Nilsson

Sven Liljegren

Björn Brogren

Carina Gustavsson

Per Waborg

Marie Engström Rosengren

Anne-Lie Sundling

Elving Andersson

Gun Alexandersson Malm

Bo-Lennart Bäcklund



Revisionsrapport  
2024-03-20

# Strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden

– granskning av verksamhetsåret 2023

Datum: 2024-03-20

Rapport: Strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden – granskning av verksamhetsåret 2023  
Diarienummer: REV 2023-00042

Granskningarna har genomförts av yrkesrevisorer på revisionsenheten i Västra  
Götalandsregionen och revisionsbyrån PwC.

[www.vgregion.se/revision](http://www.vgregion.se/revision)

# Innehåll

Läsanvisning.....	3
Sammanfattande bedömning .....	4
Rekommendationer.....	5
Granskning av nämndens uppdrag .....	6
Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin.....	8
Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll .....	9
Granskning av ny politisk organisation.....	10
Granskning av omställningen av hälso- och sjukvården.....	12
Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner .....	15
Granskning av delårsbokslutet.....	16
Granskning av årsbokslutet.....	16
Uppföljning av rekommendationer .....	16
Det kommunala ansvarssystemet.....	17
Om revisionen .....	18
Regionen i korthet .....	19

## Läsanvisning

I den här revisionsrapporten redovisar vi den granskning som revisionen har genomfört under 2023 avseende strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden.

Vi som har genomfört granskningen och skrivit rapporten är sakkunniga biträden (tjänstepersoner) till de förtroendevalda revisorerna (politiker). Vi är yrkesrevisorer och medlemmar i branschorganisationen Skyrev, ett nationellt forum för yrkesrevision.

Rapporten riktar sig i första hand till ledamöter i de nämnder och styrelser som vi har granskat samt tjänstepersoner i berörda förvaltningar, men även till regionfullmäktige, övriga tjänstepersoner i regionen, regionens invånare, media med flera.

Rapporten är indelad i tre delar. Vi hoppas att den ska ge dig som läsare en god bild av hur vi anser att nämnden har genomfört och tagit ansvar för sitt uppdrag under 2023.

\*

*I den första delen* av rapporten hittar du vår sammanfattande bedömning. Där får du snabbt en bild av hur nämnden har skött sitt uppdrag under året som gått.

Sedan kommer vi till *den andra delen*: resultatet. Där går vi igenom de viktigaste iakttagelserna och bedömningarna i de granskningar vi har genomfört.

*I den sista delen* av rapporten hittar du information om det kommunala ansvarssystemet, revisionens uppdrag och Västra Götalandsregionen.

## Sammanfattande bedömning

Revisionens uppdrag är att granska och pröva om strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden sköter verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen är tillräcklig.

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att

- verksamhetens resultat lever upp till regionfullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och andra föreskrifter som gäller för verksamheten
- verksamheten klarar att genomföra sitt uppdrag med de resurser som finns
- nämnden har en styrning och uppföljning mot de mål och beslut som finns.

Att den interna kontrollen är tillräcklig innebär att

- det finns systematiskt ordnade kontroller i organisationen, systemen, processerna och rutinerna, som på en rimlig nivå säkerställer att verksamheten lever upp till målen och är kostnadseffektiv
- informationen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig – både om verksamheten och den ekonomiska rapporteringen
- de regler och riktlinjer som finns för verksamheten följs.

Vi bedömer att strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer även att den interna kontrollen har varit tillräcklig inom de områden som vi har granskat.

## Rekommendationer

Rekommendationerna syftar till att utveckla och förbättra nämndens verksamheter. I tabellen nedan ser du de rekommendationer som vi lämnar till nämnden.

**Tabell 1: Sammanställning av rekommendationer**

Område	Rekommendation
Fördjupad granskning – Ny politisk organisation	Att påbörja arbetet med sitt uppdrag att ta fram måldokument och strategiska planer för den övergripande och långsiktiga inriktningen inom hälso- och sjukvården, alternativt återkoppla till regionfullmäktige och eventuellt föreslå en annan hantering av uppdraget. (2023)

## Granskning av nämndens uppdrag

Revisionen granskar varje år om strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt. Med ändamålsenligt sätt menas om nämnden har

- genomfört uppdraget utifrån det reglemente som gäller för nämnden samt de lagar som styr nämndens uppdrag
- styrt verksamheten utifrån regionfullmäktiges prioriterade mål
- agerat vid bristande målluppfyllelse
- sett till att processer av olika slag finns för planering, genomförande, organisering, uppföljning och förbättring

## Resultat

Vi bedömer att strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden inte fullt ut har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt. Nedan redogör vi för de viktigaste iakttagelserna och bedömningarna.

### Nämndens uppdrag

Regionfullmäktige beslutade den 12 april 2022 om Politisk organisation för mandatperioden 2023–2027. I och med beslutet fastställde regionfullmäktige dokumentet 'Detaljutformning av Västra Götalandsregionens politiska organisation 2023 till 2027'<sup>1</sup> som bland annat innehåller konkreta beskrivningar av enskilda nämnders uppgifter.

Strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden är Västra Götalandsregionens ledande hälso- och sjukvårdspolitiska organ och systemansvarig för den regionfinansierade hälso- och sjukvården med de huvudsakliga uppgifterna att

- ta fram den regionala hälso- och sjukvårdsstrategin, vars tidsspann bör omfatta kommande 10 år. Strategin ska ligga till grund för den konkreta utformningen av uppdrag och resurser till berörda utförare och för investeringsprocessen på regionstyrelsenivå.
- ta fram en regional strategi för folkhälsoarbetet som grund för det lokala folkhälsoarbetet som ska bedrivas av de delregionala nämnderna.
- utforma förslag till vårdval och Krav- och Kvalitetsbok.
- driva övriga frågor kopplade till uppgiften som systemansvarig.

---

<sup>1</sup> Regionfullmäktige 2022-04-12, § 66, Politisk organisation för mandatperioden 2023–2027 (RS 2022-01294).

## **Regional hälso- och sjukvårdsstrategi**

I dokumentet 'Detaljutförning av Västra Götalandsregionens politiska organisation 2023 till 2027' beskrivs vidare hur nämnden i sitt arbete med att ta fram en regional hälso- och sjukvårdsstrategi ska nominera teman för diskussion i regionfullmäktige, där synpunkter ska vägleda nämnden i utformningen av strategin. En av uppgifterna är att fastställa nämndens arbete med strategin under mandatperioden. Dessutom tydliggörs att strategier ska utformas så att de är ledande i det operativa arbetet, och därmed ges strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden det övergripande ansvaret att fastställa sjukvårdens utbud och lokalisering – vårdutbudsstrukturen.

Av granskningen framkommer att det inte går att utläsa av strategiska hälso- och sjukvårdsnämndens handlingar att nämnden har fastställt eller diskuterat hur arbetet med en hälso- och sjukvårdsstrategi ska läggas upp under mandatperioden. Vid nämndens sammanträde den 7 december presenterade direktören ett förslag till inriktning för det fortsatta arbetet med strategier och planer. De huvudsakliga temana var inkludering av nya initiativ och återhållsamhet med nya planer vilka behöver prövas utifrån principen 'omställningen först', och att strategin för omställningen inklusive genomförandeplanen är den överordnade inriktningen för hälso- och sjukvårdens utveckling. I ett annat ärende vid samma sammanträde beslutade nämnden att ge hälso- och sjukvårdsutvecklingsdirektören i uppdrag, att till sammanträdet den 29 februari 2024 redovisa bakgrund och beskriva nuläge inom de områden som behöver tas om hand på kortare sikt i arbetet med en förstärkning av genomförandet av omställningen.

Revisionen genomför en flerårig granskning av den nya politiska organisationen i Västra Götalandsregionen. Revisionen bedömer att strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden inte har tagit de initiativ som krävts i den nya politiska organisationen. För den granskningen som genomfördes under 2023 lämnades en rekommendation till strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden, se sida 11.

## **Regionfullmäktiges mål**

Strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden har antagit fem mål som de arbetat med under året. Uppföljning är rapporterad i delårsrapport och årsredovisning. Nämnden anger tydligt status för underliggande aktiviteter men påpekar att målen och nämndens uppdrag är av långsiktig karaktär. Nämnden har inte fattat beslut om särskilda åtgärder för att nå målen utan konstaterar att det är ett fortsatt fokuserat arbete.

Av uppföljningen framgår att nämnden ser sitt beslut om genomförandeplanen av omställningen som ett viktigt steg för att hantera regionfullmäktiges tre hälso- och sjukvårdsmål. Nämnden har även ett strategiskt

ansvar vid kompetensförsörjning vilket de väntas fördjupa sig i framöver men alltså inte har genomfört.

## **Granskning av styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin**

Revisionen granskar varje år om strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi. Med det menas om nämnden har

- styrt verksamheten så att den bedrivs inom de ekonomiska ramarna
- en ekonomi i balans
- en heltäckande och kontinuerlig ekonomisk uppföljning
- vidtagit åtgärder om de ekonomiska målen inte uppnås
- ett eget kapital som motsvarar nivån som framgår av regionens regelverk

## **Resultat**

Vi bedömer att strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi.

Strategiska hälso- och sjukvårdsnämndens budget omfattade 78,2 miljoner kronor och årets resultat uppgår till 25,4 miljoner kronor. Vid sidan om regionbidrag har nämnden inga intäkter från verksamheten.

Verksamhetens egna kostnader hanteras av Koncernkontoret som en del av regionstyrelsen. Redovisade kostnader består av ett fåtal poster som avser övriga lämnade bidrag för olika utvecklingsåtgärder. Vissa av dessa medel 2023 har inte inbetalats men nämnden har redogjort för vad dessa medel var avsedda för.

# Granskning av styrning, uppföljning och intern kontroll

Revisionen granskar varje år om styrningen, uppföljningen och den interna kontrollen är tillräcklig. Granskningen omfattar om

- det finns ett systematiskt arbete med styrning och intern kontroll
- det finns en riskhantering och kontroller inom väsentliga områden
- arbetet med den interna kontrollen är en integrerad del av organisationen, systemen och det löpande arbetet
- det finns en uppföljning av styrningen och den interna kontrollen

## Resultat

Vi bedömer att styrningen, uppföljningen och den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden har tillsatt en politisk arbetsgrupp för att leda arbetet med intern kontroll. Arbetsgruppen bereder de olika stegen i arbetet med intern kontroll men det är nämnden som diskuterar och beslutar. Under våren 2023 gjordes en bred identifiering av risker med hela nämnden som mynnade ut i en internkontrollplan. Denna har under hösten reviderats och beslutats för 2024. Nämnden har beskrivit sin kontrollmiljö och enligt plan följt upp beslutade kontroller. Efter delårsbokslutet rapporterades brister för tre av fem kontroller och beslut fattades om hur de skulle hanteras. I samband med bokslutet är det inga väsentliga avvikelser och följaktligen inga ytterligare åtgärder. Att det noteras brister som sedan har hanterats visar att kontrollerna fungerar och åtgärderna blir genomförda.

## Granskning av ny politisk organisation

Revisionen genomför en flerårig granskning av Västra Götalandsregionens nya politiska organisation. Den granskning som genomförts under 2023 avrapporterades i en separat rapport i januari 2024 (se [www.vgregion.se/revision](http://www.vgregion.se/revision)), och syftet har varit att bedöma om berörda nämnder och styrelser inom hälso- och sjukvårdsområdet givits förutsättningar att genomföra sina uppdrag i enlighet med regionfullmäktiges beslut om ny politisk organisation.

Granskningen omfattade regionstyrelsen, strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden, operativa hälso- och sjukvårdsnämnden samt delregional nämnd östra.

### Bakgrund

Regionfullmäktige fastställde i april 2022 detaljutformningen av Västra Götalandsregionens politiska organisation för perioden 2023–2027. Då revisionen ser risker med omfattande förändringar av styrning, roller och ansvar i en ny politisk organisation avser vi att granska implementeringen av den nya politiska organisationen under mandatperioden.

### Resultat

Granskningen visar att regionfullmäktiges beslut om ny politisk organisation inom hälso- och sjukvårdsområdet till största del har genomförts. Ansvar, roller och inbördes relationer mellan nämnder och styrelser har definierats, även om viss otydlighet hade kunnat undvikits redan inför och vid inrättandet av den nya organisationen.

Granskningen visar även att det finns goda förutsättningar att uppnå en tydligare styrning samt mer renodlade ansvar och roller i den nya organisationen, men även här gör revisionen bedömningen att en del av otydligheterna hade kunnat undvikas inför implementeringen.

Revisionen anser att regionstyrelsen i sin övergripande ägar- och styrfunktion borde tagit en mer aktiv roll i att förtydliga ansvarsfördelning och arbetsformer mellan berörda nämnder och styrelser. Granskningen visar även att strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden inte påbörjat sitt uppdrag från regionfullmäktige att ta fram måldokument och strategiska planer för den övergripande och långsiktiga inriktningen inom hälso- och sjukvården, och inte heller återkopplat detta till fullmäktige.

Strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden är en delvis ny konstruktion med ett definierat ledande uppdrag, och uppfattas av flera intervjuade som en

central men fortfarande svårdefinierad aktör i Västra Götalandsregionens hälso- och sjukvårdssystem.

Revisionen bedömer att strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden delvis har fått svåra förutsättningar att utföra sitt uppdrag i den nya politiska organisationen. Nämnden har ett strategiskt uppdrag som ska utgöra grunden för den politiska styrningen av hälso- och sjukvården, men har inledningsvis fått ett reglemente som inte fångat alla aspekter av detta uppdrag – en roll, ett ansvar och uppgifter i den nya politiska organisationen som inte är lika 'tydliga' som för exempelvis operativa hälso- och sjukvårdsnämnden.

Revisionen bedömer dock inte att strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden har tagit de initiativ som krävs i en sådan situation och vill särskilt lyfta att nämnden under den granskade perioden

- inte har påbörjat eller dokumenterat planering av arbetet med en heltäckande hälso- och sjukvårdsstrategi
- inte har tagit de initiativ som enligt regionfullmäktiges beslut om ny organisation och reglemente kan förväntas av det ledande hälso- och sjukvårdspolitiska organet.

## Rekommendationer

Inom ramen för granskningen av ny politisk organisation lämnade revisionen rekommendationer till regionstyrelsen och strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden, men inte till operativa hälso- och sjukvårdsnämnden och delregional nämnd östra.

Revisionen rekommenderar strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden att

- påbörja arbetet med sitt uppdrag att ta fram måldokument och strategiska planer för den övergripande och långsiktiga inriktningen inom hälso- och sjukvården, alternativt återkoppla till regionfullmäktige och eventuellt föreslå en annan hantering av uppdraget.

Revisionen uppmanar granskade nämnder och styrelser att i övrigt beakta de bedömningar som görs i rapporten.

# Granskning av omställningen av hälso- och sjukvården

Revisionen genomför en flerårig granskning av Västra Götalandsregionens arbete med omställningen av hälso- och sjukvården. Med omställningen avses regionens arbete för att erbjuda invånarna en mer tillgänglig och jämlik hälso- och sjukvård med högre kvalitet och större delaktighet inom ramen för befintliga resurser. Granskningen avrapporterades i en separat rapport i januari 2024 ([www.vgregion.se/revision](http://www.vgregion.se/revision)).

Syftet med granskningen var att bedöma om Västra Götalandsregionen har en ändamålsenligt utformad organisation och styrning för att omställningsuppdraget ska kunna implementeras och genomföras i enlighet med regionfullmäktiges beslut. Granskningen omfattade regionstyrelsen, strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden, operativa hälso- och sjukvårdsnämnden, styrelsen för Närhälsan och styrelsen för Sjukhusen i väster.

## Bakgrund

I november 2022 antog regionfullmäktige en förnyad strategi för omställningen av hälso- och sjukvården för 2023–2027. Den förnyade strategin omfattar fem delområden – nära vård, digitalisering, prioritering, kvalitetsdriven verksamhetsutveckling och kompetensförsörjning samt barnuppdraget. Strategin innebär en ambitionshöjning jämfört med den tidigare strategin och avsikten är att öka genomförandekraften i omställningen.

## Resultat

Revisionens sammanfattande bedömning är att de granskade nämnderna och styrelserna till stora delar har en ändamålsenlig organisation, styrning och uppföljning av arbetet med omställningen. Regionstyrelsen, som har en samordnande funktion i regionen, behöver dock säkerställa att genomförandekraften ökar i omställningen av hälso- och sjukvården enligt regionfullmäktiges beslut.

Granskningen visar otydligheter i implementeringen och genomförandet av omställningen, främst när det gäller ansvars- och rollfördelning mellan nämnder och styrelser. Omställningen ska genomföras decentraliserat och av berörda parter, i princip genom målstyrning. Detta skapar tolkningar och varierande angreppssätt mellan olika nivåer i organisationen liksom olika definitioner av omställningsområdenas faktiska innebörder.

Den genomförandeplan som tagits fram under året bidrar till att göra omställningsarbetet mer konkret och inriktat på aktiviteter för genomförandet redan på den regionala nivån. Revisionen konstaterar dock att nedbrytningen av genomförandeplanen till verksamheter inom hälso- och sjukvården inte är helt linjär och tydlig i nuläget. Revisionen bedömer att risken för en otydlig styrning av omställningsarbetet ökar när strukturen och begreppsanvändningen förändrats i varje steg. Från fullmäktiges strategi till strategiska hälso- och sjukvårdsnämndens genomförandeplan, till concernledning hälso- och sjukvårds verksamhetsplan och till olika former av styrdokument på styrelse- och förvaltningsnivå i verksamheterna.

Revisionen bedömer att strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden under 2023 tagit erforderliga steg för att forma en *ändamålsenlig organisation* för omställningsarbetet. Nämnden är nyinrättad och en betydande del av det första året har gått till att ta fram och besluta om en genomförandeplan för omställningen under våren och en reviderad version under hösten.

Revisionen bedömer att strategiska hälso- och sjukvårdsnämndens beslut i maj om en genomförandeplan kopplad till strategin för omställning innehöll flera olika och sinsemellan motsägande intervall och tidpunkter för justeringar i planen. För bästa möjliga efterlevnad och genomslagskraft i organisationen bör en tydlig kommunikation eftersträvas. Även de förändringar och förskjutningar av områden och benämningar som nämnden gjort i genomförandeplanen jämfört med strategin, riskerar att skapa en otydlighet.

Revisionen noterar också strategiska hälso- och sjukvårdsnämndens beslut att inte ta fram en *regional utvecklingsplan för barns och ungas hälso- och sjukvård*, utan i stället göra en revidering av berörd del av genomförandeplanen. Regionfullmäktige har i strategi för omställningen fastställt att en regional utvecklingsplan ska tas fram, och det har inom organisationen tryckts på för att få fram en sådan. Revisionen gör i nuläget ingen bedömning av huruvida den beslutade utökningen av genomförandeplanen inom området Barnuppdraget kan ersätta den efterfrågade utvecklingsplanen, men noterar avvikelser och avser att följa utvecklingen.

Inrättandet av en politisk beredning för att arbeta med frågan om en ny vårdvalsmodell synes rimlig utifrån strategiska hälso- och sjukvårdsnämndens uppdrag. Revisionen bedömer dock att delar av hanteringen av *beredningen för nära vård* tillsammans med det parallella uppdraget till en projektledare och en ganska omfattande organisation med arbetsgrupp och referensgrupp, riskerar att skapa otydlighet i styrning och kommunikation. Risken är uppenbar inom organisationen med närliggande nämnder och styrelser, men också externt då frågor om

vårdvalssystemet per automatik väcker intresse bland såväl privata vårdgivare som allmänhet.

En potentiell risk ligger också i namnet på beredningen för nära vård. Genomförda intervjuer vittnar om en osäkerhet, både inom beredningen och bland de som möter den. Beredningen har velat ta tag i både stora och små frågor som rör nära vård, men huvudfokus ska ligga på att ta fram förslag på ny vårdvalsmodell till regionfullmäktige, helst för beslut i april 2024.

## **Rekommendationer**

Inom ramen för granskningen av omställningen av hälso- och sjukvården lämnade revisionen rekommendationer till regionstyrelsen, men inte till övriga granskade nämnder och styrelser. Däremot uppmanade revisionen strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden att beakta de bedömningar som görs i rapporten.

## Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner

Granskningen av intern kontroll i nämndens redovisningsrutiner omfattar följande:

- bokslutsprocessen
- inköpsprocessen
- intäktsprocessen.

Revisionen bedömer att den interna kontrollen är tillräcklig inom de granskade områdena.

Revisionen rekommenderar strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden att

- se över möjligheten att införa dualitetsprincip i ekonomisystemet vid upprättande av manuella bokningar.

Från och med 2024-01-01 kommer dubbel attest att krävas för manuella bokningar i ekonomisystemet.

I slutet av 2023 skickade revisionen en lägesrapport till förvaltningen med resultatet av granskningen. Lägesrapporten innehöll revisionens iakttagelser tillsammans med förvaltningens kommentarer.

## Granskning av delårsbokslutet

Revisionen granskar delårsbokslutet översiktligt, vilket innebär att granskningen är inriktad på en övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen.

Revisionen bedömer att delårsbokslutet är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommunal verksamhet. Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

Revisionen lämnar två väsentliga noteringar till nämnden:

- Differens på 3,9 miljoner kronor mellan faktiska fakturerade kostnader och regionstyrelsens budgeterade kostnader.  
Orättad i delårsbokslutet.
- Avsättning avseende projektmedel där det finns risk för att avsättningen inte uppfyller kraven enligt god sed för att kunna redovisas som avsättning.

## Granskning av årsbokslutet

Granskningen av nämndens bokslut för verksamhetsåret 2023 omfattar resultaträkningar och balansräkningar.

Revisionen bedömer att nämndens årsbokslut är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed. Vi lämnar därför ingen rekommendation med anledning av granskningen.

Revisionen lämnar en väsentlig notering till nämnden:

- Avsättning avseende projektmedel där det finns risk för att avsättningen inte uppfyller kraven enligt god sed för att kunna redovisas som avsättning.

## Uppföljning av rekommendationer

Ibland resulterar våra granskningar i rekommendationer och kritik. När detta händer följer vi i regel upp det nästa år.

Ny nämnd, inga tidigare rekommendationer att följa upp.

## Det kommunala ansvarssystemet

Det finns tre grundfunktioner i det kommunala ansvarssystemet – beslutande (fullmäktige), beredande och verkställande (styrelse, nämnder, bolag och beredningar) och granskande (revisionen).

Fullmäktige fattar principiella och övergripande beslut. Fullmäktiges mål, riktlinjer och ekonomi utgör grunden för verksamheten i styrelse och nämnder. Fullmäktige är också uppdragsgivare för revisorerna och beslutar om revisionens organisation och resurser.

Styrelse, nämnder och beredningar förvaltar och genomför verksamheten enligt regionfullmäktiges uppdrag samt lagar och andra föreskrifter. Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen och ha uppsikt över den verksamhet som bedrivs av övriga nämnder. Styrelsen ska också ha uppsikt över bolag och kommunalförbund.

Fullmäktige utser förtroendevalda revisorer för att granska de beredande och verkställande organen. Revisorerna granskar, med stöd av sakkunniga, verksamheten och prövar ansvarstagandet samt lämnar ett uttalande om det till fullmäktige i en så kallad revisionsberättelse.

En viktig del i den lokala demokratin är möjligheten till insyn och kontroll och att kunna utkräva ansvar. När ansvarsfulla samhällsuppdrag utförs är det viktigt att kunna följa upp och försäkra sig om att verksamheten utförs på ett önskat och säkert sätt och att kunna ställa någon till ansvar om det finns brister. Granskning och ansvarsprövning är därför väsentliga delar i den demokratiska kontrollen. De bidrar till att skapa legitimitet och förtroende hos medborgarna, men också till styrning och säkerhet i verksamheterna.

Det är de förtroendevalda som fullmäktige har utsett i styrelser, nämnder och beredningar som har det ansvar som nämns ovan och som då även är de som prövas. Det främsta underlaget till fullmäktiges ansvarsprövning är revisorernas granskning och bedömning.

## Om revisionen

Enkelt uttryckt kan man säga att revisionens uppdrag är att granska och pröva om regionens nämnder, styrelser och bolag gör det som förväntas av dem utifrån lagar, uppdrag, mål och andra riktlinjer.

Regionfullmäktige utser elva förtroendevalda revisorer (politiker). Bland de valda revisorerna utser fullmäktige även lekmanarevisorer, vilka har ett självständigt uppdrag att granska de bolag som helt eller till viss del ägs av regionen.

Genom att utse förtroendevalda revisorer som arbetar oberoende på uppdrag av regionfullmäktige, markeras en demokratisk vilja att tillförsäkra fullmäktige – och därigenom även medborgarna – insyn i och kontroll över det som sker i regionens verksamheter. I regionens bolag har lekmanarevisorerna motsvarande uppdrag.

Uppdraget regleras bland annat av kommunallagen och aktiebolagslagen, men även av det som kallas för god revisions sed i kommunal verksamhet. God revisions sed formas och utvecklas löpande i revisorernas arbete och det är Sveriges Kommuner och Regioner som fastställer seden. Utöver lagar och god revisions sed har regionfullmäktige även beslutat om ett reglemente som styr revisionens arbete.

Revision förutsätter oberoende och oberoendet är centralt för revisionens trovärdighet och legitimitet. Oberoende innebär att stå fri gentemot den som granskas och att självständigt och objektivt – alltså sakligt och opartiskt – granska och pröva. Oberoendet skyddas av ett antal formella regler.

Revisorerna ska biträdas av sakkunniga som de själva väljer och anlitar. Sakkunniga är i regel yrkesrevisorer, men det kan även vara andra specialister (exempelvis jurister). Att det ska vara så framgår av kommunallagen, aktiebolagslagen och god revisions sed i kommunal verksamhet.

Mer information om kommunal revision hittar du på Sveriges Kommuner och Regioners hemsida: [www.skr.se](http://www.skr.se).

## Regionen i korthet

Västra Götalandsregionen ansvarar för hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, kultur och regional utveckling i Västra Götaland.

Regionens verksamheter styrs av politiska beslut. Det är regionfullmäktige som beslutar om övergripande mål och prioriteringar. Regionfullmäktige har 149 ledamöter.

Den politiska organisationen omfattar regionfullmäktige samt alla nämnder, styrelser, kommittéer, utskott och beredningar. Det är regionfullmäktige som utser ledamöterna i nämnder och styrelser och ger dem de uppdrag som behövs för att verksamheterna ska fungera. I Västra Götalandsregionen finns cirka 1100 politiska uppdrag. Politikerna kommer från hela Västra Götaland och de flesta sköter sina politiska uppdrag på fritiden.

Det är politikernas uppgift att besluta om verksamheternas inriktning, ekonomi, mål och prioriteringar. Sedan är det tjänstepersonernas uppgift att driva och utveckla verksamheterna utifrån de politiska besluten.

Västra Götalandsregionens verksamheter leds av en regiondirektör. Regiondirektörens uppdrag är att genomföra de politiska besluten tillsammans med regionens drygt 56 000 anställda.

Verksamheterna är organiserade i förvaltningar och bolag som alla har en politisk styrelse. Exempel på förvaltningar är regionens sjukhus, Närhälsan och Folk tandvården. Exempel på bolag är GöteborgsOperan och Västtrafik.

Inom förvaltningarna och bolagen utförs olika typer av verksamheter. Den operativa verksamheten leds av en förvaltningschef eller vd, som arbetar utifrån de politiska beslut som fattats i respektive nämnd, styrelse eller bolag. Verksamhetens ledning har också ansvar för att ta fram underlag till sin nämnd eller styrelse.

Västra Götalandsregionens vision – Det goda livet – är regionens övergripande uppdrag. Den har tagits fram i samarbete mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland samt med medverkan från en lång rad parter i övrigt – näringslivets och arbetsmarknadens organisationer, universitet och högskolor, statliga organ med flera.